

DÖNEM: II

YASAMA YILI: 1990/1

KUZAY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ

CUMHURİYET MECLİSİ

TUTANAK DERGİSİ

26'ıncı Birleşim
13 Aralık 1990, Perşembe

İÇİNDEKİLER

Sayfa:

I. ÖZEL GÜNDEM

- 1991 MaliYılı Bütçe Yasa Tasarısı

- 06: İçişleri, Köyişleri ve
çevre Bakanlığı

2122-2203

- 07: Ulaştırma, Bayındırlık ve
Turizm Bakanlığı.

2204-2265

- 2122 -

- BİRİNCİ OTURUM -

Açılış saati: 10.11

BAŞKAN : Hakkı Atun

KATİP : Muharrem Söylemez.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; Cumhuriyet Meclisinin 2'nci Yasama Dönemi, 1'inci Yasama Yılı'nın 26'ncı Birleşimini açıyorum.

Ad okunmak suretiyle yoklama yapılacaktır.

(Ad okunarak yoklama yapıldı.)

KATİP - Toplantı yeter sayısı vardır.

BAŞKAN - Teşekkür ederim. Toplantı yeter sayısı vardır. Gündem gereği görüşmelere başlıyoruz. Gündemin 1'inci maddesi olan sunuşlarda sunuş yoktur. Şimdi özel gündemde yer alan 1991 Mali Yılı Bütçe Yasa Tasarısının görüşülmesine saptanan program çerçevesinde devam ediyoruz. Bugün önce Program 06: İçişleri, Köyişleri ve Çevre Bakanlığı Bütçesi görüşülecektir. Ödenekleri sunuyoruz.

KATİP -

AltProgram 06: İçişleri, Köyişleri ve Çevre Bakanlığı

01-02 Yönetim Hizmetleri.

Personel Giderleri:	204,627,000
Cari Giderler:	2,678,207,000
Yatırımlar:	1,800,000,000
Transferler:	3,264,500,000
Alt Program Toplamı:	7,947,334,000

Alt Program 03: Teşra Orgütü.

Personel Giderleri:	2,312,807,000
Cari Giderler:	71,500,000
Yatırımlar:Yok.	
Transferler:Yok	

Alt Program 04: Merkezi Cezaevi.

Personel Giderleri:	2,912,753,000
Cari Giderler:	345,745,000
Yatırımlar:Yok.	
Transferler:Yok.	
Alt Program Toplamı:	3,258,498,000

Alt Program 05: Nüfus Kayıt Dairesi.

Personel Giderleri	413,450,000
--------------------	-------------

Cari giderler, 166,220,00. Yatırımlar 40,000,000. Alt program 624,670,00.

Alt program 06 Muhaceret Dairesi personel giderleri 611,355,000. Cari giderler 173,080,000. Alt program toplamı 784,435,000.

07-08 Su İşleri Dairesi 6,090,203,000. Cari giderler 966,630,000. Yatırımlar 31,350,000,000. Alt program toplamı 38,406,833,000.

09 Jeoloji ve Maden Dairesi 3,064,308,000. Cari giderler 130,900,000. Yatırımlar 500,000,000. Alt program toplamı 3,695,208,000.

10 Çevre Koruma Dairesi personel giderleri 1,367,965,000. Cari giderler 38,200,000. Yatırımlar 430,000,000. Alt program toplamı 1,836,165,000. Program toplamı 58,937,450,000.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; kalemi dinlediniz. Sayın Bakan önce söz alıp sunuş yapmak istemezsiniz.

Sayın milletvekilleri; program üzerinde söz almak isteyen? Sayın Ergün Vehbi, Sayın Kaşif.

Buyurun Sayın Ergün Vehbi.

ERGÜN VEHBİ (Lefkoşa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; fevkâlade önem verdiğimiz bir Bakanlığın Bütçesini görüşmek üzereyiz.

İçişleri ülkemiz açısından önem arzeden bir konu. Köyişleri keza aynı şekilde çok önemlidir. Çevre ise son yıllarda bazı çalışmalar sonucu ancak önemine vakıf olmaya başladığımız ama gerçekten o da en az köyişleri kadar, içişleri kadar önemli bir konu. Bu nedenlerle ben hem geçmiş uygulamaları eleştirmek, hem geleceğe yönelik öneriler sunmak arzusundayım. Sayın Bakanın bu konulara artık herhalde önümüzdeki yıl daha ciddi olarak eğileceğini umut ediyorum. Şimdi bu yıl içerisinde geçmiş uygulamaları ona mal etmek gibi bir niyetimiz yok. Yalnızca şu da bilinmelidir ki bakanlar değişir ama devlet devamlıdır, devam eder. Devlet devamı sözkonusu olduğuna göre biz yaptığımız eleştirileri genel açıdan aşağı yukarı 15 yıldır bu memlekette iktidar olan Ulusal Birlik Partisine yöneltiyoruz, bugün de yapacağımız budur.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İçişleri dendiği zaman aklımıza birinci plânda Polis Örgütü gelir. Ancak Bütçemize baktığımız zaman Polis Örgütünün Bütçesi ayrıdır ve biz Polis Örgütünün bütçesi burada görüşülürken buraya çıkalım, eleştiri yapalım mı yapmayalım mı diye düşünür dururuz. Neden? Bu eleştiriye getirdiğimiz zaman bize kim yanıt verecek? Sayın Başbakan mı, Sayın İçişleri Bakanı mı veya diğer yetkililerden, ilgililerden biri mi? Polis kendisi bizzat Mecliste temsil edilmediğine göre Polis Örgütünün doğrudan doğruya bağlı olduğu bir Bakanlık bulunması şarttır. Biz bu önerimizi senelerdir yapıyoruz, gündeme getiriyoruz. Güvenlik Kuvvetleri Başbakanlığa bağlı gibi görüldüğü için, Polis Örgütü de Güvenlik Kuvvetlerine bağlı olduğu için genellikle bu yönde yapılan eleştirilerden payını Sayın Başbakan almaktadır. Ancak bu son derece yanlış bir uygulamadır. Savunma Bakanlığı ayrı bir Bakanlıkta, doğal olarak Güvenlik Kuvvetlerinin ona bağlı olması lazım.

Polis ise Güvenlik Kuvvetlerine bağı. Böyle bir çelişkiyi senelerdir yaşıyoruz. Bizim askeri yetkililerin uygulamalarına söz söyleme niyetimiz yoktur. O konu ayrı, Güvenlik Kuvvetlerinin konusu ayrı, polis konusu ayrı olması şart ve dünyanın her yerinde polis örgütleri doğrudan doğruya İçişleri Bakanlığına bağlıdır. Bizde, savaş geçirdik. Geçmişle gelen deneyimlerle bugünlere geldik. Halâ aynı havayı söylemeye devam ediyoruz. Halâ aynı yöntemle yürümeye çalışıyoruz. Oysa, bana göre günü gelmiştir. Artık polis gerekli olan merciin altında yerleştirilmelidir, askeri uygulamalardan kesinlikle ayrılmalıdır. Neden ayrılmalıdır? Daha geçtiğimiz günlerde basına yansıyan, poliste meydana gelen birtakım dayak olayları oldu. Bunu Komiteye gelen Polis Genel Müdürü de yatımadı. Ancak, basına yansıdığı oranda büyük olmadığını, olayın büyük olmadığını söylemeye çalıştı. Belki biz Genel Kurulda, şimdi Meclis önünde bunun hesabını kimden soracağız? Var mıdır, yok mudur? Tahkikat safhasındadır diye orda bize söylendi. Bir savcı, bir de polis biriminin üst kademelerinden birisi görevlendirildi dendi, bir müfettiş görevlendirildi dendi. Bu konu tahkik ediliyor dendi. Şimdi bize bu bilgiyi kim verecek? Başbakan mı verecek, İçişleri Bakanı mı verecek, Savunma Bakanı mı verecek? Bunu artık bir sisteme oturtmamız lâzımdı ve biz burda eleştiri yaptığımız zaman bilmemiz lâzım ki bunun yanıtlarını, bu eleştirilerin cevabını belli bir bakandan açık ve net biçimde alacağız, ilgili bakandan alabileceğiz. Bu nedenle ben, polis örgütünün icraatını doğrudan doğruya İçişleri görevi, yükümü olarak gördüğümden bu uygulama konusunu burada soruyorum. Gerçekten, araştırma, soruşturma yapıldı mı? Poliste, hatta dayaktan öteye bazı işkence konuları da sözkonusu olmuştur. Araştırmanın sonuçları nedir? Bu doğrultuda yapılan tahkikatın sonuçları nedir? Ne girişimler yapılmıştır? Sağlık Bakanlığı bütçesi geldiği zaman, Sağlık Bakanına da soracağız.

ÇALIŞMA VE SAĞLIK BAKANI ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Yerinden)-
Neyi?

ERGÜN VEHBİ (Devamla)- Hangi doktorumuz o rapor-
ları vermişti, o poliste dayak yediğini iddia eden ve
polise, hastahaneye iki gün yatırılıp da sonradan...

ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Yerinden)(Devamla)- Herşey
hazır.

ERGÜN VEHBİ (Devamla)- Hiçbir şeyi yok diye tahliye
edilen kişi hakkında kim rapor vermişti? Nasıl olur da
iki gün yatan bir kişinin hiçbir şeyi olmaz? Bunu da
Sağlık Bakanlığı bize anlatacaktır.

MUSTAFA ERBİLEN (Lefkoşa)(Yerinden)- Olmayabilir.

ERGÜN VEHBİ (Devamla)- Polisteki dayak olayının
da sonuçlarını inşallah İçişleri Bakanı bize anlatacaktır.
Ama, ben burada kesinlikle eleştirilerini getiriyorum.
Temennimi ortaya koyuyorum. Polis örgütü artık gerçekten
dünyanın tüm organizasyonlarında olduğu gibi İçişleri
Bakanlığının altında yerini almalıdır. Kaygılarımız yok
değil. Kaygılarımız vardır. Yani, kaymakamlık bu bakanlık
altındadır da çok mu doğru dürüst çalışmaktadır? Kaymakam-
lığın bugün kaymakam gibi değil de parti komiseri gibi
hareket ettiğini bu memlekette bilmeyen yoktur. Kaymakam-
lık ne yazık ki, İçişleri Bakanlığına bağlı bir müessese
ama parti örgütü gibi çalışan bir müessese haline gelmiş-
tir. Kaygılarımız var. Acaba Güvenlik Kuvvetleri gibi
tarafsız bir merciden polis örgütü ayrılır da, doğrudan
doğruya bir partiye bağlı çbir bakanlığa bağlı olursa
acaba kaymakamlarda olduğu gibi, acaba diğer müessese-
lerde olduğu gibi bir partizanlık yuvası haline gelir mi?

Bu kaygılarımız olmasına rağmen yine de bu mahzuru ikinci planda kabul ederek öneriyoruz. Doğrudan doğruya Polis kumandası İçişleri Bakanlığında olmalıdır. Her yönü ile olmalıdır. Eğitimini biz bilmeliyiz, kadrolarını biz bilmeliyiz, gelecekte hangi temele polisin oturtulacağını biz bilmeliyiz. İçişleri dendiği zaman, İçişlerini Polisten ayrı düşünmemiz olanaksızdır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; polis olayına böylece değinip bu konuyu geçmek istiyorum.

Gelelim taşra örgütüne. Yine İçişleri Bakanlığı çerçevesinde taşra örgütü de bu Bakanlığa bağlıdır. Ancak ülkemizde yazık ki çok önemi olması lâzım gelen bu taşra örgütü, senelerdir büyük ihmal içindedir. Hemen hemen hiçbir fonksiyonu kalmamış bulunmaktadır. Kaymakamlar kaymakam değildir. Yani kaymakamlık yapmamaktadırlar. Gerçekten idari mekanizmalarda dünya üzerinde, dünyanın muhtelif uygulamalarında görülen kaymakam, ya da eski İngiliz döneminde komiser muadili görevler, bugün kaymakamlara verilmemektedir. Bakanlıklar, müsteşarlıklar ve üçlü kararname ile tayin edilmiş olan müdürlükler bu yetkileri kendi üzerlerinde toplamış bulunuyorlar. Yetkisiz hale getirilmiş bulunan kaymakamlıklarda, halen birtakım yasalar yürürlükte olmasına rağmen yetkisiz hale getirilmiş olan kaymakamlar da yazık ki demin söylediğim gibi orada, devletin içinde, devletin örgütünde parti komiserleri gibi, Ulusal Birlik Partisinin komiserleri gibi oturmaktadır. Belki hepsi değil. Ama en azından birkaç tanesinin geçmişte uygulamalarının korkunç partizanca olduğunu bu kürsüden çok söyledik, somut olaylarla da gündeme getirdik. Yani bir Güzelyurt kaymakamının örneğin CTP'li bir muhtara karşı veya TKP'li bir belediye yöneticisine karşı somutta yaptığı partizanlıkları çok anlattık, tedbir alınmasını istedik. Ulusal Birlik Partisinin bir Sayın Bakanı ile olan yğenlik, akrabalık ilişkilerinin de bu olayları etkilediğini duyurduk ama tedbir alınmadı. Yazık ki gerçekten bu örgütü görevlerini

görevlerini geliştirerek oturacak yerde dumura uğrattık, küçülttük ve yetkisiz kıldık. Oysa çok önemli bir idari mevki olduğu kanaatindeyim. Kaymakamlık yeniden techiz edilmeli, personelle, techizatla ve yetki ile donatılmalı, ama Ulusal birlik Partisinin bir organı olmaktan kurtarılarak devletin taşraya yönelik bir örgütü haline getirilmeli. Muhtarlarla ilişkilerinde, yerel yönetimlerle ilişkilerinde en üst düzeyde devletin kazançı çıkacağı bir sistem mutlaka getirilmelidir. Şu anda yazık ki ülkemizde muhtarlık da artık yine yönetimde olan partinin avantajlı bir biçimde köy örgütleri haline dönüştürülmüş bulunmaktadır. Gerçi köylerde muhalefetten de muhtar çıkıyor. Ama hep dinliyoruz ki genellikle, özellikle bizim ülkemizde muhtarlar köylü tarafından iktidara yakın kişiler olması istenen adaylar olmakta ve köylü tarafından onlar kazandırılmaktadır. Hükümetle irtibat halinde olacaksınız bu nedenle işte muhalefeti seçmeyelim falan gibi köylüye bir kompleks gelmiş bulunmaktadır. Tabii bu doğru değildir, kesinlikle yanlıştır. Yani muhtarların , azaların seçimle gelmesi asıl demokrasiye uygun doğru bir yöntemdir. Ama eğer seçimle gelen muhtar muhalefet partisine mensupsa ve şimdiye kadar da bu memlekette hiçbir işini, o köyün hiçbir işini çözümleyememişse yazık ki elimizle bu müesseseyi de tahrip etmiş bulunuyoruz demektir.

Gerçek nedir? Gerçek budur. İnşallah temenni ederim, bundan sonraki uygulamalarda bu partizanlık, köylerin, muhtarlık örgütlerinin, kaymakamlıkların, yerel yönetimlerin dışına çıkarabilelim ve bunları gerçekten devlete ait birer müessese haline getirebilelim. Yani, öyle bir örgütlenmeye gidelim ki, öyle bir sistem kabul edelim ki, muhtar herhangi bir partiden seçilmiş bile olsa, ki öyle olacaktır. o partiye ait bir kişi olarak değil, o köylünün hizmetlerini devlet katında duyuracak, yaptıracak kişi olsun. Şimdiye kadar bunu görmedik. Muhtarlara baskılar yapıldı. Özellikle Mehmet Bayram Mağusa yöresinde bu işi partinin kendisine görevi olarak kabul etti. Eski genel sekreter de Lefkoşa Güzelyurt bölgesinde bu yöntemlerle çalıştı. Muhalefete mensup muhtarlar, yolların yapılmaması tehdidiyle, elektrik direklerinin dikilmemesi tehdidiyle, meraların ellerinden alınacağı tehdidiyle istifa ettirildi ve bundan da sanki ülke yarar sağladı. Kesinlikle böyle değildir. Bundan ülke zarar görür. Partizanlık en ufak birimlere kadar yerleşmiş olur ve geçen gün de söylediğim gibi, odunu, ahşabı çürüten kurt gibi, içten içe devleti çökertir durur. Bu nedenle bu taşra örgütü bana göre yeniden ele alınmalı, ıslah edilmeli, yeni çağdaş kurallarla, tüzüklerle hatta gerekirse yasalarla canlandırılmalıdır, partizanlıktan arındırılmalıdır.

Aynı sistem çerçevesinde bu memlekette bir de İzin Makamı vardır değerli arkadaşlar. Bu İzin Makamı hakkında da en az muhtarlıklar kadar partizanlık iddiaları olmuştur. Somutta da çoğu kez bu iddialar kanıtlanmıştır. Yani, belli bölgelerden, belli köylerden otobüs izinlerinin sürekli iktidarda olan Ulusal Birlik Partisi

yandaşlarına verildiği bu Meclis kürsüsünden çok söylenmiştir. Kentler için de, şehir için de, yine partiyi devletle kendisini bütünleştirmiş olan, bütünleştirmeye çalışan Ulusal Birlik Partisine yakın kişilerin ancak taksi izni, "T" izni veya "B" izni, yük alacak izni alabildikleri yatsınamayacak, inkâr edilemeyecek bir gerçek. Oysa, bu İzin Makamı çok değişik amaçlarla kurulmuştur. Bu makam, işte özerk bir yapıda olacak, işte o yörenin gerçek ihtiyaçlarını saptayacak, siyasilerin etkisi dışında olacak, partizanlıktan arınmış olacak ve kontrollü bir biçimde taksiciliğe, otobüsçülüğe, yük araçlarına verilecek izinlere müdahale edecek, bir sistem içinde bu konuda anarşiyi ortadan kaldıracak. Oysa görüyoruz ki yine bu özlenen sistemi, İzin Makamı şimdi bu ülkede oturtamadı. Geçmişten gelen geleneği de bozarak partinin bir organı haline getirdik. Şu andaki görüntüsü de, İzin Makamının görüntüsü de yazık ki budur. Bu müessese de, Amme Hizmeti Komisyonu gibi, Kaymakamlık gibi, yeneden, BRT gibi ıslah edilmek zorundadır. Devletin organları olduğunun bilincinde, yöneten partinin dışına çıkarılmalıdır. Aksi takdirde devleti korumayız, yüceltmeyiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sürekli eleştirdiğim bir konu da köy tarla yolları açılması konusunun İçişleri Bakanlığının altına alınmış olmasıdır. Bütün eleştirilerimize rağmen, senelerdir yaptığım eleştirilere rağmen bu ısrarla böylece devam ettirilmektedir. Bunun da sebebi nedir? Araştırmak lâzım. Yani örgütsel olarak düşünün. Bir işletmeci olarak düşünün. Bir siyasal bilgiler okumuş kişi olarak düşünün. Eğer bir köyde, köy tarla yolları açılacaksa, belli bir amaç için açılır. Yani tahıl üreten bölgeye köylünün ulaşabilmesi için, mandıralara köylünün ulaşabilmesi için, ya da seralara, sebze bahçelerine, ya da su motorlarına köylünün, üreticinin, alıcının, aracının ulaşabilmesi için açılır. Köy tarla yollarının amacı budur. Ydani tarımsal ağırlıklı amacı olan bir müessese. Ama bizde idari bakımdan her zaman için geçmişten beri İçişleri Bakanlığının altına bu müessese konmaktadır. Niye konmaktadır? Niye Tarım Bakanlığının altında değil? Örneğin yani köylü ile üretimle, sebze ile, tahılla, hayvancıyla, ağilla daha çok ilgili olana Tarım Bakanlığının altında değil? Ya da niye maksat yol açmaksa, yol makinalarının %98 boyutta bulunduğu bakanlıkta, Ulaştırma ve Bayındırlık Bakanlığında değil? Sonuçta eğer köy tarla yollarını açacaksanız en azından yardım bakımından gidip Ulaştırma Bakanlığına, Karayollarına, Planlama İnşaat'a müracaat edeceksiniz, onlardan yardım sağlayacaksınız, ya da onlar aracılığı ile tespit edeceksiniz, maliyetini tespit edeceksiniz, ihaleye çıkacaksınız. Hal böyle iken niye İçişleri Bakanlığının altında? Çünkü partizan amaçlar düşünülüyor da onun için. Partizan maksatlarla kullanmak için alınmıştır. Kaymakama o yetkiyi vereceksin çünkü kaymakam komiser, kaymakam parti komiseri, muhtar partili, muhtarları ya başka partiden olan muhtarları zorla alıyorsunuz, muhtar partili, kaymakam eski komiser partili, parti komiseri...

TARIM VE ORMAN BAKANI İLKAY KÂMİL (Yerinden) - Öyle birşey yoktur.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Köy tarla yolu açılacaksa, köylüyü bu silâhla tehdit etme ihtiyacı var. Tehdit edeceksiniz. Ha, ona göre ha! Kaymakam gidecek...

SALİH MİROĞLU (Girne)(Yerinden) - Diğer bakanlıklar başka bir partiye mi bağlıdır, Ulaştırma veya Tarım?

İLKAY KÂMİL (Yerinden)(Devamla) - Devletin memurudur.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Hah, onu da söyleyeyim Sayın Doktor. Değildir, ama bu İçişleri Bakanlığı geçmişte doğrudan doğruya Parti Sekreteri tarafından yükümlenmiş bir bakanlıktı ve Parti Sekreteri de en partizan olduğu için geçmişte, ne yazık ki bu devleti paralize ettiği için, herşeye Amme Hizmeti Komisyonuna, izin makamına ve diğer bütün kaymakamlıklara, muhtarlıklara partizanlığın dikalâsını soktuğu için de işte o parti genel sekreterinin altında olsun diye yapılmıştır. Yoksa tabii ki öteki bakanlıklar da Ulusal Birlik Partisinin bakanlarıdır ama ben normal olanı söylüyorum. Ben diyorum ki yol açacaksa niye Ulaştırma Bakanı gidip tarla yolunu açmasın? Ben onu diyorum. Normali o. Hayır. Normal olmayacak. Çünkü bir merkezden partizanlık yürütülmek istenmekteydi. Geçmişte. Ben şimdi Sayın Bakanı bu konu ile itham etmek istemiyorum. O daha yenidir göreceğiz icraatını. Ben mantıklı olanı söylemeye çalışıyorum, normal olanı söylemeye çalışıyorum. Köyiçi yolunun onarımı niye İçişleri Bakanlığında olsun kardeşim?

İLKAY KÂMİL (Yerinden)(Devamla) - İçişleri koordine ediyor Sayın Vehbi.

-2134 -

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Evet, tabii koordine ediyor. Koordine ediyor, ona göre listecikler yapılıyor ve ona göre de buldozer köyün girişine kadar getiriliyor ve muhtar da ona göre tehdit yöneltiliyor ya gelin giren bizim partiye, ya da buldozerler geri gidecek Karayollarına. Biz bunları yaşadık, gördük efendim.

İLKAY KÂMİL (Yerinden)(Devamla) - Köylünün sorununu kaymakama tespit eder, bakanlığa aktarır.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Tamam, çok güzel.

İLKAY KÂMİL (Yerinden)(Devamla) - Ve Ulaştırma Bakanlığı açıyor yolları.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Çok güzel. Geçmişte sömürge dönemindeki sistem de buydu. Çünkü o zaman sömürge dönemindeki komiserler, kaymakamlar parti organları değildi, partinin araçları değildi.

İLKAY KÂMİL (Yerinden)(Devamla) - Yine değil.

../2135

ERGÜN VEHBİ (Devamla)- Ha, ben de konuşmamın başında onu söyledim. Gelin elele bu müesseseyi düzeltelim, düzenleyelim, yasalarını geçirelim. Gerçi, yasalar olmasına rağmen, yasalar da aşılıp partizanlığı siz sürdürüyorsunuz yine. Bunlar hep o somut olaylarla ispatlanmış, kanıtlanmış olaylardır. Geçen gün Mehmet Bayram kızdı. Efendim?

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Girne)(Yerinden)- Kaymakamlar yapar yolları asfalt.

ERGÜN VEHBİ (Devamla)- Yani, partisi. Şimdi ben liste istedim, geldi mi? Vakıflar Bankası dedim, hangi esnafa, ne boyutta kredi verdi? Yani, o Girne'deki olaylar ayrı. Orayı bile kendinize mesken tuttunuz. Size kaydı olmayan, sizden geçmeyen esnafın gidip de oradan kredi alması mümkün müdür? İşte bir partizanlık örneği. Aynıdır. Yani, kaymakamlık da aynıdır, Vakıflar Bankası da aynıdır, Sanayi Holding de aynıdır. Sizden olmayan hepsi tasfiye edildi. Batak bir hale getirildi, battı. Öteki müesseselerde de aynıdır. Yani, genel olarak yasa değişikliği yapsak bile, ben çekiniyorum, korkuyorum. Bu bir zihniyet, bu bir mentalite meselesidir. Evet, partiler seçim kazanmak, başarı göstermek için ister. Ama siyasal partiler, başarı göstermeyi, kendi o iktidarda oldukları dönemdeki başarılarına dayandırırırlarsa bu geçerli bir yöntem olur. Yani siz, tarımda, hayvanları partizanca dağıtım da, sağa sola, ondan prim alacağınıza, onlardan oy almaya çalışacağınıza, hayvancılığı bütünüyle memlekette kalkındırırsanız, geliştirseniz, bütün köy bundan istifade etse ve oy alsanız, o zaman hakkınızdır. Siz bazı muhalif köylerin yollarını bakımsız bırakmanız, hiç böyle bir düşünceniz olmasa ve bütün köylerin otursanız, şimdi bunu öneriyorum meselâ. Bir master plân yapılırsa ve bu çerçevede, hangi köyün, hangi dönemde, hangi oranda bayındırlığa tabi tutulacağını bilerseniz,

-2136 -

biz de bilsek ve onu izlesek, takip etsek ve bunu da başarsanız gider yine oy alırsınız siz. Başarınızdan dolayı oy alırsınız ama. Bana sorsanız, ben plân yaptım. Bütün köyleri plânladık. Yani, bugün Başbakan Mağusa'dan olduğu için Mağusa ağırlıklı bayındırlıktan vazgeçiniz. Ya da Sayın Hacıahmetoğlu'nun zoruyla köylere, ille ki kendi köyüne bile zoruyla, efendim su tahsisi koymaktan vazgeçiniz. Bütün köyleri, Sayın Hacıahmetoğlu'nun köyü dahil, oturun bir master plân yapın, plânlayın ve biz de bilelim.

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Girne)(Yerinden)- Beni başarısız göstermek içindir onlar.

ERGÜN VEHBİ (Devamla)- Evet. Kestiler bu kadar senedir.

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Yerinden)(Devamla)- Ben bütçeye oy vereceğim, beni başarısız göstermek. Diğerlerini de kaymakam yaptı.

ERGÜN VEHBİ (Devamla)- Evet kaymakam yaptı. Politikacı yapmadı. Kaymakam da belli bir merciye bağlı. Benim şikâyetim budur ve yanlıştır. Son derece yanlıştır arkadaşlar. Bak, çok sordum ben, bunu alamadım. Şimdiye kadar almadım doktor, almadım. Dedim ki var mı bir master plânınız kardeşim? Köy yolları öyle muhtar içerilidir, kaymakam oralıdır, ya da bakan buralıdır, bu zihniyetle yapılmaz. Biz küçük bir ülkeyiz. Oturacaksınız, bütün köyleri önünüze dökacaksınız, bütün köylerin bir master

../2137

plânı olacak ve bize diyeceksiniz ki, biz plânladık, programladık. Üç yıl içinde, seçime kadar, bakın seçim nasıl kazanılır, seçime kadar eğer normal zamanında seçim olacaksa beş sene sonrasına kadar, şu kadar köye, 150 köyün içindeki yolları şu sıraya göre yapacağız, ıslah edeceğiz. Şu kadar köyün tarla yollarını açacağız, şu kadar köyün suyunu ıslah edeceğiz, kuyularının bakımını yapacağız. Bunların plânlanması bu kadar zor değil ki. Zor değil. Bunları yapın. Bunun üzerinde ısrar edin ve oy toplamayı buna dayandırın. Yani, bu plânların başarısına dayandırın. Eğer gerçekten başarılırsanız, biz zaten yenemeyiz sizi. Muhalefet zaten yenemez. ama siz bunu yapamadığınız için bunca sene, bunları başaramadığınız için ve korkunç bir partizanlık kurduğunuz için, her bakan ya da her milletvekili kendi yöresine, kendi bölgesine yatırım kanalize etmeye çalıştığı için, gelişmiş güzel davrandığınız için kaymakamları parti komiseri gibi kullandığınız için, muhalif muhtarları tehdit ettiğiniz için ve köylüleri de politizasyona tabi tuttuğunuz için bunu yapamadınız ve gün geldi işte devletimiz ne yazık ki bu sıkıntılarla, bugün karşı karşıya olduğumuz sıkıntılarla yüzyüze geldi. işte olay budur. Benim önerdiğim bu. Bunu yapın. Bunlar varsa çok memnun olurum, görelim. Plân var, master plân, köy yolları, köy tarla yolları, içme suyu yapımı, yoktur.

Gördük, sorduk, araştırdık. Global olarak miktarlarda konuşuyor şeye, paralar global olarak bütçeye giriyor, ondan sonra o paraları parti genel sekreteri alıyor, şu köy önemli, bu köy önemsiz, bu mühim değil, bunu zaten değiştiremeyiz bu kalsın. Bunlar değişebilir ha, bunlara biraz yazın biraz yol, su, falan bunları halledin çünkü bunlar değişecek, tamamdır. Bu zaten bizdendir, ona yapalım ha yoksa dönerler, kaçarlar. Böyle planlama olmaz. Böyle devlet yönetme olmaz, böyle uygulama da olmaz. Bizim şikâyetimiz budur. Bunlar olmasın, kazanın. O zaman elinizi öpelim. Başarınızı ona dayandırın, partizanlığa değil. Partizanlık bu devleti içten içe kemiren bir kurttur, size de yaramaz. Gelecekte birden bire içi boşalmış bir odun yığını haline gelir bu devlet, çöker, siz de bundan istifade edemezsiniz. Hiç kimse istifade edemez. Zorlamayalım, devleti zorlamayalım. 2,5 milyar vardır. Bu 2,5 milyar rahatlıkla Ulaştırma Bakanlığının altında olabilirdi, bilmem Tarım Bakanlığının altında olabilirdi, bu dediğim çerçevede çözümlenebilirdi.

Bakın, yine köy işlerinden taşra örgütü olarak içinden çıkılmaz bir hale getirdiği UBP'nin başka bir sorunu var. Desteban sorunu. Desteban, kır bekçisi. Kanayan bir yara halinde durmaktadır ülkemizde ne yazık ki. Bu müessese olacak mı, olmayacak mı? Benimsiyor musunuz, benimsemiyor musunuz? Var mıdır, yok mudur? Gelin bunu tartışalım. Ama eğer benimsiyorsanız ki benimsemiş gibi görünüyorsunuz bütçede vardır kır bekçilerinin maaşlarına katkı, kır bekçi emeklilerinin ikramiyesi diye bütçede paralar vardır. Benimsiyorsunuz. O zaman ıslah edelim bu müesseseyi. Çünkü bu müessese şu anda amacına uygun çalışmamaktadır. Buraya da partizanlığı soktunuz. Destebanlık sanki köyde, kahvede, değneği elinde oturmamış gibi bir hale getirdiniz. Köylerde partizanca adamları destaban yaptınız, partililerinizi destaban yaptınız ve ne yazık ki çoğu köyde, hepsinde değil tabii, çoğu köyde destabanla köylü devamlı çekişir hale geldi. Neden? Çünkü eski destabanlık bir müesseseydi. Nasıl bir müesseseydi? Köylünün merasını, tarlasını, bahçesini

kuyusunu, dağını, ağacını en iyi bilen kişiden seçilirdi destaban. En iyi bilen. Hepsini bilirdi. Teke tek meradaki zeytin ağacı hangi köylünüdür bilirdi, Tapu Dairesi gibiydi. Hangi arazinin sınırı nerden geçer, o köyün destabanları bunu bilirdi. Kim kimin tarlasını eker, kaç sene eker, destabanlar bunları bilirdi. Hayvanlarını bilirdi, ağıllarını bilirdi, herşeyi bilirdi ve bütün gün de dolaşırlardı. Dağ, bayır dolaşan insanlardı. Giderlerdi ihtilâflarda müdahale ederlerdi, söz söylerlerdi, mahkemelerde de devlet katlarında da sözleri dinlenirdi onların. Bilir kişi olurlardı köy ihtilâflarında. Destabanlık böyle müesseseydi. Hadi gelin bizde de böyle bir müessese olduğunu söyleyin. Şimdi bizdeki destabanların yarısından çoğu ağacı bilmeyen, tarlayı tanımayan, köylünün malını mülkünü gözetemeyen, araziye de çıkmayan, genellikle başka yerlerde çalışan ve iş olsun diye adına destaban denen kişilerdir. Açık. Hiç yalanım yoktur.

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Girne)(Yerinden) - Kaymakamların seçilmesi için görev yapar.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Evet kaymakamlar için, kaymakamlardan da parti için kullanılan köyde yine muhtarlar gibi kullanılmaya çalışılan kişiler haline getirildi destabanlar. Yazık değil mi bu topluma? Bu müesseseyi de ele alalım. Yararlı mıdır? Eğer yararlı ise ıslah edelim. Değilse bize dersiniz ki biz bundan sonra geliştik artık, kalkındık, çok modern bir ülke olduk, köy ihtilâflarında öyle destabana ihtiyaç yoktur. Kim kimin ağacını yaktı, kim kimin ürününü çaldı hiç önemli değildir, polislerimiz dağ, dere, bayır dolaşmaktadır, bilmektedir, onun için destabana ihtiyaç yok. O zaman gelin çıkaralım bütçeden, kaldıralım. Köylüler de zorlanmasın. Maaş toplamakta zorlanıyorlar. İşte yarısını onlar topluyor şeklinde kır bekçisine katkı olsun diye maaşlarını topluyorlar. O da bir tuhaf.

Şehirlinin hizmetinde devlet, köylüye davranmıyor, bu gelenek eski Osmanlı geleneği. Bu sömürge idaresinde bunu muhafaza etti, efendim köylü verecek ordaki yöneticinin parasını. Peki şehirli kendi yöneticisinin parasını öder mi? Yani şehirli şehirde patrol gezen polis ya da devriye gezen adının parasını mı ödüyor?

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Girne) (Yerinden) - O mühimdir işte.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Hayır. Öyle birşey yok. Şehirlinin ödemediğini köylüye neden ödettiriyorsun ben anlamadım. Köylüye işte bir hizmet verecekse devlet, ki vermesi lazım onu da alın bütçenize ödeyin tıkr tıkr, memur alacak, tam memur alacak full time'de çalıştırın ve köyde hizmet versin. Yani şehirliye hizmet edene maaş bağılıyorsunuz, köylüye hizmet edene yarı maaş ödüyorsunuz, köylü ödesin. Çok eskiden değil, birkaç yıl öncesine kadar köy yolları için de aynıydı. Birkaç yıl öncesine kadar köy yollarında da aynı hadiseyi burdan eleştiriyorduk biz. Neyse ki o konuda ister istemez zorunlu düzeltme oldu. Yol yapılacak köylünün. E, sen topla bakalım, maliyet şu kadar olacak, topla, yarısını çıkar, gel.

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Yerinden) (Devamla) - Yok eskidendi o.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Eskiden dediğin 3 sene 5 sene evvelinde. Biz bu kürsülerden çok söyledik. Ha şimdi istemiyor, şimdi değiştirdi.

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Yerinden) (Devamla) - Çok güzeldir o.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - E, değiştirsin diye çok uğraştık Sayın Hacıahmetoğlu. Ben 81'den beri en az 5 sene bu konuyu gündeme getirdim. Vazgeçin dedim. Almayacaksınız kardeşim. Şehir yolunu yapıyorsunuz, ara yolları yapıyorsunuz, şehirlararası yolları yapıyorsunuz. Köye gelince duruyorsunuz. Git muhtar topla yarısını, getir paranın. Maliyet şu kadar olacak. Yarısını da ben koyacağım da yol yapacak. Sistem buydu.

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Yerinden) (Devamla) - İngiliz inkişaf Sandığından borçlanırsın 20 sene faizsiz. Şimdi en büyük borçtur bu.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Şimdi de yapamıyor. Yapamadığı için de, köylü bu paraları toplayamadığı için de son 3, 5 senedir uygulamadan vazgeçilmiştir. Yani fiili olarak, zorlama olarak köylü bu parayı toplayamadığı için vazgeçmiştir. Biz de eşitirdiğimiz için vazgeçilmiştir. Aynen söylüyorum. Kır bekçisi için de sorun aynıdır. Orda bir görevli tutacaksan sen devlet olarak, bana göre tutman lazım ve demin tarif ettiğim tarzda bir desteban tutman lazım. O zaman devlet olarak bunu yükümleneceksin kardeşim. Başka çaresi yok. Hayır, topla yarı maşını ver, tabii köylü toplayamıyor, yarım yamalak devletten gelen parayı alan adam da , yarım yamalak maaş alan adam da öyle araziye çıksın da onun arazisine baksın, onun ekinine baksın... oturuyor.

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Yerinden) (Devamla) - 200 bin paramı?

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - 200,000 para değil. Bu olmadığı için de kahvede oturuyor ya da şehirde çalışıyor, akşam geldiğinde de orda desteban gibi konuşuyor. Olay budur. Bu müesseseyi de değiştirmemiz gerekiyor. Şimdi benim hep tuhafıma giden birşey daha var. köylerin ekonomik ve sosyal rahabilitasyonu projesi diye 15 senedir devam eder bu. Yani biz her sene bu bütçelerde bunu görürüz. Hala neyi rehabilite ediyoruz. 500,000,000 vardı geçen sene, 700,000,000'a çıktı. Yani 500,000,000'un harcanması nedir? Ne yönde harcanıyor bu? Ne plan var, ne program. Bize söylenen yani yok. Niçindir bu para? Köylerin ekonomik ve sosyal rahabilitasyonu projesi. Tarla yolu mu açıyorsunuz? Yol mu yapıyorsunuz? Hayır değil. Ağaç mı ekiyor sunuz, park mı yapıyorsunuz?

Hayır. Sosyal konutun köye de indirilmesi için arazi mi açıyor sunuz? Hayır. Ev tamirâtı mı yapıyorsunuz? Bana çok şikayetler geliyor göçmen köylüler tarafından. Ama artık bu usulün de bu yöntemin de 5, 6 sene önce kaldırıldığını hepsi biliyor. Yani ev tamiratlarına artık para verilmiyor. Ve doğrudur da. Kime ne kadar vereceksiniz, herkes artık konutunu sahiplensin. Peki bunedir? Yani niçin okuyor ve nereye harcanıyor? Bunu da şimdiye kadar öğrenemedik. İşallah şimdi nedir, neye dayandırılıyor bu fon niye hala devam ettiriliyor, bunu da öğrenelim.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; İçişleri ve Köyişleri Bakanlığının en önemli konularından birisi de yerel yönetimlerdir. Ükümüzde yerel yönetimler de bu Bakanlığa bağlıdır. Belediyeler, muhtarlar, Meclisler bu Bakanlığa bağlıdır. Muhtarlar hakkında köylerde olagelen olayları anlattık Peki belediyelerde ne oluyor? Eğer bu memlekette Lefkoşa'lı, Girne'li, Güzelyurt'lu, Mağusa'lı tek kişi bulursanız ki çıksın desin ki ben belediye hizmetlerinden çok memnunum, çok iyi yürütülmektedir. E, onu gerçekten örnek olarak bir yere oturtup işte müzeli bir adam, gerçekten örnek. Nasıl söyleyebilir bunu diyecek bir yere oturtmak lazım. Numunelik koymak lazım.

Çünkü herkes benim bildiğim iktidar da şikayet etmektedir. Yani Hükümetin kendi üyeleri de şikayet etmektedir. Hiç kimse de memnun değildir. Sayın Meclis Başkanımız bile çoğu zaman kendi ihtisas dalı olduğu içinde burada şehirleşmeden bahsederken de hep şimdiki gidişatımızı yerer haklı olarak ve hepimiz yereriz. Çünkü şehir bırakmadık. Yani şehirler yaşanır olmaktan çıktı. Bir de köy belediyeleri, köy düzeyindeki belediyeler var. Onları ne sen sor, ne ben söyleyim. Onlar tam kaderi ile başbaşa bırakılmıştır. Hele hele öyle İnönü Belediyesi gibi, işte Tatlısu Belediyesi gibi, Esentepe Belediyesi gibi işte muhalefete mensupsan falan onlar tam unutulur bir kenarda. Arada çıkarılır ve eleştirilir. İşte çukurların mucidi Belediye Başkanı. Şimdi muhalif olunca çukurları iktidar kendisi eleştiriyor. Niye eleştiriyorsunuz? Yani bu yollarda meydana gelen çukurlardan, bu meydana gelen bozulmalardan, bu kentler içindeki ağaçların kesilip tek katlı evlerin birbirine en tutarsız, en sağlıksız biçimde apartmanlaşmasından yalnızca belediye başkanları mı sorumludur? İster Ulusal Birlik partili belediye başkanı olsun, ister muhalefete mensup belediye başkanı olsun yalnızca onlar mı sorumludur? O zaman niye size bağlıdır? Personele kadar alınış sizin onayınızdan geçer, bütçeleri sizin onayınızdan geçer. Onlar yapacak, gelecek, biz onaylayacağız. Parasını siz verirsiniz bütçeden. Yasasını siz yaparsınız. Meclis onaylar o Yasaya göre para verirsiniz. Vergi Yasalarını siz geçirirsiniz. Belediyelerin vergi toplaması için ve kendilerine bu yetkiyi tanırırsınız. Bütün bu sorumluluklardan Ulusal Birlik partisi Hükümetlerinin kendini arındırması mümkün müdür? Nasıl arındırıp da kendinizi berbat bir hale gelmiş, kokar bir kent haline gelmiş Lefkoşa'nın yöneticilerini eleştirirsiniz? Ne hakkınız var? Eğer gerçekten öyle ise, dönüp kendi uygulamalarınıza bakma mecburiyetiniz yok mu? Ha, şimdi yeni bir dönem yaşıyorsunuz. Altın çağı yaşıyorsunuz.

ÇALIŞMA VE SAĞLIK BAKANI ERTUĞRUL HASİPOĞLU
(Yerinden) - Lale Devri, Lale.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Lale Devri yaşıyorsunuz, Sayın Bakanın dediği gibi. Neden? hepsi sizden. Maşallah hepsi sizden. Hepsini aldınız. Muhalefet girmedi. Hatalarına bir yenisini daha ilave edip, bana göre, büyük bir hata daha seçime girmedi, yapıp size gümüş tepsi içinde belediyeleri ikram etti. Peki, hadi buyurun. Bir sene geçti arkadaşlar. Altı ayı geçti, yedi ay, sekiz ay, seneyi deviriyoruz. Lefkoşa belediye Başkanı kültürel etkinliklere, açılış törenlerine, bayramlara, fiyakalı çiçekler yapıp göndermekten başka ne iş yapıyor bana söyleyin? Bana anlatın, ben de memnun olayım. Gelin dolaşalım Lefkoşa'yı. Yine karton deryasında geziniyorsunuz ara sokaklara girdiğiniz zaman. Üç tane bavulcu Lefkoşa'yı işgal ediyor. Belediye nerede kardeşim? Ne hakkı vardır? 0 para kazanacakmış, ekmek parası. Onun ekmek parası da, taksicinin ekmek parası değil mi? Lokantacının ekmek parası değil mi? Pislilik içinde bir kente insanlar girmekten vazgeçerse, aman ne kötü bir kent, ne kötü bir başkent derse, bu ekmek parasını engellemez mi bir sürü insanın bunun içinde? Ne hakkınız vardır üç tane bavulcunun, beş tane ithalatçı tüccarın Lefkoşa'yı pislilik deryası haline getirmeye? Niye önleyemiyorsunuz? İşte belediye sizde. Hadi geçmişte, efendim, muhalefet milletvekili falan deniyordu. Şimdi de önlenmiyor.

HÜSEYİN ŞÜKRÜ SERDAROĞLU (Girne)(Yerinden) - Yapılıyor, yapılıyor.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Ha, yapılıyor. Gelin beraber gidelim milletvekilleri olarak, acımayın, gelin de gidelim. Sokak aralarına girmiyorsunuz sayın arkadaşım galiba? Gelin sokak aralarına, gelin görün sokak aralarını ne hale geldi. Turistik yörelerimize giden yollar karton deryası, pislilik deryası, sigara izmariti deryasıdır yerler.

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Yerinden) (Devmla) - Halktadır
o Ergün Bey, her yola döküyorlar.

ERGÜN VEHBİ (Devmla) - Sayın Hacıahmetoğlu Lefkoşa halkı temizdir. Lefkoşa halkı geçmişte de bu memlekette temiz günler çok yaşadı. Lefkoşa halkı yediği mandalınanın kabuğunu bile sokağa atmayacak kadar üstün kültürlü bir toplumdur. Ama sen eğer Kilis'ten gelen, eğer Gaziantep'ten gelen misafirlere, bavulculara söz geçiremiyorsan ve onlar orda yolun ortasına ille oturuyorsa, sahipsiz bir biçimde. Ne trafik sahip biliyor, ne belediye sahip çıkabiliyor, ne Hükümet. Oturuyorsa ve saatlerce yolu da işgal ederek amalaj bozup, yeni ambalaj yapıyorsa ve çöpünü de yollara atıyorsa bunun suçunu lütfen Lefkoşa halkına yüklemeyin. Mağusa halkına da yüklemeyin, Girne halkına da yüklemeyin. İşte size söylüyorum. Yerdeki pisliğin %90'ı bazı tüccarların bavul tuzizmi nedeni ile getirdiği pisliktir. Evet, kazansın. Evet Kilis'ten de gelsin, Gaziantep'ten de gelsin ben karşı değilim. Bavul turizmi de devam edebildiği kadar etsin. Bavul ticaretinde birşey kazanıyorsak kazanalım bu memlekette. Gerçi ondan da kuşkuluyum, kazananlar belli. 5, 10 tane tüccarı senelerdir bunun içinde Harun kadar zengin ettik. Paralarını da sağa sola kaçırdılar, bir kuruluşluk da yatırım yapmıyorlar. Ama diyelim ki devam edecek, etsin. Diyarbakır'lı da gelsin, Van'lı da gelsin. Şikayetim onlardan değil. Ama geldiği zaman, mal aldığı zamanda Lefkoşayı kirletme, Girne'yi kirletme hakkına kimsenin sahip olmaması gerekir. Biz geleceğimizi turizm sektörüne dayamış bir memleketiz. Eğer turizmde gelecek görmek istiyorsak, pırıl, pırıl kentlerimiz olması lazımdır. Çevre de bu Bakanlığa aittir. Biraz sonra onu da konuşacağım. Kentler çevresi ile birlikte, dağı ile bayırı ile ağacı ile, yolu ile birlikte pırıl pırıl tertemiz olmak mecburiyetindedir. Eğer biz altın yumurtalyabilecek bir tavuğu kendi elimizle kestirirsek bunda haklılık nerde arkadaşlar? Ben şimdi soruyorum. Temizlikte bir gelişme mi var? Hayır. Trafikte bir gelişme mi var kentlerde? Hayır. Yeni yeşil yaratma yönünde, parklar yapma yönünde bir faaliyet mi var? Hayır.

İSKAN BAKANI HASAN YUMUK (Yerinden) - Alayköy'de var.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - E, istisna olabilir Sayın Yumuk. Bilmiyorum artık bir bakanımızın hasbel kader yaşadığı küçük bir yöreyi belki o bakanın torpili ile biraz ıslah etmiş olabilirsiniz. Yenile gidip görmedim, ama sorun o değil. Ben diyorum ki sorun Girne'dir, sorun Mağusa'dır, sorun Güzelyurt'tur, sorun Lefkoşa'dır. Bütün adadır, hepsini bir plan çerçevesinde geliştirmek, yenilemek, muhafaza etmek mecburiyetindeyiz. İster Ulusal Birlik Partili yerel belediye olsun, ister TKP'li, ister CTP'li, ister YDP'li hiç önemli değildir. Önemli olan hizmettir. Önemli olan bizim geleceğimizdir. Biz turizme bel bağlamış bir ülke isek kentlerimizi çevresi ile birlikte muhafaza etmek zorundayız. Peki yeni bir umut var mı? Ben Sayın Bakanın bütçesine baktım. Hiçbir değişiklik yok. Yani bir Lale Devri yaşıyorsunuz Sayın Hasipoğlu'nun dediği gibi. Bütün belediyeler sizden ama hiç olmazsa hani bizdendir biraz hizmet versinler ve bu halk da desin ki işte Ulusal Birlik Partili belediyeler geldi ve hizmet ediyor. E, ıslah edelim, yasal değişiklik yapalım, bütçe payını artıralım. Öyle birşey de yok. E, bugün devletin bu şimdi giren bütçe payından belediyelere ayırdığı para belediyelerin sadece cari masraflarını karşılayabilmektedir. Hatta bazılarında bunu bile karşılayamamaktadır. Maaşlarını, ücretlerini ve işte bazı diğer cari giderlerini ancak karşılayabilecek bir paradır. Nasıl hizmet verecek sizin Belediye Başkanlarınız? Veremeyeceği ortada. Gün gibi açıktır, hiçbirşey yapmıyorlar. Yapmamaktadırlar, yapmayacaklar da bu para ile. O zaman süratle getirin değiştirelim, hiç olmazsa parasını artıralım ve hiç olmazsa belediyelerimize hizmet yönünden ek katkılar sağlayalım devlet olarak. Var mı? Yok. Efendim yasal değişiklik gerekir, yapacağız denebilir. E, yasal değişiklik gerekirdi otomobillerin ruhsatları için de. Onu hemen evelallah bir haftada getirdiniz, sundunuz, komiteyi topladınız, bundan da geçirdiniz. Daha bütçe konuşulurken arada.

HÜSEYİN ŞÜKRİ SERDAROĞLU (Yerinden) (Devamla) - Getirirsek destek vereceksiniz?

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Tabii. Eğer gerçekten hizmet vermeye yönelikse, gerçekten belediyeleri kalkındırmaya, düzenlemeye yönelikse tabii ki niye vermiyelim.

Bak öneri yapıyorum ben. Getirin, göreyim, düşüneyim, destekleyim. Göreyim getireceğinizi. Ona göre göreceğiz. Ha, ayrıca sadece bütçeden katkı da yeterli değildir. Onu da söyleyeyim. Geçmişten bu Mecliste belediyelerin organizasyonu ile ilgili ayrı bir yasa geçti. Vergi konuları da O yasanın içindedir. Kapsamını, alın inceleyin. En azından ben Ergün Vehbi olarak bu konuda anlım açıktır. O Yasa bu meclisten geçerken bu kürsüden çıktım, hangi yıldır hatırlamıyorum, 1982, 1983 yılları olabilir. Dedim ki, yanlış yapıyorsunuz, bu Yasa ile belediyelere vereceğiniz yetkiyi bu belediyeler kullanamayacak. Ne idi getirdiğimiz? 80 çeşit vergi getirdik. Aman ne iyi dedi belediyeler de, o tuzağa düştü, ya da iyi inceleyemediler, ne güzel kalkınacağız, vergi toplayacağız dediler. Neler var neler. Açın, görün, o Belediyeler Yasası içinde, vergi yetkisi olarak yerel yönetimlere verilmiş olan. Kanalizasyon vergisi var. Alamıyorlar. Saçak vergisi var. Saçak. Yani saçak koydun mu, tente koydun mu saçak vergisi alıyorlar. Yanına yaklaşamıyorlar. Efendim, yol vergisi var, kaldırım vergisi var. kaldırım yaptın, kaldırım yapacakmış efendim oradan. Ben senin önüne kaldırım yaptım, oradan kaldırım alacak. Meslek vergisi var, tabela vergisi var. tabela asandan vergi alacak ve de en önemlisi emlak vergisi var. Bir sürü vergi. Kardeşim dedik, çağdaş değil bu. Modern yöntem değil bu. Bu dönemini tamamlamış, devrini tamamlamış bir vergi sistemidir. Bu belediyeler bu kadroları ile bu vergileri toplayamayacaklar ve finansman sıkıntısı içine düşeceklerdir dedim. Buyurun açın arşivleri ve inceleyin. Benim dediğim oldu, sizin dediğiniz değil. Çünkü o zaman da bana karşı savunuldu, hem UBP tarafından, hem muhalefete mensup bazı, şimdi muhalefete mensup bazı belediyeciler tarafından savunulmuştu. Israrla. Olmaz dedim. Olmadı. Ne meslek vergisi toplanabiliyor, ne doğru dürüst çöp vergisi toplanabiliyor. Öyle saçak vergisi imiş, tabela vergisi imiş, hiç yanına yaklaşamıyor. Emlak vergisi de yeterince açık olmadığı için, sarıh olmadığı için, yine toplanamıyor.

0 vergi de boşlukta. Dolayısıyla gelirden yoksun bir biçimde yerel yönetimler duruyor. Yalnızca bütçeye konan bu parayla adamlarını ödüyorlar. En zorunlu ihtiyaçlarını gideriyorlar. Ha, şimdi yerel yönetimlerde islahat yapmak lazım. Neler yapmak lazım? Çevre bozuluyor, şehir bozuluyor, turizme darbe vuruyoruz. Kentler yaşanır olmaktan çıkıyor. Trafiğin ne kadar berbat hale geldiğini kendi içlerinde hepimiz görüyoruz. Demek ki tedbir, acil tedbir, ivedi tedbir şart. Kentlerimiz için, yerel yönetimlerimiz için yetki vermemiz şart. O zaman getireceksiniz hem bütçeden ayrılan tahsisleri artıracacağız, hem o uygulama olanağı olmayan vergileri kaldıracağız ve belediye vergisini daha sağlıklı bir baza oturtacağız. Ben o zaman söylemiştim. Bunları koyacağınıza, tek bir vergi koyun ve gelir vergisinin üzerine deyin ki bu kadar gelir vergisi veren yüzde şu kadar da yerel yönetimler için belediye vergisi verecek, deyin. Bir defada alın., Bir ikinci vergi de emlak vergisi olsun. İki tane vergi ile doğrudan doğruya belediyeler çok zorlanmadan, uğraşmadan gelir toplayabilsinler. Yoksa bu vergide temel prensip uygulanabilir olması. İkincisi de o verginin maliyetinin toplanacak vergiyi aşmaması. Bizde bu saçak imiş, kaldırımmış bilmem ne imiş bu vergilerin hepsi artık öyle maliyetlidir ki kimse bunları toplamaya bile gitmiyor, yönelmiyor. Onun için onları kaldıralım ve tekleştirelim. Vergi sistemini basitleştirelim ve yerel yönetimleri de böylece devreye sokalım.

Sayın Ulusal Birlik Partisi yetkilileri Lefkoşa'nın arıtması konusunu da, kanalizasyon arıtma konusunu da seçimlerde çok kullandılar. Haksız mıydılar konu hakkında eleştiri getirmekte haklıydılar. Ancak uygulamalar yönünden son derece haksızdılar. Eleştiri yapan kimdi? İçişleri Bakanı. Eski İçişleri, Köyişleri ve Çevre Bakanı. O kimdi? Ulusal Birlik Partisinin Genel Sekreteri. Basın toplantıları yaptı. Biz devralacağız, hatta hatta devralmayı bırakın Lefkoşa Belediyesini. Devralmadan biz İçişleri Bakanlığı olarak süratle 2, 3 ay içinde Lefkoşa'nın kanalizasyon sorununu çözeceğiz. Projeleri hazır tahsis hazır. Devlet olarak bu ise el atmayan belediyenin üstünde el atıp süratle çözeceğiz dedi, gazeteleri getireyim size bulayım. Demeçleri göstereyim. Bu demeçler verildi. Ne oldu? Hani nerde? Seçim de bitti. Bu seçimden çok çok önce söylenmiş bir sözdü. Ne oldu? Hala o kanalizasyon suları, hala oraya o Haspolat Ovasına akar. Hala rüzgar ters geldiği zaman da Lefkoşa'nın her yönünü kokuya boğar. Hele hele bazı zaman öyle ters gelir ki rüzgar Lefkoşa Mağusa yolu üzerinden, kokudan geçilmez hale gelir. Hani, nerde, niye çözülemediniz? Üstelik seçimin üstünden de 7, 8 ay geçti. Belediye de sizin. Baktım 750,000,000 inşallah yeter. 750,000,000 tahsisat kondu kanalizasyon sularının arıtılması için. Bana göre tabii ki yetmeyecek. Çünkü önerilen projeler o suyu tasviye etmek ve o suları hiç olmazsa ağaçlandırmada da kullanabilecek kadar temiz hale getirmek ve hem kokudan arındırmak, hem de suyu daha bilimsel biçimde kullanmak sözkonusuydu. Yapılan açıklamalar, hazırlanan projelerin bu doğrultuda olduğunu gösteriyordu. 1, 2 sene önce yapılmıştı bu açıklamalar. Yani bir devletin, hükümetinin bakanları bir partinin genel sekreteri, eğer sırf muhalefet partisinden olan bir Belediye Başkanını eleştirmek için bunları yapmışsa yazık oldu Lefkoşa'ya. Çünkü hala çözümlenemedi Ben temenni ederdim ki hiç olmazsa yeni İçişleri, Köyişleri Bakanımızın döneminde süratle bu konu ele alınsın ve bitirilsin ve Lefkoşa bu pislikten, bu kokulardan kurtulsun. Sadece koku da sorun değil.

Mecbur kaldınız 100,000,000'larca lira sinekle mücadele şeyi koydunuz. Bu sene onu da kaldırdınız sinek bitmiş gibi. Sinek bitmedi, sinek şu Lefkoşa'nın hala her tarafını sarmış durumdadır. Diğer kentlerde de vardır. Yalnız Lefkoşa'yı konuşuyorum, örnektir. Tipik bir örnek. Girne'de de var sinek, Mağusa'da da var sinek. Belki sivrisinek de öyle acıip , tuhaf, havaya yollar içinde böyle sis perdesi içinde ilaç savuran bir makine getirildi de o geçiyor da, birazcık galiba yüzdelik azaldı. E, orda zaten ölmeyip de ne yapsın sivrisinek? İnsanlar bile ölecek kadar kesik birşey püskürtülüyor. Sonra da deniyor ki efendim ilaçlı değilmiş. Nasıl ilaç değil? Değilse ne uğraşıyorsunuz? Yoldan geçerken gürültü patırtı. Ya sabaha yakın ya akşama böyle güneş battıktan sonra. E, gerçekten ilaçlı değilse e, tabii hiçbir şeye yaramıyor. Ama ilaçlıysa değil hayvanlar insanlar da gider güme. Öyle kesik bir şey fıskırtılıyor. Ha... o şekilde sinek mücadelesi yapılmaz. Sinek mücadelesi kaynağında yapılır. Kaynakları kurutacaksınız. Budur yapacağınız. İşte Haspolat, işte dere, Kanlı Dere. Hala aynı şekilde mikrop üretmeye, sinek üretmeye devam ediyor. Bunlarla mücadele yapacaksınız. Çalı çirpi eskiden bu memlekette biz gördük, yaşadık bunları, toplanırdı, kesilirdi. Otlar kurumadan evvel büyük çapta o otlar toplanır kesilirdi ve imha edilirdi. O otlar da sinek yapmaktadır, sinek yapan yerlerdir. Bütün bunları ele almanız ve radikal bir biçimde herhalde üstüne gitmemiz gerekir. Yine İmar Planları bayındırlıkla alakalı Ulaştırma Bakanlığında söyleyeceğiz. Ama işte diyorum yerel yönetimler de size bağlı. Kentlerin imarı size bağlı. İçişleri Bakanlığının da bu konuda ağırlığını koyması ve imar planına uygun tüm kentlerimizin, tüm belediye olan yörelerimizin hiç olmazsa Şehir Planlarının, Şehir İmar Planlarının yasallaşması kaçınılmazdır.

Bu yapılmadığı takdirde hizmet vereceğim demek de boşunadır. Neden? Çünkü binlerce arsa kent içinde dururken, kullanılmazken, ekonomi dışı tutulurken, bütün tek katlı evlerimiz harabe halinde kalmakta, o arsalar yine sinek yuvası, pislik yuvası halinde durmakta, ama beton yığınları da memleketimizde yükselmektedir. Bütçeye Lefkoşa için sadece bir çevre fonu kondu. Sanırım 200 milyon, 250 milyon civarında bir para kondu. Eğer çevre koruması yalnız Lefkoşa için sözkonusu ise, bir defa bu para yeterli değildir.

kaldı ki, diğer kentler için de belli fonların konması ve girişimleri o kentlerde de yürütülmesi gerekir. Girne çevresi tahrip ediliyor, turistik kentimiz, mahvoluyor. Ağaçlar kesiliyor, doğa darmadağın ediliyor, sahiller perişan ediliyor arkadaşlar. Seçim uğruna maalesef çakıl taşı bile, denize kadar uzanan taşı bile vermişiniz. Yani gidin görün Girne sahilinde dışarı çıkın Karaoğlanoğluna doğru apartman zaten sahile kadar gitmiş durumda apartmanlar dikilmiş. Yeter dağıttınız o seçimde, apartmanların önündeki deniz şeridini bile verdiniz ve şimdi o apartmanların önüne başkaları nerede ise denizin üzerine apartman dikmeye kalkıyor. Gidin görün. Bu şekilde tahribat devam ediyor, çevre tahribatı, deniz tahribatı, sahil tahribatı. Olacak gibi değil. Aklın, mantığın alacağı gibi değil. ben gittim, gördüm. Sahile kadar bir defa apartmanların inmesi bizim Anayasamıza göre yasaktır. Ama nerede? her nasılsa nerede? O inenlerin hiç olmazsa önünde durun. hayır. O inenlerin önünü de denize kadar bir metre kalmamak koşulu ile vermişiniz. Efendim o da mülkmüş, o da eskiden Rum malı imiş. Onun için verilebilirmiş. Ne demek yahu? Olacak iş değil. Çevre koruma bir bilinç, bir kültür, bir görüş meselesidir. Eğer bu bilinç yoksa, eğer bu kültür yoksa, eğer bu para yoksa bizim başımıza çok daha işler gelecektir.

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Girne)(Yerinden) - Eğitim de ister Ergün Bey, eğitim de ister.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Eğitim de işte bir parçasıdır işin. Bu nedenle Sayın bakandan gerçekten talep ediyorum. Yani radikal müdahale, seçim kaygılarını en azından bu açıdan bir yana bırakalım. Çünkü son derece zararlıdır. Çevre bozulduğu zaman ne turizmden bahsedebiliriz, ne de bu ada yaşanır halde kalır, yaşanır olmaktan çıkar. Zaten susuz bir adayız, zaten kurak bir adayız, zaten yeşili az bir adayız. Bitki örtüsü son derece zayıf bir ada. Sadece denizle, sadece güneşle bu adayı satamayız. Biz bu adanın, bu Kuzey kısmının doğasını, çevresini yazık ki bozuyoruz.

Sayın başkan, değerli milletvekilleri; trafik konusunu arada zaten, sözlerimin arasında söyledim. Tekrar üzerinde durmak istemiyorum. Şehirlerimizi bozan, yaşanır olmaktan çıkaran bir sorun da yazık ki trafik sorunudur. Hiç el atılmadı, atılmamış. Yani bu kadar senedir, şu lefkoşa'ya ilave bir yol yapıldı mı? Soruyorum. Hayır. Ne yapıldı? Şu yol tek yönlü bir yol yapıldı. Bir tuhaf ada, dönel kavşak bütünü ile. Dönümlerce bir yöre dönel kavşak haline getirildi ve trafik rahatlatılacak. Rahatlatıldı mı? Asıl trafik sorunu zaten bizim surlar dışında değil ki, surlar içinde. Girdiğiniz zaman yürüyemiyorsunuz. Yani araba ile yürümekten vazgeçtik, yaya yürüyemiyoruz.

MUSTAFA ERBİLEN (lefkoşa)(Yerinden) - Yanlış mı yani? Zaten yuvarlak, yani anlamı yok mu?

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Hiçbir anlamı yok. Böyle yuvarlak olmaz bir defa koskoca, ortasında mektepler, elçilik binaları, hepsini içine alacak bir yuvarlak olmaz. zaten senin sınırlı yollarını bir de trafiğe kapatmak gibi bir mantıksızlığı benim anlamama olanak yoktur. Biz bunları yapıyoruz. Ama yeni yol açıyor musunuz? Şimdi şu Lefkoşa'ya girişte kaç tane yol var? Bir tane yol var. Bir de burada var. O zaten sağlıklı bir yol. İkincisi sağlıklı bir yol. Doğrudan doğruya girdiğini söyleyebildiğimiz tek yol var.

Bayram seyran evvelallah o yolu da kapatıp, halka eziyet ediyorsunuz. Bunları da çok söyledik. Yahu kardeşim bir bayram olsa, iki bayram olsa tahammül edeceğiz. Bizde edeceğiz. Bu halka da diyeceğiz ki e, tahammül edin yahu bir 29 Ekim'e de artık tahammül edin. Bir 20 Temmuz'a da tahammül edin ama olmuyor. Bütün bayramları arka arkaya dizdiniz. 30 Ağustos'ta kapatıyorsunuz, Cumhuriyet Bayramında kapatıyorsunuz. Bizim Cumhuriyet Bayramında kapatıyorsunuz. 19 Mayıs'ta kapatıyorsunuz. Diğer bayramlarda kapatıyorsunuz, yetmedi onların provalarında da kapatıyorsunuz. Bir değil, iki, üç provasında da kapatıyorsunuz. Daha da yetmedi de arkadaşlar Türkiye'den gelen bütün misafirler için de kapatıyorsunuz. Olacak iş değil.

Dr. MUSTAFA ERBİLEN (Yerinden) (Devamla) - İslâmi bayramlarda da düşünüyoruz.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Onu da yapın da o bayramlar, lunapark kuralım buraya, buraya lunapark kuralım. Olmaz kardeşim, yok. Yolun yok senin. Yani olmayan yolunu bir de kapatıp vatandaşa eziyet ediyorsun. Bunun çaresini bulmanız lâzım.

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Girne) (Yerinden) - Türkiye'de hipotramdadır değil mi Ergün Bey?

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Çaresini bulmanız lâzım. Trafiği dışarıya çıkarmanız lâzım. Efendim vatandaş gelmeyecek, onun için biz deli dumrul gibi burda önünü kesiyoruz ve mecbur ediyoruz. Olmaz. Vatandaş eğer bayramlara gelmiyorsa onun sorumlusu da sizsiniz. Bayramları kutlayacakları şeklinde yenilik yapmıyorsunuz. Körün değneğini bellediği gibi eski zaman usulü aynı bizim talebelik dönemimizden beri değişmeyen bayramlar yapıyorsunuz. Niye gelsin halk?

ÇALIŞMA VE SAĞLIK BAKANI Dr. ERTOĞRUL HASİPOĞLU
(Yerinden) - Hisar altında yapardık o zaman.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Onlar daha güzeldi, daha güzeldi, daha şenlikliydi, daha rahattı. Bayramları coşkuyla ben bekledim kuruluş yıldönümümüzde...

Dr. MUSTAFA ERBİLEN (Yerinden) (Devamla) - Sen elli yaşına geldin Ergün, çocukken tabii beğendiğin şeyleri şimdi beğenir misin?

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Ben benim çocuklarıma daha güzel şeyler vermek isterim, daha güzel şeyleri olsunlar ve koşsunlar o bayram günü, o 15 Kasım günü evet tank, top, tüfek de geçin, askeri bayramlarda doğaldır, onlar da geçilir. Nedir? Artık biz gördük, bize değil yani işte korku versin. İşte yani biz hazırız falan densin diye. Ama bir Cumhuriyet kuruluş bayramında, bir cumhuriyetin kuruluş bayramında hiç olmazsa şöyle parkın içine inin, şenlik yapın, bir şeyler yapın. Tören yapacağınıza, resmi geçit yapacağınıza ve insanlar, halk bayramlara katılsın. Çiçekli giyisiler içinde böyle zevk alsın, hissetsin o günü yani.

Dr. MUSTAFA ERBİLEN (Yerinden) (Devamla) - Karnaval havasında diyorsun yani?

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Bahar bayramı havası.

Dr. MUSTAFA ERBİLEN (Yerinden) (Devamla) - Karnaval havası...

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Karnaval havası tabii. Onu bekledim. Geçti geçti askeriye törenlerde, iki tane de çiçekçi şeyi geçti, otomobil bir garutsayı at koydu önüne, atlar da yürümez, durdu, orda protokolün önünde, durdu gitmez at, yürümez

atlar. Adam uğraşır uğraşır gitmez. Aşağı indi, çeker çeker gitmez. Hade o yine biraz renklendirdi işi. Ama yani bir tane küçük otomobil üstüne bir çiçek reklâmı koyarak da bayram yaptık demek marifet değil. Bu da gerçekten ele alınması lâzım gelen bir şey. Ya Lefkoşa'ya giren yolları ıslah edeceksiniz. Açacaksınız kardeşim, istimlaksa istimlak. Biz bekleyemeyiz elli sene sonunda bütün evler ikişer metre içeriye çekilsin de yol haline gelsin. Mümkün değildir. Üst üste yürüyor insanlar.

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Yerinden) (Devamla) - Laf attım sana anlamadın. Türkiye'de nerede yapılır bunlar?

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Hipotromda yapılır, duydum Sayın Hacıahmetoğlu, duydum. Hipotromda yapılır, stadyumda yapılır, kapalı spor salonlarında yapılır, yolda da yapılır eğer dört tane, İstanbul'da yolda yapılır, Vatan Caddesinde yapılır ama Vatan Caddesinin yanında Topkapı yolu da vardır, bu tarafta Aksaray yolu da vardır, arkasından gelen çevre yolu da vardır. Şimdi Fatih Sultan Mehmet Köprüsünün çevre yolu da vardır. Buna rağmen yine onda da tıkanır. Ama bu olanaklar, bu şeyler olduğu için o Vatan caddesi verilir bayramlarda. Bizde bu yok. Bizde tek giriş, tek çıkış. İkiyi yok. Efendim?

RUHSAN TUĞYAN (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Çok işlek bir yol değil.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - İşlek bir yol değil ayrılan yol da. Bizdeki öyle değil. Onun için bunu ele almak ve yoluyla, parkıyla, kentlerimizi düzene sokmak mecburiyetindeyiz. İşte imar plânı. Yolun neresinden geçecek. Parklar aynı şekilde, yeşilimiz kalmıyor. Gittikçe yeşile muhtaç bir hale geleceğiz bu Lefkoşa'da da, diğer kentlerde de. Apartmancılık çok süratli yaygınlaşıyor. Niye? E, yeterli altyapılar yapıp da mevcut arsalar da şeye sokulmadığı için devamlı tek katlı evlerden o ferah evlerden, apartmancılığa büyük bir kayma, maliyetler arttığı için büyük bir kayma vardır.

Bu nedenle bunları düzenlemek mecburiyeti var. Park yerimiz yok. Yani iki tane, üç tane şu Lefkoşa'nın içinde park yeri var. Çifte çifte park. Yani karşılıklı park yapılıyor. Yani karşıdan da araba geliyor, arasından geçecek yer yok. Yani tek arabanın geçeceği yer kalmamış, karşıdaki nasıl gelsin? Oyle park yapılıyor. Kaldırımlar falan doldu. Ha şimdi Belediye Başkanımız sağa sola buket, çiçek göndermekten öteye bir iş daha yapmaya girişti. Hakkını verelim. O yönde kendisini desteklediğimi söyleyim. İnşallah başarır. Kaldırımları açmaya çalışıyor. Doğrudur. Yani o kaldırımları da bazı dükkânlar, bazı tüccarlar, bazı satıcılar kaldırımları dükkân haline getirdiler. Yani geçici olarak oraya kasa koyup da o kaldırmı kullanmaktan da öteye bayağı asma kilitlerle kaldırımları kesip, orayı da kaldırmı da yaya yolunda dükkân haline getirebiliyorlar. Şimdi o yönde bir çaba var. İnşallah bu girişimler sonuçlanır. Olumlu bir girişimdir. Yapılması lazım gelir. Fakat şimdi yapılanlar son derece yetersizdir. Yayaalara yürüyecek yer kalmamıştır bu memlekette. Trafik ışık düzeni yok. Yani arkadaşlar; modernleşeceksek, çağdaşlaşacaksak şehirlerimizde trafiği artık ışıklarla düzenlemek mecburiyetimiz vardır. Gittikçe ağırlaşan trafikte. Şu Lefkoşa'ya ta cumhuriyet zamanından kalma iki ışıklı kavşağın haricinde ışıklandırma yapamadık.

İSKAN BAKANI HASAN YUMUK (Yerinden) - Seçileli altı ay oldu. Biraz şans tanıyalım.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Efendim?

HASAN YUMUK (Yerinden) (Devamla) - Seçileli altı ay oldu. Biraz şans tanıyalım belediyeye.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Yok dokuz ay oluyor. Yani sene devriliyor. Hayır çok büyük iddialarla o zaman gelmemek lâzım. Yani ben plânımı, programımı yapacağım demek lâzımdı. Ben söylüyorum. Belediye Başkanı seçilmeden önce sizin eski Genel Sekreteriniz, eski İçişleri Bakanınız basın toplantıları yaptı, iki üç sene oldu. Ve halledeceğim dediği konulardı.

Çoğunlukla o konulardır, ben onlardan bahsediyorum. Evet bu konuyu da böylece geçiyorum.

Sayın Başkan,değerli milletvekilleri; cezaevi konusunda bazı gelişmeler olduğu bir gerçek. Yalnız yeterli olmadığını yazık ki söylemek mecburiyetindeyim. Cezaevinde mahkûmlara bir sanat, bir meslek kazandırma bakımından olanaklar daha geniştir yapılan mevcut cezaevi binamızda. Eskiden hiç kullanılmıyorlardı. Biz gittik bizzat gördük, sorduk da hiç kullanılmıyordu. Şimdi bir bölümü açılmış, gazetelerde gördüm okudum, gidip ziyaret edemedim. Ama o bölüm gördüğüm kadarıyla son derece yetersizdir. Bütün bölümleri açılmalıdır. Ustalar, ustabaşları, personel temin edilmelidir ve o insanlara hiç olmazsa ordan çıktıkları zaman bir meslek sahibi olacakları, bir beceri kazandırma- lıdır. Bu yapılabilir. Yani bina olarak müsait. Yalnız İnfaz Yasamızın sakatlığı neticesi eski ingiliz sömürge- sinden gelmekte, o katılık neticesi gardiyanla mahkûm arasında korkunç bir itimatsızlık vardır. Sürekli olay olmaktadır. Hatta geçtiğimiz yıllarda şişlenen gardiyanlar olmuştur. Bu nedenle yakın temastan sürekli korkuluyor. Ben bunu bizzat müşahat ettim. Yani gardiyan ordaki mahkûmla temastan korkuyor. Doğaldır. Çünkü ordaki mahkûm iyi halden dolayı ödüllendirilecek diye bir düşünceye sahip değildir bizde. Böyle bir İnfaz Yasamız yoktur. İyi halden dolayı avantaj sağlayamıyor mahkûmlar. Bunu mutlaka getirmek mecbu- riyetindeyiz. Uygar ülkelerde uygulanan İnfaz Yasasını alıp incelemek, ülkemize uydurmak ve burdan süratle geçirmek mecburiyetindeyiz. İyi hali görülen mahkûmlara, belli bir ceza indirimi yapabilmeliyiz. Çalışan yeterli düzeyde toplumdaki tecrid olan, kısa sürede dışa çıkabilmelidir. Bu İnfaz Yasası bu demin söylediğim mahsuru da ortadan kaldıracaktır. Gardiyan mahkûm ilişkisini düzenlemiş ola- caktır ve mahkûmun o gardiyanlara saygısını artıracaktır. Bu nedenle de atölyelerinde daha rahatla çalışabilme olanağı da sağlanmış olacaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; muhaceret konusu yine bu ülkede senelerdir kanayan bir yara. Sayın Bakanla yaptığım kısa temaslarda öğrendiğim kadarıyla yeni bir vatandaşlık yasası getirilmek üzere, hazırlanıyor, inşallah süratle getirilir ve bu yönde de sorun ortadan kalkar. Neden? Çünkü yanlış bir sistem oturttuk biz. Öncelikle bakanların iki dudağı arasında, sonra Bakanlar Kurulunun kararları arasında, işte hiç bir sisteme dayanmayan, hiç bir tarifi olmayan bir sistem getirdik ve vatandaş yaptık veya yapmadık. Yani neye göre yaptık belli değil, neye göre yapmadık da belli değil. Bunların açık, net tarif edilmesi lâzım. Efendim evlenense evlenir ister kadın olsun, ister erkek olsun, dünyanın hiç bir yerinde ayıramazsınız. Burda da ayıramazsınız. Mümkün değil. Yani siz ısrarla vermeyin vatandaşlık. Türkiye uyruklu bir erkek gelip burda bir yurttaşımız kadınla evlenirse onu zorlayın, bekletin, işte beş sene otur da ondan sonra verelim deyin. Bu bana göre doğru değildir. Kesinlikle, başka ülkelerde, Avrupa'da bile bu artık orda o yurttaşla evlendikten sonra bu yurttaşlığı bu insanlar alıyor. Ha bu konuda çok titiz davranıyoruz. Kadın da aynıdır. Geldi evlendiyse vereceksin vatandaşlık. Ha eğer bunu bir istismar konusu yapılmasın istiyorsanız, o zaman giriş-çıkışları denetlemek, kaçak işçi sorununu kökten çözmek mecburiyetindedesiniz. Yani istismarı önlemek için o yolu bulmuş, her nasılsa bulup da gelmiş, bu memlekette evlenmiş ve artık bizim yurttaşımız olan çocuklar da meydana getirmiş bir aileyi bölme hakkınız yoktur. Yani bizim yurttaşlığımızı bu kadar cimrice tutma hakkına sanırım hiç bir yönetim sahip değildir. Onlara vereceksiniz. Ama haklı olандır onlar. Uzun seneler oturmuşlardır, evlenmişlerdir, çoluk çocuk sahibi olmuşlardır. Yalnız bunun dışında artık gelip de bu memlekette vatandaş olmak isteyenlere karşı katı kurallar getirmek, bunları sınırlandırmak belli usullere, yöntemlere oturtmak mecburiyeti vardır. Bu da kaçınılmazdır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ciddi bir sorunla karşı karşıyayız. Muhaceret, Nüfus, Kayıt Dairesi, İçişleri Bakanlığı, Polis, kesin bir işbirliği içinde bu soruna çözüm bulmak mecburiyetindeyiz. Kaçak işçi sorunu bu memleketin kanayan yarasıdır. Ve yazık ki son senelerde patlama olmuştur. Ben baktım, açtım, inceledim. Bakın istatistiki verilerde bu açıkça görülmektedir. Çalışma amacıyla bu memlekete gelen, 1986'da 9015 kişi, 1987'de 7694 kişi, 1988'de 9,188 kişi, 1989, bir yıl sonra 18,847 kişi. Bir senede patlama biçiminde kaçak işçi çalışmak maksadıyla bu memlekete gelen işçide tam iki misli artış olmuş. Bu çok büyük tehlikeler içeren bir husustur. Dünkü konuşmamda da söyledim, benim yurttaşım göç ederken, bizim her zaman saygı duyduğumuz, sevgi duyduğumuz, şükran borcumuz olan Anadolu halkını bu memlekete istihdam etmemiz mümkün değildir. Tümünü istihdam etmemiz mümkün değildir. Türkiye'nin beş-altı milyona varan işsize bu Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin çözüm bulması mümkün değildir. Pek tabii ki istisnalar olacaktır. Gelecektir, çalışacaktır. Hükümet eliyle boşluk olan yerde de ilk etapta Türkiye'den işçi getireceğiz. Bu da doğaldır. Ama bunu yapmadığımız ölçüde yazık ki kendi halkımıza, kendi insanımıza, kendi çocuğumuza, kendi işçimize kötülük ediyoruz ve görüyorsunuz 88'den 89'a dokuz bin olan kaçak işçi, birden bire patlamayla on sekiz bine çıkmış bulunuyor. Bunu önlemek, denetim altına almak, vatandaşlık yasasını da kısa sürede geçirerek o konuyu da kişilerin inisiyatifinden artık yasalara, kurallara, tüzüklere bağlamak kesinlikle kaçınılmazdır.

(Cumhuriyet Meclisi Başkanı Hakkı Atun Başkanlık Kürsüsünü Meclis Başkan Yardımcısı Dr. Vehbi Z. Serter'e devreder.)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bunu da böylece geçtikten sonra çok kısa olarak bir de ülkemizin en önemli sorunlarından biri olan içme suyu ve sulama suyuna değinmek istiyorum. Bu su sorunu bu ülkede dün vardı, geçmişte vardı, bugün vardır, gelecekte de olacaktır. Bu bizim müzmin sorumuzdur. Susuz bir ada genelde. Yüzdeler olarak incelendiği zaman susuz bir ada. Hal böyle iken hâla biz bu soruna gerektiği ölçüde eğilemedik, gerektiği ölçüde tahsisat ayıramadık, gerektiği ölçüde çözüme kavuşturamadık. İçme suya nispeten entegre bir hale getirilmiştir ama yine bölgeler arası büyük dengesizlikler sürmektedir. Yine içme suyunda artık eskiyen şebekeleri çok daha süratle değiştirmek, yenilemek zorundayız. Yeni şebekeleri de daha sağlıklı biçimde süratle oluşturmak ve köyleri de susuz kalan...

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Girne) (Yerinden) - Hep eskidiler su şebekeleri. Pis kuyu sularını çeker herkes.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Çeker, çekmeden öteye kaçar da ve ayrıca suyun kalitesini de bozar. Zaten büyük oranda kuyu suyuna, kuyudan yeraltından çekilen suya dayanmaktadır bizim içme suyumuz. Zaten ondan dolayı da kireç oranı oldukça yüksek. Yani kalitesi iyi olmayan bir sudur. Bir de şebeke eskimesi de bir sorun olmaya artık ülkemizde başlamış bulunuyor. Bu konuya çok ciddi olarak eğilmek ve entegre su sistemini daha da yaygınlaştırmak, dengeleştirmek, bölgeler arası dengeleştirmek mecburiyetindeyiz.

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Yerinden) (Devamla) - Ansızın hastalık olacak, o çok mühimdir.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Evet yani tabii klorlama devam ediyor ama klorlama yeterli olmayabilir bir yerde. Bu eskiyen şebekelerden veya bu şebekeleri artık lağım sularının karışmasından dolayı birtakım sakıncalar söz konusudur. Tabii

sulama suyu Tarım Bakanlığı ile birlikte Bayındırlık Bakanlığı ile birlikte tüm hükümet el ele birlikte ıslah edilmelidir. Damla suyumuzun bizim ne toprağa, derinliklere çekilmesi, ne de havaya buharlaşması, ne de denize akması gerekir. Bu tedbirleri çok süratle halletmek mecburiyetindeyiz.

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Yerinden) (Devamla) - Ya motorları işletip yolların içine verip gidip kahveye oturmak.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Senelerdir konuşuyoruz. Şimdi bakıyorum proje varmış. Güzelyurt tarımsal sulama sisteminin geliştirilmesi. Şimdi geçmişte de vardı. Derivasyon bu sorunu çözecek deniyordu, çözmedi. Yayla Sulama Projesi bu sorunu çözecek deniyordu, çözmedi. Neden çözmedi? Derivasyon su kapasitesi yetmediği için yapılan masraflar oranında bir fayda sağlamadı. Yayla Sulama Projesini uyguladınız, getirdiniz kuyuları entegre bir hale getirmeye çalıştınız tarlanın, bahçenin kapısına kadar getirdiniz ondan öteye köylüye 15-20.000.000 masraf dayadınız. Peki tabii ki köylü bahçesi için bu masrafı yapamayacağından Yayla Sulama Projesi de gerektiği gibi o yöreye hizmet edemedi. Şimdi nedir bu Güzelyurt tarımsal sulama sistemi geliştirilmesi bir proje var mıdır? 1.750.000.000'luk tahsis. Tabii çok az bir para. Yani bu sorunu çözmek için gerekli olanın çok çok altında. Ama acaba bir başlangıç mı diye merak ediyorum. Bu konuda da Sayın Bakan bize bilgi verirse memnun olurum. Gölet yapımı devam ediyor. Fevkalade yararlı bir girişimdir gölet yapımı. Bu gölet yapımını daha da yaygınlaştırarak anavatanın katkıları ile de tüm Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti...

MUSTAFA HACIAHMETOGLU (Yerinden) (Devamla) - Onun müvesili seninle biz attık Ulusu'ya.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Evet bölgesine yaymak lâzım. Yalnız şunu söyledim ki, göleti sadece yapmak yetmemektedir. Göleti yaparsınız, kanaletlerini yapmazsanız, eğer sulama maksatlı olan göletlerin diğer bölümlerini ikmal etmezseniz, Gönyeli Barajı gibi zaman içinde o baraj sulama sisteminin dışına çıkar, sadece yeraltı sularını besleyen bir depo halinde kalır. İkincisi, sağı solu tıkanan göletlerin sürekli çamur yağılmasından, pislik yağılmasından dolduğu da bir gerçektir. Bunlar işte Angolem Taşpınar bölgesindeki gölet, kanal, baraj, küçük baraj.

Yeşilirmak bölgesindeki barak bunlara örnektir. Şimdi yaptığımız göletler de hep bu kadere doğru gidebilir. Bakımını yapmak lâzım. Kanallarını yapmak lâzım. Sürekli denetim altında tutmak lâzım ve bu sistemi geliştirmek lâzım. Ülkemizde yetersiz su kaynakları artırmak yönünde ciddi projelerle, ciddi araştırmalar yapıldığını söylemek mümkün değildir. Bunu kabul etmiyorum. Çalışmalar yapılıyor. Teçhizatlar alınıyor. Ancak bilimsel metodlarla, son model sistemlerle bu konunun üzerine eğilmemiz kaçınılmazdır. Yeraltı suları işte acı sudur, kireçli sudur, başka katkılı sudur. Hep ele alınmalıdır. Nasıl halledilecekleri, nasıl tasfiye edilebilecekleri, ne gibi yatırımlar gerektiği aynen karayollarında olduğu gibi bir master plân çerçevesinde projelendirilmeli, plânlanmalıdır. Bunlar yapılmamıştır şimdiye kadar. Bunu da getiriyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bilmiyorum dikkatimden mi kaçtı, ancak geçmişte de vardı, uygulamadığınız, yarasını, tüzüğünü, yönetmeliğini geçirmediğiniz bir konu var. İşte milli parkların korumaya alınması projesi için bir yüz milyon getiriliyor bütçede. Tabii fevkâlade yetersiz bir para. Ancak ben bu milli parklar konusunda da geçmişte ciddi girişimler yapılmadığını kabul ediyorum. Nerededir bu milli parklar?

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Girne) (Yerinden) - Hastane-
nin önüne yapılacaktı, ne oldu o?

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Ondan vazgeçildi. Bu bahsettiren milli parklar sanırım ki ormanlık arazilerde, bazı bölgelerde korunma altına alınması lâzım gelen doğa yörelerinde kurulması istenen parklardır. Bir plân yapıldı mı? Var mıdır? Bu da bir master plân çerçevesinde ele alındı mı? Nasıl koruyacaksınız? Yani bu memlekette sürekli keçi popülasyonu artmaktadır. Yani en lüzum olan etin fiyatını düşürmek için en lüzum olan koyun, en lüzum olan büyükbaş hayvan popülasyonu düşüyor, geriye gidiyor, et tüketimi azalıyor, halkımız keçiyi pek yemez ama, keçi nüfusu artıyor. Doğayı tahrip eden, ormanı tahrip eden, ağacı tahrip eden keçiyi denetim altına almadan ne yeni ektiğiniz

ağaçların hayrı vardır, ne milli park yapmaya çalıştığınız yöreleri muhafaza edebilirsiniz? Yani sadece bu değil tabii. Yangından korumanız lâzım, keçiden korumanız lâzım. Bir de avcıdan korumanız lâzım. Avcılık bile bu memlekette seçim amaçlarına kurban edilmektedir. Yani bugün bu memleketin yaşayan canlıları, kuşları ancak bir kaç çeşide düşmüş bulunuyor. Ne bulurlarsa vuruyorlar kardeşim. Onbeş bin avcı, onbeş bin tüfek olacak gibi değil.

TARIM VE ORMAN BAKANI İLKAY KÂMİL (Yerinden) - Savaş alanı.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Dünyanın her yerinde tahdit edilmiştir bu spor, sporsa eğer.

MİLLİ EĞİTİM VE KÜLTÜR BAKANI EŞBER SERAKINCI (Yerinden) - Hiç bir şey bulmazlarsa kendi kendilerini de vururlar.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - O da oluyor, sık sık onu da. O kadar insanı savaş meydanlarına sürerseniz birbirlerini vurmasını da doğal karşılamanız gerekir. Denetim getirmek lâzım Sayın Mehmet Bayram. Sen de avcısın ve bu konuda bazı avcı bakanların da ihmali olduğu kesindir. Onu da söylüyeyim.

ULAŞTIRMA, BAYINDIRLIK VE TURİZM BAKANI MEHMET BAYRAM (Yerinden) - Sen nesin? Sen yeşil mi oldun?

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Destekliyorsunuz. Üveyik avı diye yirmibeş tane üveyik geldi memlekete, onbeş bin tane avcıyı üveyik avcısı diye ovaya salıyorsunuz, izin veriyorsunuz kendilerine.

MEHMET BAYRAM (Yerinden) (Devamla) - Sen zamanında nereye gidiyordun?

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Yirmibeş tane üveyik uçuyor, böyle havada, yirmibeş tane üveyik. Kim vuracak? Kim alacak o üveyiği düşünmeden, ne tavşan kaldı, ne keklik kaldı, ne o takkali bile kalmıyor. O takkaliler var ya ovada, onlar bile, onları da avcılar vurmasa çocuklarına vurduruyorlar. Onları da çocuklarını beraber götürüyor, av bittikten sonra tüfeği çocuğuna veriyor, takkali vurdurtuyor, tarlaların, bahçelerin içinde. Yani bizde son derece sınırlı olan canlı, doğa varlıklarını da maalesef keçiyle, maalesef yangınla, bakımsızlıkla, maalesef avcılık niyetine tahrip ediyorsunuz. Bunu da denetim altına alacaksınız. Avcılık yapmasın mı vatandaş? Yapsın. Denetimle yapsın. Ben Avusturya'da gördüm, başka ülkelerde de gördüm. Avusturya'da anlattılar. Av mı yapacaksınız? Bölgeler, fevkalade sınırlıdır, çok büyük vergiler ödüyorsun, ceremesini ödüyorsun vuracağın

kuşun. Vurduğu kuşu da tekrar getirip giriş kapısında deklere etmek ve o vurduğu miktar kadar da vergi ödemek mecburiyetindedir. Bu kadar denetim altında. Ki orda ormanlar bol, sülünü bol, geyiği bol, hayvanı bol. Bizde o da yok. Bizde olmayan avcılığı ordu biçiminde halkımıza yağdırmaya çalışıyoruz? Nerde? Ne kaz gelir artık, ne ördek gelir Sayın Bayram bu memlekete. Kalmadı hiçbir şey gelmiyor. Nerden gelecek?

ULAŞTIRMA, BAYINDIRLIK VE TURİZM BAKANI MEHMET BAYRAM (Yerinden) - Senin kaldırdığın gibi.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Bildircin gelmiyor, şey gelmiyor. Yani bu nedenle bu konuda da, bu milli parklarda avcılığı da kesinlikle yasaklamamız, denetim altına almanız lâzım. Şart. Yani bir master plân çerçevesinde doğayı, çevreyi korumak bilinçle olur, eğitimle olur, onun yanında pek tabii ki yasakla da olur. Yani sadece yasaklıkla olmayacağını bilincinde olan bir kişiyim ama yasaklar da sırasında, gerektiğinde mutlaka uygulanmalıdır ve bu çerçevede bu bilinçle ülkemizi gerçekten geleceğe, gelecek nesillere hazırlayabiliriz, brakabiliriz. Benim bu konuda söyleyeceklerim bu kadardır, dinlediğiniz için hepinize teşekkür eder saygılar sunarım.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Vehbi. Buyurun Sayın Kaşif.

AHMET KAŞIF (Gazi Mağusa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sözlerime başlarken benden önce konuşan Sayın Ergün arkadaşımın sözlerinin başında ifade ettiği gibi, buradan yaptığımız eleştiriler şu anki bakan arkadaşımız hedef değildir. Onun ileriki yılları için ışık tutacak birer öneri gibi kabullenmesini istiyoruz.

MUSTAFA HACI AHMETOĞLU (Yerinden) (Devamla) - Bravo.
Bravo böyle temiz konuşmacı için değer.

AHMET KAŞIF (Devamla) - İçişleri, Köy İşleri ve Çevre Bakanlığı ülkemizde yaşayan tüm insanların doğrudan ilgilendiren ve etkileyen çok ciddi bir yapı olarak şekillenmiştir. Ama bu bakanlık uygulamada sönük bir görünüm vermektedir. Mahalli idareler, yani kaymakamlıklar, bucak yönetimleri belediyeler, muhtarlıklar, kısacası memleketin idari yapısı işlerinden sorumlu bakanlığın görev sorumluluğundadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu bakanlığı ilgilendiren bir konu olduğu için daha önceki konuşmamda değindiğim konuya yine değinmek istiyorum. Memleketin yönetim sorumluluğundan birinci derece sorumlu olan bu bakanlığın müsteşarı bir toplantıda ülke bürokrasisinin laçkalaştığını ve görevlerini yapamadıklarını ifade etmişti. Ama üzerinden günler geçmiş olmasına rağmen bu konuda ne Başbakan, ne de ilgili bakanlıktan herhangi bir ses gelmemiştir. Bu bütçede taşra örgütü olarak yer alan yönetimlerin neredeyse kaderine terkedildiği ilk bakışta gözlenmektedir. Su Dairesi ve Çevre Dairesi için öngörülen kadrolar ve bu kadrolara verilen maaş baremleri esirgenmiştir. Ama buna mukabil devletin hemen hemen tüm dairelerinde kadro sayısının çoğaltıldığı, maaş baremlerinin yükseltildiği gözlenmektedir. Kıdemli İlçe Müfettişi, İlçe Müfettişi ve İlçe Müfettiş Yardımcısı olarak kadroları yıllar önce biçimlenen kaymakamlıkların, idari personelin ne kadro sayısında ne de maaş baremlerinde hiçbir düzenleme yapılmamıştır. Bir bölgenin birinci derecede idari sorumluluğunu taşıyan bucak sorumlusu adıyla anılan kıdemli İlçe Müfettişi 20-30 yerleşim yerinin sosyo ekonomik gelişmelerinden ve idari hizmetlerinden sorumludur. Ama bu idareciler 10 sene önce barem ve statü olarak ne idi ise bugün yine aynı yerdedirler.

Bu bakanlığın bir diğer adı da Köy İşleri Bakanlığıdır. Ama köylünün sorunlarını çözmekten çok uzaktır. Seçimden seçime köy akla gelmekte ve köyler için birşeyler yapılmaya çalışılmaktadır. Ama maalesef ne adıdır ki, seçim dönemleri geçince köyler için yapılacak şeyler orda kalmaktadır.

Yeni bakana önerimiz eskiden olduğu gibi seçim dönemi değil de devamlı olarak köylerimizin hatırlanmasıdır. Geçen yılki bütçe görüşmelerinde partimizin dile getirdiği sorunlar arasında yer alan Yeşilköy ve yöresindeki 20 köyün can damarı olan içme ve sulama suyuna bu bakanlıkca yasalara aykırı olarak el uzatılmış ve bu su kaynakları yasal olarak şu an atıl vaziyette bulunan Bafra Tatil Köyüne tahsis edilmişti. Bu dönemde umarız ki eski bakanla birlikte köy işlerinin bu talihsizlikleri de son bulmuş olsun. Aynı biçimde özellikle Karpaz yöresinde bazı çalışan ve vatansever muhtarların teşvikinde başlatılan ve aynı yörede geçmişte Rumların önemli bir kazanç kaynağı oluşturan tütün ekimi de ne köy işlerinden sorumlu bakanlıktan, ne de ilgili Tarım Bakanlığı tarafından gerekli ilgi ve destek görmemektedir. Bu yörelere gerekli ilgi ve desteğin yeni bakanlar döneminde başlanacağını ümit eder bu hususta da dikkatlerini çekmek muhalefet olarak bizim görevimizdir. Köyiçi yolları, köy ova yolları, dere yatakları ve diğer su kanallarının bakım, yapım ve onarımı bu bakanlığın sorumluluğundadır. Ama maalesef bu saydığımız yollar, yataklar için gerekli ödenekler geçen yıl seçim istihdamı için harcanmıştır. Bu dönem de köylünün hayati sorunlarının çözüme ulaştırılacağı ümidindeyiz. Ama aynı zihniyet devam ederse burdan da bir netice alacağımızı bekleyemeyiz.

Yurttaşlık konuları, muhaceret sorunları, kaçak işçilerden dolayı KKTC yurttaşlarının mağduriyetleri hep bu bakanlık bünyesinde toplanmış ve çözüm bekleyen önemli sorunlardır. Ergün arkadaşımızın da uzunca değindiği gibi bu kaçak işçi sorununa eğer bir çözüm getirilirse KKTC yurttaşlarının vatandaşlık, muhaceret sorunları herhalde kanımca çözümlenmiş olacaktır. Bu konuda Sayın Başbakanın 1991 yılı bu sorunlarının hepsinin çözüleceğine dair bir sözü vardır. Temennimiz bu söz geçerli olur ve 91 yılında bütün bu sorunlar çözülmüş olur.

İzin makamı uygulamalarında da önceden uygulanan ayrıcalıklı uygulamaların kaldırılacağını, verilen izinlerin hakkıyla, gereği olana verileceğini yeni bakanlık döneminde ümit etmekteyiz. Çünkü öyle izinler dağıtılmıştır ki seçim öncesinde, bizzat ben şahit oldum, adam taksici değil, taksicilik yapıyor "T" izni var. Köylerde gerekli olana verilmiyor, gereksiz olana veriliyor. Bunların da yeni dönemde son bulacağını ümit etmekteyiz.

BAŞKAN- Teşekkür ederim Sayın Kâşif.

AHMET KÂŞIF (Devamla), Efendim?

MUSTAFA ERBİLEN (Gazi Mağusa)(Yerinden)- Bazı doktorlarda olduğu gibi değil.

BAŞKAN- Sayın Hacıahmetoğlu buyurun efendim.

AHMET KÂŞIF (Devamla)- Ona sizin döneminizde verdiler.

BAŞKAN- Teşekkür ederim. Buyurun Sayın Hacıahmetoğlu.

MUSTAFA ERBİLEN (Yerinden)(Devamla)- Sayın Denktaş; nereye gitti? 30 senelik tecrübe konuşuyor. Nereye gitti?

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Girne)- Kürsü milletvekilinin dilidir beyler. Halka buradan hitap eder ve elini vicdanına koyarak burası bir denetimdir. Ama onu da bırakmadık, o ayrı mesele. Milletvekili bakanın, bakan gördüğünde milletvekili, titil tiril titremesi lâzım. Çünkü bakan icradır ben hatasını... Herkesin hatası var. Bakanlarımızın hatası var demiyorum. Onu tashih ederim. Bakanın denetçisi milletvekilidir. Efendim?

ULAŞTIRMA, BAYINDIRLIK VE TURİZM BAKANI MEHMET BAYRAM (Yerinden)- Ben dinliyorum seni şimdi.

EMİN UZUN (Lefkoşa)(Yerinden)- Dışişleri Bakanının yerine.

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Devamla)- E zaten dinlersen Sayın Bakan dinlen. Ben tutabilir miyim seni kardeş.

Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; İçişleri Bakanı denince hatıra toplum gelir. Bütün işleriyle ilgili bir bakanlık hatıra gelir. Ciddi bir bakanlık hatıra gelir. Ciddi personel hatıra gelir. Mesele orda başlar. Ciddi personel hatıra gelir. Ama bir baktığımızda

seneler geçtik sonra o ciddi personelin yavaş yavaş azaldığını ve hep burada olan zavallı siyasilerin suçlandığını görürüz. Halbuki öyle değil. Siyasi kişi siyaseti yapar, altında teknik adam yeter ona. O gitti elden. Beş sene, on sene daha hiçbir şeyiniz yoktur artık ve bütün siyasiler suçlanacak. Halbuki altta teknik adamlardır, efendim siyasinin önüne tapbolyu getirip ve öneriler yapıp ondan sonra icraya koyacak. Bugün bunların maalesef yavaş yavaş eridiğini, yavaş yavaş bu kişilerin eridiğini dolayısıyla kamu görevlerinde mutlaka ilgili sahada, ilgili olduğu sahada mutlaka eğitim görmek için, ihtisas yapmak için ülkelere gönderip orda teknik adamları düzeltmezsek biz siyasilerin daima suçsuz yere suçluluğu ilelebet durulacaktır.

Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; Kıbrıs bir ada olmasına rağmen susuz bir memlekettir, kurak bir memlekettir. Birleşmiş Milletlerin raporu vardı son Mesarya için ve o zaman Makarios Maraş limanı ile sanayi bölgesini Haspolat'a kurdu. Zengin turist potansiyeli olan Maraş'la Haspolat arasında ve Birleşmiş Milletlerin de verdiği yardımlarla o insanlar yerlerinde kalabilsin. Senelerdir on beş yıldır biraz evvel söylediğim gibi siyasilerin derdi oldu şu hiçbir zaman teknik adamların olmadığı.

Ne kadar acıdır Bozdağ'da bir su bulundu, Meclis kürsüsünden otuz defa dellalladım. Bu kişilerden hesap sorun ne yapıldı? Bulunan su yolun ortasından geçirildi. Hamitköy'ü bir kişinin ölümüne neden oldu. Şimdi gelip gitmeyeyim hala daha, her gün saydım bir gün Mecliste söyleyeyim diye 340 tane çukur. Anavatan Türkiye bize dilinden dışından, bin bir şeylerinden sıkıntılara katlanarak bu parayı verdi, bu yolu yaptık dedim. 340 tane çukur, yeni asfaltladılar o zaman...

ERGÜN VEHBİ (Lefkoşa) (Yerinden) - Ne çukuru Hacı dayı?...

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Devamla) - Yeni asfaltlanır yol, su derhal ertesi gün patlatır, yani Amerikan asfaltını patlatır su. Derhal ordan bir ekip koydular, hususi özel bir ekip Bozdağ suyunun ancak tamirâtı ile ilgili. Söyledim Bozdağdan bu suyu getiren kişi o zaman benim bakanım mı suçlu? Veya şimdiki bakanım mı suçlu olur? Ve yahut...

GÜNAY CAYMAZ (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Mustafa bey, kaç çukur?

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Devamla) - 340.

ERGÜN VEHBİ (Yerinden) (Devamla) - Bir de Akıncı'nın adını çukur Mustafa koydunuz. Bakın sizin çukurlara.

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Devamla) - O zamanki siyasinin ne suçu var? O zamanki müdürü hesaba çekmek lazım. Sen ne yaptın, bu suyu getirdin bir de Hamitköy'lünün canına sebep oldun? Yolun tam ortasından alamadım.

AHMET KAŞIF (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Hesaba kim çektii?

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Devamla) - Ben bunun ilimini de yapmadım ama asfaltın tam ortasından geçirdi bütün bozuları. Şimdi bakarız her gün tabii Sayın milletvekilleri o yoldan geçmezler başka kazalar da olduğu için. Şimdi yeni gelen arkadaşlarımız da bu bir yolu kullanırlar uygun yoldan diğer yol olduğu için. Ben hala daha o yoldan gitmekteyim, Günyeli'den kısa olduğu için.

TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden) (Devamla) - Halkın yolundan giden halkın.

- 2172 -

MUSTAFA HACIAHMETOGLU (Devamla) - Birini suçlamadım ben o yoldan geçer diye. Yolun bana kısa köyümdür. Diğer arkadaşlar obür yoldan uyar Girne'ye gitmeye, uygunu o.

TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden) (Devamla) - Sen halkın içinden geçen ha.

MUSTAFA HACIAHMETOGLU (Devamla) - Senin Gönyeli'de ne işin var? Gönyeli'den mi geçecen obür yandan geçen sen. O yolda 340 tane çukur. Yani demek isterim ki lütfen arkadaşlar rahatsız olduysa, birine sataştıysam ben sözümü de çekerim. Birine sataşmak öyle bir niyetim yoktur benim. Ben iyi niyetle söyledim, ordan geçmediği için ve geçip görsün diye söyledim arkadaşlarım yahu.

GUNAY CAYMAZ (Yerinden) (Devamla) - Öneridir.

.../2173

Hüseyin bey kardeşim geçti zannederim o bilecek, bir kısmının hâlâ daha geçen gün daha patlak olduğunu. Defalarca söyledim, sen millet parasını, o zamanki parasıyla dünya parası kör-çar ettin. Hani o müdür şimdi mahkemede mi? O müdürün mahkeme... Bugün Bozdağ suyu topluma koladan meşrubattan, buble-up'tan daha pahalı mal olmaktadır. Bir ekip var bütün yıl için görevli, Bozdağ suyunu takip etmektedir. Gece gündüz başka işi yoktur.

MUSTAFA ADAOĞLU (Gazi Mağusa)(Yerinden)- Ama emekli oldu , neyin hesabını soracağız kendisine.

AHMET KÂŞİF (Gazi Mağusa)(Yerinden)- Hesabı kim soracak Hacı dayı...

EMİN UZUN (Lefkoşa)(Yerinden): Rahmetli oldu.

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Devamla)- Başkaları bu kürsüye geliyor konuşmazsınız. Ben konuşunca bülbül olursunuz. Gelin siz de konuşun be kardeşler. Ben size engel olmam. Kimsenize de engel olmam. Buyurun da konuşun.

MUSTAFA ERBİLEN (Gazi Mağusa)(Yerinden)- O çukurlar nasıl şimdi dayı?...

BAŞKAN- Evet arkadaşlar; müdahale etmeyin lütfen.

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Devamla)- Hiç inmeyeceğim öğlene kadar. Hiç inmeyeceğim, kaçmayacağım hiç. Hade bakayım.

BAŞKAN- Buyurun Sayın Hacıahmetoğlu.

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Devamla)- Evet, şimdi ben bilhassa teknik adamların yaptığı hatanın topluma çok pahalı olduğunu görüyorum. Ne dedik Sayın Cumhurbaşkanına,

kendi köyüm için gittik. Köy muhtarını da aldık. Çağırıldı şeyi, Su Dairesinin meşhur uzmanını. Ne dedi Cumhurbaşkanı, Sayın Cumhurbaşkanım. Biz bu yere dedi, bırak dedi de ben bunun tahsilini gördüm dedi, ben bulacağım dedi bu suyu. Ne yaptı hepiniz göreceksiniz. Üstün Bar'ın üstünde dağın dibinden yol var gider Kızıl Kaya'nın önüne, ta en yukarıda Güvenlik Kuvvetlerini geçtikten sonra bakarsanız kırmızı bir yol göreceksiniz saygıdeğer milletvekilleri. Tamam be bu konuştu, biz de sevindik köye su gelecek. Aman Allahım. Koyduk o zaman 35 milyon bütçeye. Bir baktık ne yaptı? Elması kırıldı dedi, şunusu kırıldı dedi, bizim bütçeye koyduğumuz para da bitti, insanlar da susuz kaldı. İkinci misal size. İkinci misal.

GÜNAY CAYMAZ (Lefkoşa)(Yerinden)- Yani bu ne demek?

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Devamla), Ha hani bu gibi misaller çok daha.

Ha, şimdi işte ikinci misalimle de bu gibi adamları siyasilere, hepinizedir lâfım. Buradakilerin hiçbirinin günahı yoktur, teknik adamlarıdır suç. Buraya gelen arkadaşlar siyaset için gelmiştir hepsi de milletvekillerinin. Alttaki teknik adam, kişilerden başlamaktadır hatalar. Senelerdir söylerim bunu. Teknik kişilerden başlar hata. Sayın Serdar şeydir orda, su mühendisi mi? Siyasal kişi olarak geldi buraya Sayın Bakanım. Onun altındaki adamda arayacak hatayı. Bunu sayın arkadaşlarıma senelerce söyletim, buna bir çare bulamadılar. 15 yıldır veremedik bu köyün suyunu. Bana Girne kazasını yumup gözlerimi gözüme getirdiğimde haritayı böyle on defa geçer şimdi saniyede elli defa gider karşımdan. Bir bir bakayım...

Hota'nın suyu senelerdir kaldı. Efendim Cumhurbaşkanım rahmetli oldu Çağatay, Allah rahmet eylesin. Şirinevler'e gider hoppadak gittiği gün su kesilir. Ben Başbakan geldi. Kimdir be bu üstadlar derim. Çağatay bey geldiği günden su bizim Şirinevler'de kesilir. Be ama kimdir be bu insanların suyuyla oynayan? Kimdir oğlum bunları yapan? Söyledik söyledik, Sayın Cumhurbaşkanım gelecek, o insanlar başta bir politika olsun diye bir hafta müddetle Şirinevler susuz zavallılar. Kuyularda da su yok. Eskiden herkesin merkebi vardı, köfünü koyar götürürdü. Şimdi sırtında mı taşıyacak kuyudan suyunu, o da yok.

Bir hafta Şirinevler susuzluğa mahkum olur gider. Dolayısıyla soru sual ona da yok. Geçen sen büyük başarı yaptı. hükümet, bu Tepebaşı içme suyu projesine 160 milyon koydu. Oranın susuzluğu yüzde yüz kökünden çözülmüş oldu. Ben bekliyorum teknik adamlardan Sayın Bakan bunları hepsi denesin politikacıların. Ben hakikatleri konuşurum. Hakikateler budur, bizden halkın istediği de budur. Gel bakalım Hacıahmet, kaç tane köyün vardır susuz bakan olarak, kaç tane köyün vardır susuz, en acilleri hangileridir? 20 tane köyün var susuz. 20 köyün içerisinde en acil kimdir? 10 tanesi, 5 tanesi bu sene bir plân tahdında 5 tanesini ~~öbür~~ sene. Her sene jeofizik çalışmaları Ali Tel beyinin bitmez. Ama nerden buldun be bu paraları ama? Nereye koyuyoruz? 300 milyon, 200 milyon bu paraları jeofizik çalışmalarına. Petrol mu buluyoruz bu memlekette. 300 milyon, 200 milyon her sene jeofizik çalışmalarına. Yok ben böyle kırk sene beklemem kardeşlerim. Bunları... Bilmem e, ben konuşma bilmediğim için saygıdeğer arkadaşlarım...

MUSTAFA ADAOĞLU (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Yok yok rica ederim devam et.

DR. MUSTAFA ERBİLEN (Lefkoşa) (Yerinden) - Devam et Hacı.

ERGÜN VEHBİ (Lefkoşa) (Yerinden) (Devamla) - O mandraları da söyle.

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Devamla) - Saygıdeğer arkadaşlarıma belki hata eder de konuşmalarım şeye...

MUSTAFA ADAOĞLU (Yerinden) (Devamla) - Vaktimiz müsaittir. Tarih konuşur.

DR. MUSTAFA ERBİLEN (Yerinden) (Devamla) - Köy yolları nasıl?

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Devamla) - Şimdi Su Dairesinin teknik adamlarını Sayın genç idealist tertemiz arkadaşımı, sevdiğim saydığım başarılar dilediği a Sayın

Denktaş'dan istediğim, bunu, bu fikrimi alsın ve kabullensin. Kendisi siyasi kişidir. Ordaki teknik adamlardan hesabı soracak. Susuz kaldığında bu köy. **Seni oraya ne diye koydular.** Susuz kalmış köy. Aman diyen müdürü, ben o müdürü iki dakikada mum ederim, iki dakikada. Şirinevler susuz kalacak ve o müdür bana yalelli çalacak. İşte getirdiğimiz disiplin, işte ciddiyet yok, hiç sorumluluk yok. Dolayısıyla bu kamu düzeni de böyle devam edecek.

Ağillar konusu. Senelerdir ağillar...

MUSTAFA ADAOĞLU (Yerinden) (Devamla) - Mandra.

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Devamla) - Mandra evet. Ben köylüyüm. Lisanımla da iftihar ederim. Ağılın da ne olduğunu bilirim, mandranın da ne olduğunu bilirim.

MUSTAFA ADAOĞLU (Yerinden) (Devamla) - Alingan olma.

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Devamla) - Bazı bakanların köylerde siyaset yaptığını gördük. Şap diyerek ertesi gün paralar veriliyor, o köye ağillar yaptırılıyor. Çok müstakiliyet olan ve köyün içinde dar bir sahada köylünün yerleşimi olmasına rağmen ve ağilların kokusu, pis koku yaratmasına rağmen o köylerde, berillerde hala daha ağilların köy içinde olması devamı, **devam ediyor.**

DR. MUSTAFA ERBİLEN (Yerinden) (Devamla) - O nasılsa bizdendir.

MUSTAFA HACIAHMETOGLU (Devamla) - E, bunları da ciddiyetle müstakiliyet sırasına göre devletin elinde. Bütün Kıbrıs haritasının koçanı devletin elinde, kendi yararına birşey bulmakta zorluk çekiyor. Nitekim söyle söyle on sene söyledik, yirmi sene bu kürsüden söyledik. Neydi? Devlet en çok bina sahibiydi, ben başlattım onu ve oldu devlet dedi, en çok fecer veren durumda. Güzel geldi. Bakın kısa dönemde geçmiş hükümetler ikâzlarımızı kabul ettiler. Kişilerin, belirli kişilerin binaları, kimlerdi o kişiler de belli, o kişilerin binaları icar edilirdi. Yavaş yavaş en çok bina sahibi devlet olmasına rağmen yavaş yavaş devlet kendi binalarına sahip çıkmaya başladı. Bu acıdır muhterem arkadaşlar, bu acıdır kardeşim. Devletin, bütün binalar devletin bu kadar imkânı var ve kira vermesi güzel. İkâzlarımız da, hükümetler de doğru yoldaydı. Yavaş yavaş bütün bakanlık binaları toplumumuza yakışır şekilde devreye konmaya başladı.

DR. MUSTAFA ERBİLEN (Yerinden) (Devamla) -
Ama İçişleri Binası yok.

MUSTAFA ADAOĞLU (Gazi Mağusa)(Yerinden)- Desteban paraları ne olacak, onlara da bir şey... Köylere gittiğinde muhtar, desteban köyün hakimiydiler hem öğretmen. Onlara da lâzım şey yapalım. Bir mesaj gönderelim Sayın Hacıahmetoğlu.

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Devamla)- Mesaj siz arayın göndermeye. Benim mesajım 35 yıl gitti, en yüksekte gidecek daima. Mesajı arayın, kendiniz arayın bunun içindekiler.

ERGÜN VEHBİ (Lefkoşa)(Yerinden)- İhtiyacı olan yollasın mesajı Hacı dayı.

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU(Devamla)- Şimdi köy yolları dendi. Köy yolları dendi. Köylümüzü teşvik edeceğiz. Köylümüzün üretimin teşviki nerden başlar? Köylüden başlar. Sabahleyin bir köylü bugün yağış yağacak tarlama gidersem kayar gelemem. Ya taşlar vardır giderim ve dönemem dediği an üretim orda sayın milletvekillerinin, sayın hükümetin istediği seviyeye gelmez. O hakikaten bu arkadaşlarım partinin başarıyla yaptığı işlerden birisidir. Ben bunda haklıdır arkadaşlar. Şimdiye kadar öyle köylerimiz vardı ki kuşunan dahi, uçakla gitmen lâzımdı bir tarladan, tamamıyla birkaç köy kalmıştır hemen hemen. Bir plân yapılmıştır, geçen sene hatırımda kaldığı kadar %90'ı köylerin yolları yapılmıştır, eksikler de tamamlanacaktır. Büyük bir başarıdır o iş. Ne İngiliz döneminde, ne Makarios devrinde, ne hiçbir devirde o yollar olamadı ve büyük bir başarıdır ve hükümeti o icraatından dolayı kutlarım ve tebrik ederim. Hakikatne büyük bir başarı olmuştur.

MUSTAFA ADAOĞLU (Gazi Mağusa)(Yerinden)- Ekle göletleri de bu kutlamaya.

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Devamla)- Göletler. Geçenlerde bir Maronit geldi Öztan'a, bu daha evvel Girne kazasının ziraat sorumlusuydu. 1973'te Gültekin'le ben bütün hükümetliği, bütün memleketi idare ettiğim için o da beraber temas ettim.

GÜNAY CAYMAZ (Lefkoşa)(Yerinden)- Nasıldı bu? Bir daha söyle.

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Devamla)- Temas ettim. Bütün kuraklığını 74'te gelen Rumların Gültekin'le Rumları biz geçirirdik izinli Türk bölgesine. Rumları, ziraat müdürlerini, izin yoktu geçsinler barikalardan Sayın Caymaz, iki kişi Çiftçiler Birliğine izin verdilerdi, biz bunları alır getirirdik. Dolayısıyla tanıştığım bir kişiydi. Ne dedi bana? Beni Poli bölgesine koydular dedi. Bir baardak su dedi dereye akamaz dedi. Bir bardak su Poli bölgesini gör Giriye Hacıahmet dedi bana, deli olacan dedi. Hep bütün sular, yeraltı sularını şey yapmak için barajlarda toplanmaktadır. Her vesileyle hiçbir zaman efendim unutamayacağımız ve şükranlarımızı arzettiğimiz bu milletvekili temaslarını da bazıları küçümser. Bu gittiğimiz zamanlar orada Allah iyilik versin Sayın Ulusu'ya bunu anlattık. Sayın Ulusu'ya anlattık ve nüvesini o zaman attık. Anavatan hükümeti binbir sıkıntılarına rağmen 42 tane tahmin ederim göletin yapımı Girne kazasının dağları zaten suların dağda olduğunu teknik adamlar söylediğine göre, bütün dağın etrafının göletlerle kuşatılmak, suların bir yerde artık efendim çoğalacağı anlamına gelir. Ama bu Kıbrıs'ın tarihine de baktığınızda benden biraz elli yıl önceki araştırmalarını da yapan bir arkadaşınız olarak mesleğim çiftçilik olduğuna göre hangi sene kurak geldi, 31 kurak geldi, 32 kurak geldi, bu kurak geldi. %85'i arkadaşlar kurak maalesef bunun. Bu memleketin %85'i kuraktır. İstesen istemesen buna katlanacan. Bu ada yeşilada değil, kurak bir adadır. Onun için baraj konusu da hakikaten büyük bir başarıdır. Bunda hükümetin, Anavatanın, Sayın Büyükelçiliğimizin yaptığı katkıları her daim gene şükranla anmak lâzım.

Üretimi teşvik için tek kanalların sulama bendlerinin dahi yapılması büyük bir başarıdır. Tahmin ederim çalışkan Kıbrıs Türk Köylüsü bunlardan da istifade edecek ve üretime büyük bir katkıları olacak, hem de susuzluk oranımız hiç olmazsa kökten çözülmesine olanak olmamakla beraber, bu barajların yapılması %50, %60 faydağı olacaktır.

MUSTAFA ADAOĞLU (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Muhtarlara maaş verelim mi?

MUSTAFA HACIAHEMTOĞLU (Devamla) - Evet Sayın Vehbi kardeşim, muhtarların partizanlıkla cevap verecek değil bana ama benim görüşümü söyleyeceğim, çok makul konuştu Sayın Vehbi...

TAŞKENT ATASAYAN (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Bırak bakan da söylesin. Her şeyi sen cevaplandırıyorsun.

DR. MUSTAFA ERBİLEN (Yerinden) (Devamla) - Hayır parti düşüncesini söylüyor.

MUSTAFA ADAOĞLU (Yerinden) (Devamla) - Tarih konuşuyor, bırak Taşkent konuşsun.

MUSTAFA HACIAHEMTOĞLU (Devamla) - Sayın Vehbi kardeşim çok makul konuştu. Ben bu görüşte olmadığımı söyleyeceğim. Bir defa partililer...

İSKAN BAKANI HASAN YUNUK - Hem makul konuştu, hem de nasıl oldu bu iş?

MUSTAFA HACIAHEMTOĞLU (Devamla) - Hayatın vazgeçilmez unsuru siyasal partiler dersiniz beyler.

TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden) (Devamla) - Demokrasinin.

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Devamla) - Demokrasinin vazgeçilmez unsuru siyasal partiler dediğinize göre partileri devreden çıkardığında ne olacak? Ayı ayıyken yenildiğini istemez, ben de kendi muhtarıma yapacağım. Bu her memlekette böyledir kardeşim, bu böyledir yani bunun şeyi yoktur. Yani beni istemeyene yapacağım. Ben evvelden bunun içinde olmayacağım zaten. Çıkacağım orda bekleyeceğim. Onun için ama bunları seçim bittiğinde güzel söyledi Ergün kardeşim, Ergün kardeşim güzel söyledi, seçim bitti diyor Sayın Vehbi kardeşim. Bunların bitirilmesi lazımdır.

ERGÜN VEHBİ (Yerinden) (Devamla) - Öyle olması lazımdır.

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Devamla) - Toplumumuzun varlığı için, toplumumuzun birliği için bunların seçim biterkenden bitmesi lazımdır. Ben bunu da görüyorum ki hükümet böyle görüştür, böyle icraat yapmaktadır ve bizler dahi oy verdik vermedik o biter ve tekrar efendim yola devamdır. Öyle söylemeyelim, o o günkü şartlardadır, ondan sonra yine hükümet doğru yolda vatandaşın hizmetinde devam etmektedir.

MUSTAFA ADAOĞLU (Yerinden) (Devamla) - Bedava mı bu muhtarlık?

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Devamla) - Muhtarlık hakikaten zor bir iştir. Çok güzel söyledi Sayın Vehbi. Köyün bir kaçanıdır, Kayıt Dairesi gibidir, bu tarlanın kim ektiğini, şunu ne yaptığını, bugün bir muhtardan, babanız ölür, muhtardan alırsınız varis olduğumuza göre. İcraatın, hükümet işlerinin, yasaların başladığı tohum köylerden, muhtardan başladığına göre orda çok büyük bir ciddiyet istemektedir. Çünkü esas bir yanlışlığın o

noktadan üretilerek geldiği görülmektedir. Nitekim birçokları bu bu puan davasında ne yaptı? Bu şunun dediği, bu bana verildiği, bu bana akraba değildi, akraba olduğuna kağıt verdi, bilmem ne oldu. Bakın nerden çıktı? İşte söylediğim yenden.

MUSTAFA ADAOĞLU (Yerinden) (Devamla) - Sulu susuz arazi konusu yaptı.

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Devamla) - Sulu susuz arazi konusu yaptı. Birçok şeyler, esasta yanlışlıklar oradan gelmektedir.

MUSTAFA ADAOĞLU (Yerinden) (Devamla) - Çok güzel değerlendirdin Sayın Hacıahmet.

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Devamla) - O bakımdan destebanların işi gayet zor bir iştir. Destebanın köyde polisin, asayişin güvenin orada gizli bir ajanıydı.

MUSTAFA ADAOĞLU (Yerinden) (Devamla) - Eskiden.

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Devamla) - İngiliz sisteminde kimidi bu hırsızlıkları yapan? Şimdi polis birşey bulamaz. Benim polisim bal gibi bulur. Benim polisim Rum'dan çok üstündür, çok başarılıdır. Yalnız ipuçları ister. Hırsızlıkla uğraşan kimdir? Geldi Ali polis köye hırsızlıkla uğraşan kimdir? Desteban işaret çakar kendine. Kimdir, bir takip edin bu kişileri, bakalım tutalım derdi ve çıkarırdı köyde meydana.

Dolayısıyla destebanın köy hizmetinde emekleri büyüktür ve şehirdeki hizmetlere devlet bütçesinden yaptığınız gibi nasıl sosyal konutun aleyhineyim, sen bir kişiye devlet bütçesinden 80 milyon lira verin yirmi seneye eşittir den ve köyde de kırsal kesimde de on milyon trafo parası isten. Ters bana. İki vatandaş arasında büyük ayırım vardır şimdi. Mustafa Hacıahmetoğlu'na yüz milyon liralık bir arsa vardır. Beş daire yaptınız onun içerisine arsadan hazinenin malından.

TAŞKENT ATASAYAN (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Başka Bakanlığa da sakla hepsini bitirme.

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Devamla) - 1'e kadar kaçan kaçır devam edeceğim. Bire kadar.

Efendim 100 milyon eder bu arsa beş daire yaptın orda dört kişi aldı, demek ki benim hazinemden yirmi milyon koydu o cebine. Kırsal kesimde ne yapar? Kaldırın dedik bu trafoyu, hatta elektrik direğini bir daha uzatın ve bunu herkesten otomatikman alırsınız ve arsa spekülasyonu da kalkar dedik bilmem bazılarının işine mi gelir bu arsa spekülasyonu. Devam ediyor ve arada koysan bir direk daha burda Ulusal Birlik Partisinin Merkez Binasının olduğu yere bir ev yaptığımı düşünün bu kesimden oraya direkleri koymakla elektrik idaresi ne kaybedecek muhterem milletvekilleri? Neyi kaybedecek? Oraya yaktığım ceryan parasını alacak değil mi? Bu kadar aradaki arsalar değerlendirilip ve arsa spekülasyonu kalkacak değil mi?

MUSTAFA ERBİL (Lefkoşa) (Yerinden) - Ceryanı kullandı ödemeyecek mi?

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Devamla) - Ödemeyecek mi?
Sen bu tarafta çıktık hem devletin hazinesinden parayı vereceksin,
yirmi milyon da şeyi alacağını mı?

TAŞKENT ATASAYAN (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Bunlara
cevap alman ya da söylen bunu. İçişleri Bakanlığını ilgilendirmez.

MUSTAFA ERBİLEN (Yerinden) (Devamla) - Ama Müsteşarı
Yönetim Kurulu Başkanıdır.

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Devamla) - Devam edin, siz
devam edin edeceğim. Bitirirsen sayın milletvekilleri konuşmasını devam edeceğim. İçişleri Bakanlığının bu Muhaceret konusu başlı naşına bir sorundur. Geçen gün benim söylediklerimi Sayın Başbakanım biraz daha huzura kavuşturdu. Orda bu memlekete gelen gelir kardeşim. Gelir herkes, kimse de engelleyemez. Gelecek bu kardeşlerimiz. Ben nasıl İngiltere'ye giderim, İngilizin çalışma kurallarına uyduğum anda İngiliz ne yapar? Kal bu memlekette. İngiliz'in çalışma kurallarına uymadığım takdirde ne yapar? Uçağa koyduğu gibi derhal memleketime gönderir. Buraya da gelecek, bizim burada yaşantımıza kanlarıyla, her türlü servetiyle yardım eden Anavatanlı kardeşlerimizin de vatanıdır, gelecek ama çalışma kuralları için uymayanları Çalışma Dairesi devrede olacak uyan kalır, uymayanlar geri gider kardeşim.

Bu kimlik meselesi şahsa göre oluyor. Belirli kişilere. Bunlar vatandaşlık kimlik. Vatandaşlık. Bu hakikaten bir Kıbrıslı kızımızla evlenen bir kardeşimizin beş sene beklemesine günahıdır. Bu memlekette en günah icraatlardan birisidir. Benim senin kızını sayın milletvekilleri siz toplumun herşeyisiniz. Orada evlenen kız da hepimizindir. Bunları beş yıl siz bu haklardan mahrum edemezsiniz. Bunun mutlaka düzelmesi lazımdır kardeşim.

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Devamla)- Beş yıl, uzun bir devredir. Zaten ayrılmaya niyeti de yoktur. Onun için...

ERGÜN VEHBİ (Lefkoşa)(Yerinden)- Çocuğu da var.

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Devamla)- Bunun da bir karara bağlanması şarttır.

MUSTAFA ERBİLEN (Lefkoşa)(Yerinden)- Bağlayacaksın ki gidip ikinciye de alması Türkiye'de imam nikâhıyla.

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Devamla)- Evet, beni dinlediğiniz için teşekkür ederim. Saygılar sunarım sayın milletvekilleri.

BAŞKAN- Teşekkür ederim Sayın Hacıahmetoğlu. Buyurun Sayın Başkan.

MECLİS BAŞKANI HAKKI ATUN- Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Hacıahmetoğlu'nu, değerli emekli, emektar...

ERGÜN VEHBİ (Yerinden)(Devamla)- Emekli etmeyin kendini.

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Girne)(Yerinden)- Emekliliği vermediniz...

HAKKI ATUN (Devamla)- Milletten evinde milletvekili konuşur. Söylediği söze katılmamak mümkün değil. İsteddiği kadar da konuşabilir.

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Yerinden)(Devamla)- Sağolun Sayın Başkan.

HAKKI ATUN (Devamla)- Kendisine takılmayı bir ölçü ve nezaket kaidesi içinde zannederseniz mümkündür. Başkan buna tolerans göstermektedir.

MUSTAFA ADAOĞLU (Gazi Mağusa)(Yerinden)- Sevdiğimiz için kendisini.

HAKKI ATUN (Devamla)- Tabii, Sayın Hacıahmetoğlu'ndan sonra konuşmak kolay da değil. Onun heyecanlı ve pratik ifadelerinden sonra biz, sizlere şimdi profesörlük satmaya kalkacağız. Önce özür dilemek istiyorum ama, devletle herşey başlar ve gider ve biz sayın milletvekilleri, hepimiz, bu devletin savunucusuyuz. Bütçede devlete on yıllık hizmeti getiren ve programlayan bir konu olduğuna göre, herkes ilgili makama, bakana, hükümete, düşüncelerini, eleştirilerini sunmak ve yardımcı olmak durumundadır. Herhalde bütün konuşulanlar, Sayın Hacıahmetoğlu bu çerçevede olmaktadır. Siz de böyle düşünerek konuştunuz, Sayın Vehbi de böyle düşünerek konuştu ve bir ara da çevre konusunda konu geldiğinde, sözü geldiğinde Sayın Atun da bu konuda, zaman zaman görüş beyan eder ve rahatsızlıklarını dile getirir der. Doğru söyler. Bu konuda zaman zaman gerek grupta, gerek Mühendisler ve Mimar Odaları Birliğinin toplantılarında bu konudaki düşüncelerimi aktarmaya çalışırım.

İçişleri, Köy İşleri ve Çevre Bakanlığının bugün tartışıldığı, bütçesinin tartışıldığı bugün de birkaç söz söylemek istedim. Belki Sayın Hacıahmetoğlu'nun kuraklık ve susuzluk konusunda dikkate getirdiği yaşamsal konu kadar önem arzetmeyebilir bu konu. Belki, bazılarımız için, bu kadar önemli sorun dururken, özellikle siyasi sorun ve ekonomik sorun ve bu yılki yaşanmakta olan kuraklık ve gittik sonra artan susuzluk sorunu yanında belki bu konu lüks bile gelebilir. Ama, zaten devletle başladık, devlet bir bütündür ve mirası korumak, çevreyi korumak en önemli görevlerden bir tanesidir. Çağdaş olmanın yolu burdan geçer. O bakımdan bu konuyu da artık tartışma ve dünyaya ayak uydurmak zorundayız. Gözümüzü dışarıya bir çevirecek olsak, yine Meclis binasının bahçesine bile bakacak olsak, özellikle bu tarafa, depoların, soğutma tesisatının vesair şeylerimizin korunduğu, eşyalarımızın korunduğu manzaranın bile güzel olmadığını söylemek mümkündür ve bunun da düzeltilmesi, bazı ülke standartlarına bakılırsa mutlaka gereklidir. Ama, bu konu gerçekten bir gelir meselesidir ve gelirleri artırılarak, refahın yükseltilerek sosyal yaşantının

Yani günümüzde gerçekten titizlikle başta milletvekillerinin olmak üzere eğitimden başlayarak bilinçlendirmek görevleri vardır ve buna küçük yaştan başlayarak kültür mirasının ve çevrenin korunması konusunda okullardan, çocuklardan başlayarak belirli bir hedefe doğru gitmek zorunluluğu vardır.

Kültür mirası insanın kendi ailesine yansıtarak bir benzetme yapılacak olursa daha iyi anlaşılabilir. Size ananızdan ve babanızdan değerli bir eşya kalırsa, bir saat kalırsa veya bir sandık kalırsa veya bir lamba kalırsa herhalde bunu onlara duyduğunuz büyük manevi bağlılık ve saygıdan dolayı mümkün mertebe korumaya çalışırsınız ve geçmişle ilişkinizi, bağınızı koruyarak kendi yaşamınıza bir boyut, bir zenginlik kazandırabilirsiniz. Şimdi bunu devlet sathına indirmediğiniz zaman olay kendiliğinden ortaya çıkar ve hele modern mimari son otuz yıl içinde başarısız olduğunu, monoton olduğunu, insanların ruhuna yeterince hitap etmediğini uzmanlar bile iddia ettiğine göre, Prens Charles bile bütün İngiliz mimar ve şehircilerini ayağa kaldıracak biçimde eleştirdikten sonra bizim geçmişle ilgili mirasımızı, binaımızı, varlığımızı korumamız ve her zamankinden çok buna sahip çıkmamız, yalnız geçmişle ilişkimiz açısından değil, devlevarlığı, zenginliği, hatta ekonomik yaşantısı açısından kaçınılmazdır. Artık turizm kuru bir güzel hava, bir kum değildir. Turist artık çok çeşitli boyutlarda kendisine hitap edecek konular aramaktadır ve bizim hele Anadolu gibi sınırsız zenginliklerimiz de yoktur. Anadolu medeniyetleri gerçekten topraktan fışkırcasına vardır ve Türkiye'de bu konu gittik sonra artan bir bilinçle gündemindedir ve korunmaktadır ve benim her gün dikkatime gelen önemle arzetmişim ve kesip dosyama koyduğum konuları size zaman yetse ve arzetsem her gün bu konu işlenmektedir. Bizim kendi

mirasımızı da hangi dönemden kalırsa kalsın sahip çıkmamız kaçınılmazdır.

Bunları söyledikten sonra bunun yolu nerden geçer? Bunun yolunun bilinçlendirmeden, eğitimden geçtiğini söyledim. Ama devletten, devleti yönetenden ve ilgili otoritelerden geçtiğini söylemek gerekir. Yani heyecanla bu konuyu sunmak ve otoriteyi uygulamak gerekir. Bundan yirmi yıl kadar evvel Beyrut'ta bir İngiliz Profesör bize seminer esnasında "Siz şehirciler ne yaparsınız?" diye bir soru yöneltmişti. Biz de Amerika'yı yeniden keşfetmeye çıkmış gibi çeşitli akademik tanımlar bulmaya çalıştık. Hiçbirinden memnun olmadı ve en sonunda dedi ki "Siz şehirciler kanunların uygulayıcısı-sınız, you are administrator of the law" demişti. Yani biz şimdi bugün bir İmar Yasası geçirdiğimize göre ve bu artık elimizde bir anahtar olduğuna göre zannedersen daha fazla eh yasa yok deme yetkisine sahip değiliz ve böylece kendimizi affettirme hakkımız da yoktur. Yani uzun lafın kısası zor da olsa artık bu Yasayı yaşama geçirtmek ve detaylarını peyder pey hazırlayarak ne yapacağımızı bilerek hangi hedefe doğru gideceğimizi bilerek Bakanlar Kurulundan Lefkoşa Master Plânı başta olmak üzere bütün Şehir Plânlama Dairesine vereceği ön izin ve sonraki inşaat izninin de yön vereceği konuları siyasi kadronun da bilgisine getirip anlatarak bir an önce yola çıkması lazım.

Şehircilik Dairesi, İçişleri Bakanlığına bağlı değil. İskân Bakanlığına bağlıdır. Belki bu benim ilk bakanlık dönemimden beri bir talihsizliktir ve halâ daha bu talihsizlik sürüp gitmektedir. Çünkü eşdeğer, öncelik itibarıyla imar plânının ve imar yasasının önüne geçmektedir. Şehircilik müdürü de dahil, o konularla her gün ilgilenmektedir ve hatta kadroda ifraz meseleleri nedeniyle zamanının büyük bir kısmını ona harcamaktadır. Ama, her geçen günün aleyhimize çalıştığını bilmek zorundayız. Çağdaş bir devlet olduğumuzu, dünyaya tanıtmaya çalıştığımız bu devlete gelen giden turiste, hakikaten bilinçli, kültürlü bir toplum, bir halk ve bir yönetim, bir devlet, bir hükümet olduğunu bu çalışmalarla da ortaya koymamız mümkündür ve bunun yapılması da kaçınılmazdır. Yani ...

İSKÂN BAKANI HASAN YUMUK (Yerinden)- Tüzüğü geçti Bakanlar Kurulundan.

HAKKI ATUN (Devamla)- Çok güzel. Yani, bir Soli'deki mozaikten tutunuz, Mağusa sur içindeki iki katlı bina, yükseklik tahdidinden geçiniz, Lefkoşa'daki dokunun korunmasından başlayınız ve doğal güzelliğe sahip herşeyin, kültür parkı veyahut milli park ilân edilerek bir an önce bir zapturapta alınmasına kadar herşey süratle ve zamanında yapılmak durumundadır. Belki başlangıçta bu işler kolay değildir. Ben, geçen yılki bir komite toplantısına indiğimde, mevcut, kelimizdeki yetkileri bile eğer uygulamaktan aciz isek, şu Lefkoşa'da bu kadar kanunsuz şey gözümüze çarpıyorsa, İmar Yasası gibi iddialı, yani şehri fonksiyonlarına göre bölgelere ayırıp, buralara iki kat yapabilirsiniz, buralara dört kat yapabilirsiniz deyip, vatandaşın mülk hakkı üzerine tahdidat getirmeye kalktığımızda durum ne olacaktır? Buna hazırlıklı

olmamız gerekir. Halbuki Lefkoşa'ya bir gözatiniz , son on üç yıl, on beş yıl içerisinde maalesef olay politize edilerek, hoş görünüm düşüncesiyle vatandaşın yürüyebileceği kaldırımlar bile köşklerle veyahut demir parmaklıklarla veya başka şeylerle doldurulmuştur. İşte bu konuda acıma ve insaf olamaz. Niçin olamaz? Çünkü o kaldırım, çünkü o kişinin müdahale etmek istediği yer, bütün Lefkoşa Halkınındır, bütün Kıbrıs Türk Halkınındır. Onun için mümkün değildir. Onun için buna politika karıştırılmaz. Çünkü o zaman halka saygısızlık olur. Onun için kanunu uygulamak gereklidir. Onun için cesaretli olmak gereklidir diyorum.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; yani uzun lâfın kısası, oldukça önemli ve güç bir yolun başındayız ve özellikle politik kadroya da cesaret olma ve kararlı olma görevi düşmektedir. Ümit ediyorum ki en kısa sürede ilgili bakanlıklar, İçişleri ve İskân Bakanlığı gittikçe, kendilerini de sıkıntıya sokmakta olan, yani idari tasarrufla veya vatandaşları ikna yoluyla bazı inşaat ruhsatlarını ve plânlama izinlerini daha fazla kanuna dayanmadan zorlamak ve vermek mümkün olamayacaktır ve bir an önce bu konulara sahip çıkmak durumundayız. Onun için zaten mimar ve şehircilik ilmi daha çok sol düşünceye yatkındır ve o konudaki elemanlar, uzmanlar solcu diye bilinir. Nitekim, Sosyal Konut Yasa Tasarısındaki değişikliği tartışıyoruz. İyi saatte olsun Naci Talât bana, bir ara, Hakkı Bey sen bizi de geçtin, sen bizden de ilerisin demek durumunda kalmıştır. Ben de, tartışılan konu da şuydu: Ufak bir sulanma yapalım, bir konutu olanların dışında da bazılarına konut verilebilsin.

Bunu Komiteye getirebilen o zaman üyeler vardı maalesef ve biz buna adeta isyan ederek böyle şey olamaz, sosyal, az önce Hacıahmetoğlu değindi, devlet büyük bir fedakârlık göstererek herkesi bir sosyal konut sahibi yapmaya çalışmaktadır. Nasıl olur da daha bir evi bile olmayan insanlar dururken bir evi olan kişiye ikinci bir ev vermeye kalkarsınız? Sayın Talât işte onun için biz bu prensiplere sahip çıkıyoruz ve bu prensipler bilinen prensiplerdir ve bu konudaki şampiyonluğu da size vermeyiz diyerekten Naci'ye de takılmıştım. Uzun lafın kısası bu konulara değinmek istedim. Kısaca, Güneyde 20 yıl önce bu Yasa değiştirildiği halde halâ bu dediğim çıkarların çarpışması devam etmekte ve onlar da bocalama geçirmektedir. Ve daha yeni yeni artık bu Yasayı uygulamzsak çevreyi de kurtaramayacağız, kültür mirasını da kurtaramayacağız diye çığlıklar atmaktadırlar. Geçen gün Limasol'da bir binanın yıkıldığını dikkate getirdi bir arkadaş geçen gün Mühendisler Birliğinde. Yarı yıkılmış durumda yakalamış idare ve onu durdurmuş ve aynı şekilde tekrar inşa edilmesi için gerekeni yapacakmış. Bu doku, bu zenginlik, bu kültür mirası bizde çok daha fazla zenginlikte bulunmaktadır. Osmanlı döneminden kalan bazı doku ve eserler belki Türkiye'de bile eşine rastlanamayacak özellikler taşımaktadır. Çevre dendiği zaman kültür mirası, mimarlık, imar bunun yalnız bir kısmıdır. Çevre bugün evrensel boyutta bir konudur. Ben yalnız çok az bir kısmına değindim ama bunları söylemeden de edemedim.

Beni dinlediğiniz için teşekkür ederim ve sözü Sayın Bakana bırakıyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Başkan, Buyurun Sayın Bakan.

İÇİŞLERİ, KÖYİŞLERİ VE ÇEVRE BAKANI SERDAR

DENKTAŞ - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; herşeyden önce bütün konuşmacı arkadaşlarımla yapıcı tenkitlerine teşekkür ederim. Tenkitler, eleştiriler yapıcı olduğu müddetçe bunlara olumsuz bakmak bizim için olanaksız.

Hakkı Beyin çevre konusunda söylediklerine katılmamak imkansız. Ancak olanaksızlıklarımızı tabii müesseseden biliyorsunuz, bunları burada tekrar tartışacağımız günler de gelecek. Zaten zaman zaman bizlere gönderdiğiniz kúpürler ve bilgiler vasıtasıyla bize büyük ölçüde yardımcı oluyorsunuz, ileriye dönük plânlarımızı yapabilmek açısından. Bundan sonrasını Sayın Ergün Vehbi arkadaşımıza döndürerek devam edeyim. Polis Örgütüyle ilgili bazı sözleriniz oldu. Bunlara Polis Örgütü İçişleri Bakanlığı bağlı olmadığı için cevap vermeme beklememenizi rica edeceğim. İlgili birimi, polisin bağlı olduğu birim Başbakanlık olduğuna göre herhalde o konudaki sorularınıza Sayın Başbakan cevap verebilecek durumdadır bir başka toplantıda.

Kaymakamların görevlerini tam olarak yapabilmeleri konusu bizim için de büyük bir sorundur. Kadroları yetersizdir bunu gördük. Bu kadroların yeterli duruma gelebilmesi için çalışmalarımız başlamıştır. Yetki bizim Bakanlığımız tarafından verilmiştir. Ancak mülki amir olduğuna göre kaymakamlıklar diğer bütün bakan arkadaşlarımla da aynı yetkileri kaymakamlara devretmesi gerekmektedir. Bu da öyle zannediyorum ki zaman içerisinde uygulanmaya konabilecek bir şeydir. Bu konuda bizim çalışmalarımız devam ediyor.

Muhtarlarla ilgili kaymakamlar, hakikaten büyük güçlükler çekmektedir. Şöyle ki, geçmişte kaymakamlar muhtarlara büyük ölçüde etki edebiliyorlardı. Çünkü, muhtarları kaymakamlar atıyordu. Halbuki şimdi tam tersi, demokrasi dediniz, evet güzel birşey. Muhtarları köylü seçiyor ve ne acıdır ki ne genel seçimlerde, ne Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde o köylü birbirine düşüyor ama, o muhtarı seçecek diye birbirine düşüyor, küsüyor ve bu küskünlükler uzun süre de devam edebiliyor. Bizim tezimizdir. Bu konuda öneriler, önümüzdeki günlerde sürekli getireceğiz. Onaylanır onaylanmaz, bilemiyorum. Ancak, bunları daha başından konuşmamız gerekiyor zannederim.

İzin Makamı konusu; partizanca dağılım yapıldığını söylediniz Sayın Vehbi. İlginçtir.

KENAN AKIN (Gazi Mağusa)(Yerinden)- Öyle birşey yok diyeceksiniz şimdi.

SERDAR DENKTAŞ (Devamla)- Şikâyetler geliyor bana şimdi. Falan, falan, falan köylerdeki otobüsçüler partili değil. Halktan gelen şikâyetler bunlar, değiştirin. Olamayacağını söylüyoruz tabii böyle birşeyin. Ancak, yani nasıl partizanca davranıldı onu da anlamıyorum.

ERGÜN VEHBİ (Lefkoşa)(Yerinden)- Belki seçimde...

SERDAR DENKTAŞ (Devamla)- Bilemem. Bizim şu anda İzin Makamıyla ilgili olarak yaptığımız ...

ÖMER DEMİR (Gazi Mağusa)(Yerinden)- Yani bizim arkadaşların işlerini yapmıyorsunuz, diğerlerine yapıyorsunuz diye partizan diyorlar.

SERDAR DENKTAŞ (Devamla)- Herhalde. Şimdi, İzin Makamıyla ilgili tüzükler hazır olduğunu gördük. Hazır bulduk geldiğimizde zaten. Ancak onaylanmış değildi.

Bu tüzüklerin üzerinden yeniden geçiyoruz. Hazır olduğu zaman onaylama da yapılacaktır herhalde. Yalnız şu anda yaptığımız uygulamayı ben anlatmak isterim. Bir kere, geçmişte taksicilik yapıp da, "T" izni olan ve artık taksicilik yapmayan, başka mesleklerle uğraşan, ancak halâ daha taksi iznini elinde tutan kişiler mevcuttur. Doğrudur. Bunlar da Sayın Kâşif tesbit edilmiştir.

ERGÜN VEHBİ (Lefkoşa)(Yerinden)- Doktor bile varmış.

SERDAR DENKTAŞ (Devamla)- "T" izinleri iptal edilmiştir. Ne vardı?

AHMET KÂŞIF (Gazi Mağusa)(Yerinden)- Onları aldılar.

ERGÜN VEHBİ (Yerinden)(Devamla)- Doktor bile varmış.

SERDAR DENKTAŞ (Devamla)- Yok, doktor yok. "T" izinleri iptal edilmiştir. Şu anda toplam 490 taksi olduğu için memlekette bize göre yeterlidir. Vermiyoruz başka "T" izni. Ancak bunun da çalışmaları halâ daha devam etmektedir. Herhalde 1991 yılı içinde bu konudaki esas kararımızı, toplu taşımacılık konusunda özellikle yine size bir yasa şeklinde getireceğiz ve konuşacağız.

Evet, köy içi yolları neden İçişleri Bakanlığında dendi. Çünkü, Köy İşleri Bakanlığımız da herhalde onun için verildi.

MUSTAFA ADAOĞLU (Gazi Mağusa)(Yerinden)- Normaldir. İdari yapı bakımından.

SERDAR DENKTAŞ (Devamla)- Normaldir o. Biz elimizden geleni yapıyoruz. Bu konuda bir program var mı diye sordunuz. 1991 yılı için programımızda vardır ve 1991 yılı içinde, bilmiyorum isimlerini de saymamı ister misiniz?

ERGÜN VEHBİ (Yerinden)(Devamla)- Hayır.

- 2195 -

SERDAR DENKTAŞ (Devamla)- 22 köyün köy içi yolları bitirilecektir.

ERGÜN VEHBİ (Yerinden)(Devamla)- Çoğu Mağusa Bölgesinden mi?

SERDAR DENKTAŞ (Devamla)- Saymamı ister misiniz size 22 tane köyü?

ERGÜN VEHBİ (Yerinden)(Devamla)- Lütfen, yani bir fikir edinmiş oluruz.

EMİN UZUN (Lefkoşa)(Yerinden)- Bu sefer de Lefkoşa oldu.

ÇALIŞMA VE SAĞLIK BAKANI ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Yerinden)- Hep Lefkoşa.

SERDAR DENKTAŞ (Devamla)- Bu, Dilekkaya, Kalavaç, Yeniceköy, Cihangir, Düzova, Taşpınar, Çamlıköy, Mevlevi, Şahinler, Cengizköy, Serhatköy, Bağlıköy, Gaziveren, Ozanköy, Karşıyaka, Ağırdağ, Hisarköy, Beylerbeyi, Akova, Çamlıca, Yıldırım, Mallıdağ.

ERGÜN VEHBİ (Yerinden)(Devamla)- Güzel. Bu defa güzel, değişti.

SERDAR DENKTAŞ (Devamla)- Her tarafta var.

ÖMER DEMİR (Gazi Mağusa)(Yerinden)- Üç tanedir Mağusa.

ERGÜN VEHBİ (Yerinden)(Devamla)-Mağusa'da asfaltlar dört katlı oldu.

../ 2196..

BAŞKAN- Evet arkadaşlar, dinleyelim efendim.

SERDAR DENKTAŞ (Devamla)- Bu arada, 22 diye saydım. Ancak, bu 1991 yılı programında olup da temel asfalt işleri için keşif çalışmaları devam eden köyler vardı ki, bunlar yoktur bu demin saydıklarımın içinde. Onlar da, Boğazköy, Güvercinlik, Mutluyaka, Mormenekşe, Boğaziçi ve Kaleburnu'dur. Bunlar da yine 1991 yılında bitecek.

KENAN AKIN (Gazi Mağusa)(Yerinden)- Korkuteli yok yani. Adam köyü terketti yolu bozuk diye.

SERDAR DENKTAŞ (Devamla)- Şimdi, geçmişte bu yollar yapılırken, köylüden de yarı parası alınıyordu. Bunu kaldırdınız, sizin de girişimleriniz oldu. Ben şimdi öğrendim.

Doğrudur, yolu belki devletin yapması gerekir. Ancak üzülerek söylüyorum. Öyle köylerimiz vardır ki çöp parasını, evinin önündeki çöpü alan belediyeye çöp parasını dahi vermek istememektedir. Ve bunun için de yasal bir sürü yollara gidildiği halde uzuyor işler, mahkemelerde uzuyor, bir önlem alamıyoruz. Biz bunun için belediyelerle oturduk, şu anda Belediyeler Birliği kendileri değiştirmek istedikleri yasaları hazırlıyorlar, bize getirecekler, bizimki hazır. Bunu birlikte tartışıp gerekli değişiklikleri yapıp gene yasaları size getireceğiz. Ancak belediyelerin bütün maddi yükünü hükümet yüklenecekse, devlet yüklenecekse, zannederim belediyelerin devamında da bir yarar yoktur. Hükümet o zaman alsın bu işi de yapsın. Yani şu anda %5'ini, bütçenin %5'ini veriyor katkı olarak belediyelere hükümet, bunu daha da artırın. Bütün mali yükü belediyeler hükümete yüklesin, kendileri iş yapsın bu olacak iş değil. Belediyeler de kendi yerel katkılarını bulmalı, projelerini ona göre saptamalıdır görüşünderiz biz. Düşünün siz 28 belediye, birçoğu maaşını bile ödeyebilecek durumda değil ve bunları hep yapacakları hizmetleri hep hükümet üstlenmiş durumdadır. Bu olacak iş değildir bize göre. Değiştirilmesi için biz elimizden geleni yapacağız.

Haspolat Arıtım Tesisleri; Sayın Ergün Vehbi bu konuda teknik çalışmalar devam etmektedir. Öyle anlaşılıyor ki projenin yapımında birtakım yanlışlıklar mevzubahistir. Bu yanlışlıkların giderilmesi için yeniden uzmanlarla bir araya gelip konuştuk. Orada biriken suyu bu durumda kullanabilir miyiz, kullanamaz mıyız tartışmasını yaptık. Bu konuda Sağlık Bakanlığının çalışmaları devam ediyor, oradan alacağımız neticeye göre belki de şimdiki hali ile bile ağaç sulamak için hiç olmazsa oradaki suyu kullanabileceğiz ümit ederim. Bu konuda çalışmalarımız da 1991 yılı içinde zaten devam edecek. Ayrılmış para vardır. O paranın fazla olduğu görüşünderiz biz aslında ama iyi bir rakamdır, başka arıtım tesisleri için de kullanılabilir.

Haşaratla mücadeleyi bütçede görmediğinizi söylediniz. Halbuki koyduk bütçeye. 300 milyon ayrılmıştır haşaratla mücadele için. O geçen yıl devam eden mücadele aynen devam ettirilecek, aynı zamanda zannederim Sağlık Bakanlığı Bütçesinde de bu konuda ayrılmış bir rakam vardır.

ÇALIŞMA VE SAĞLIK BAKANI ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Yerinden) - Ne?

SERDAR DENKTAŞ (Devamla) - Haşaratla mücadele konusunda da var orada da. Bizde de 300 milyon bu iş için ayrılmıştır.

ERGÜN VEHBİ (Lefkoşa)(Yerinden) - Komite aşamasında koyduk?

SERDAR DENKTAŞ (Devamla) - Komite aşamasında evet.

ERGÜN VEHBİ (Yerinden)(Devamla) - Ha, onun için ben diğer bütçeye baktım.

SERDAR DENKTAŞ (Devamla) - Yok komite aşamasında koyduk.

İmar plânları konusu; Tüzüğü, İmar Tüzüğü onaylanmıştır, Bakanlar Kurulundan geçmiştir. Plânların da şu anda üstünde çalışıyorlar bunun süratle bitirilip yasalaşması zannederim 1991 yılında mümkün olacaktır.

Çevre için radikal mücadele önerdiniz. En radikal şekilde üstüne gitmeye hazırız. İnşallah üstüne gitmeye başladığımızda muhalefet karşımıza çıkıp, durun bakalım, halkın şusu ile busu ile oynuyorsunuz demez.

ERGÜN VEHBİ (Yerinden)(Devamla) - Destekleyeceğiz.

SERDAR DENKTAŞ (Devamla) - Biz gitmeye hazırız, açık onay isteyeceğiz hepimizden.

MUSTAFA ADAOĞLU (Gazi Mağusa)(Yerinden) - Açık onay var.

SERDAR DENKTAŞ (Devamla) - Lefkoşa içi trafiğini rahatlatmak için belediye, polis ve Ulaştırma Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığı birlikte birtakım şeyler düşünmektedir. Meselâ bir örneğini vereyim size. Şu anda aklımızda olan bir konu var. Selimiye Camiinde kılınan cenaze namazlarını acaba Göçmenköy Camisinden yapabilir miyiz?

MUSTAFA ERBİLEN (Lefkoşa)(Yerinden) - Fevkalâde. Yakın da olur.

- 2199 -

SERDAR DENKTAŞ (Devamla) - Kısa zamanda sonuçlanacağını zannediyorum. Bir de bayramlarla, vatandaş katılmıyor dediniz az önce.

ERGÜN VEHBİ (Lefkoşa) (Yerinden) - Az katılıyor.

SERDAR DENKTAŞ (Devamla) - Ben son 15 Kasım Kutlamalarında özellikle çocukların ordaki yoğunluğunu gördüm. Ve o çocukların gözlerindeki o pırıltıyı gördüm. Doğrudur.

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Girne) (Yerinden) - Son yolculuğudur adamın, Selimiye Camii'nden duyurulsun. Götüreceksiniz, atacaksınız.

SERDAR DENKTAŞ (Devamla) - Gene duyulur efendim, gene duyulur, merak etmeyin.

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Yerinden) (Devamla) - Son yolculuğudur hiç olmazsa duyurulsun.

SERDAR DENKTAŞ (Devamla) - Göçmenköy bölgesi şu anda en yoğun bölgelerden biridir onun için duyurulur. Merak etmeyin o konuda.

Bayramlarda yolların kapanmasından, özellikle araba ile dolaşanların şikayetçi olduğu doğrudur. Biliyoruz onu, biz de yaşadık. Biz de yaşıyoruz hala daha. Biz de şikayetçiyiz. Çözüm bulmak için gerekli yerlere konuşuyoruz. Nerde bulunur, nasıl bulunur onu bilmiyorum. Ama o konuda da muhakkak birşey yapılması taraftarıyım bunu söylerim.

ERGÜN VEHBİ (Yerinden) (Devamla) Birkaç bayram dışında başka yere alalım.

../ 2200..

- 2200 -

SERDAR DENKTAŞ (Devamla) - Olabilir, tabii bir görüştür.

MUSTAFA ERBİLEN (Lefkoşa) (Yerinden) - Tatbikat olsun hiç olmazsa Pazar günü olsun.

SERDAR DENKTAŞ (Devamla) - Provası olabilir tabii. Cezaevi konusunda atölyelerin çalışması için bir çalışma başlattık. Okuduğumuz yeterli değildir, eksik aletlerimiz, araçlarımız vardır. Bunları süratle tamamlamaya çalışıyoruz. Gardiyanla mahkum ilişkisi yok dediniz. Ancak gardiyanla mahkum bizde şeyin araksına kilitleniyor ve birlikte çalışmaları vardır.

ERGÜN VEHBİ (Yerinden) (Devamla) - Var da bir birlerinden korkuyorlar, bir birleri arasında güven yok.

SERDAR DENKTAŞ (Devamla) - Doğrudur. O da doğrudur. O infaz Yasası hakkında konuşulabilir. Bilmiyorum faydası olur mu olmaz mı? Ama biz onu konuşmaya da hazırız. Vatandaşlık konusu; hazırladığımız bir Yasa Tasarısı vardır. Bu Yasa Tasarısı öyle ümit ediyoruz ki şu andaki mevcut problemlerin tümünü değilse bile büyük ölçüde çözüm getirecektir. Sanırım 1991'in ilk aylarında Meclise sunulacak durumdadır. Gruptan erken geçebildiği takdirde hemen sunacağız.

Kaçak işçi sorunu en büyük yaradır. Bu doğrudur. Bu konuda Çalışma Bakanlığı ile ve Polisle işbirliği halinde bir çözüm bulmak için çalışıyoruz. Ancak kaçak işçiyi şu anda alıp dışarıya göndermek işte memleketin kanunlarına uymaz diye. O da çözüm değildir görüşünderiz. Bunun mahakkak bir başka yolu olmalıdır. Bir işgücü protokolu vardır. Tam olarak uygulanmıyor. İçeride çok kaçak işçi vardır diye uygulanmıyor. Bunu nasıl aşacağız ve uygulayalım işgücü protokolu, bundan sonra hala daha bir soru işaretidir. Ama üstünde çalışmalarımız devam ediyor.

../ 2201..

KENAN AKIN (Gazi Mağusa) (Yerinden) - İşverenlerin kolaylığı için.

SERDAR DENKTAŞ (Devamla) - Şimdi şu anda işverenler yönünde çalışan işcinin işte sosyal sigortasını, kıdem tazminatını, yatacağı yeri vesaireyi karşılamak zorundadır. Bu da pahalı geliyor işverene. Dolayısıyla yapmıyor.

ERGÜN VEHBİ (Lefkoşa) (Yerinden) - Kaçak yapıyor.

SERDAR DENKTAŞ (Devamla) - Kaçak yatırmayı yeyliyor o da. Başka düşüncelerimiz var.

KENAN ATKIN (Yerinden) Devamla) - Devletin vergi kaybı vardır.

SERDAR DENKTAŞ (Devamla) - Devletin vergi kaybı vardır. Bunun da çözümü var ama pratikte nasıl olur onu bilmiyorum. bittikten sonra şeylerini şey etmemiz. Ve gelelim su meselesine.

KENAN AKIN (Yerinden) (Devamla) - Evkafın su meselesi.

SERDAR DENKTAŞ (Devamla) Evkafın değil artık, devletin. içme ve sulama suyu Hakikaten bu toplumun Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinin en büyük sorunudur. Anavatanın yatırımları ve katkıları sayesinde göletler yapılıyor, bir derivasyon projesi yapıldı. 15 milyon ton su kapasitesi olan bir proje. Geçen sene taşıdığı su bir buçuk milyon ton. Yani kanalları bile ıslatmaya yetmedi. Kuraklık gittikçe artmaktadır. Geçen seneden çok daha düşük bu sene. 1908'den bugüne kadar ortalama yağış miktarı 450 miligram iken işte son 5 senenin 250'ye düştüğü ve bu hala daha düşmeye devam ediyor. İşte Aralık ayını çıkıyoruz. Halâ daha yağmur yok gibi. İnşallah yağar. Bu konuda bizim gerçekten araştırmalarımız gayet ciddi bir şekilde devam etmektedir. Bir master plan. Genel bir master plan hazırlamak için.

Bunun dışında gelen her projeyi su konusunda, uzun uzadıya inceliyoruz. Çözüm için bir ışık görsek o projeleri hemen uygulamaya koyacağız ama o ışığı göremediğimiz için koymuyoruz. Onun için ilk anda aklımıza gelen tasarrufu, su tasarrufunu nasıl sağlayabiliriz? Çünkü şu anda biz su tasarrufu yapmıyoruz, su sarfiyatı yapıyoruz biz. Suyu çok bolca harcıyoruz ve inanın arkadaşlar birkaç sene daha bu şekilde giderse bu kuraklık, değil içmeye, yüzümüzü yıkamaya su bulamayacağız.

KENAN AKIN (Gazi Mağusa)(Yerinden) - Cezai müeyyide getirin.

SERDAR DENKTAŞ (Devamla) - O cezai müeyyide ile de olmuyor. Onun için o gün gelip de düşünmeye başlayacağımıza şimdiden düşünmeye başlayalım dedik. Genel bir master plân hazırlayabilmek için de çok ciddi şekilde gidiyoruz konunun üstüne, bunu da bilmenizi isterim.

EKONOMİ VE MALİYE BAKANI NAZİF BORMAN (Yerinden)
Çok teşekkür ederiz Sayın Bakan.

SERDAR DENKTAŞ (Devamla) - Bitti, iki dakikam kaldı. Bitiyor yani.

AYTAÇ BEŞEŞLER (Gazi Mağusa)(Yerinden) - Bakanlar Kurulu tatmin olduktan sonra, biz oluruz.

SERDAR DENKTAŞ (Devamla) - Bakanlar Kurulu olacak, biz de elbette.

Gene Sayın Vehbi'nin milli parklar hakkında bir sorusu vardı o 100 milyonu ne yapacağız diye. O 100 milyon birşey yapmak için değil, sadece bu konuda bir plan, bir proje hazırlamak içindir.

ERGÜN VEHBİ (Lefkoşa)(Yerinden) - Projelendirmek için. Yani şu anda yok. Ben onu sordum.

SERDAR DENKTAŞ (Devamla) - Evet yani tamam, Karpaz Burnunu ve hastane arkasını milli park olarak ilân ettik. Ancak bu milli parkları biz nasıl yapacağız, nasıl idame ettireceğiz, nasıl koruyacağız? Bu konuda tam bir çalışma yoktur.

Avcılığı yasaklama filân dediniz. Milli parklarda, Karpaz Bölgesinde zaten yasaktır, pek avlanıldığı yok orada.

ÖMER DEMİR (Gazi Mağusa)(Yerinden) - Yasak bölgedir.

SERDAR DENKTAŞ (Devamla) - Yasak bölgedir.

Evet, benim söyleyeceklerim bu kadar. Yalnız Mustafa Hacıahmetoğlu'na birşey söylemek isterim, teşekkür etmek isterim Hacı Dayıma. Yalnız Hacı Dayıma şunu da söylemek isterim. Ben teknik adamlarıma güveniyorum. Eğer bu güveni sarsacak bir hareket yaparlarsa zaten artık orada kalmazlar. Ancak şu andaki ekibime güveniyorum, bu sorunların altından...

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Girne)(Yerinden) - Yani onlara mesaj verdim. Mesajı aldılar.

SERDAR DENKTAŞ (Devamla) - Bizleri hızla çıkaracaklarına da inanıyorum. Onun için hepinize teşekkür ederim tekrar, sağolun.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Bakan.

Sayın milletvekilleri; İçişleri, Köyişleri ve Çevre Bakanlığı Bütçesi üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır. Şimdi bu bütçeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Sayın efendim. Etmeyenler?... Çekimser?... Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri; oturumu saat 14.30'a erteliyorum Teşekkür ederim.

Kapanış saati: 13.05

İKİNCİ OTURUM
Açılış saati: 14.40

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; Cumhuriyet Meclisinin II'nci Dönem, 1'inci Yasama Yılı'nın, 26'ncı Birleşiminin ikinci oturumunu açıyorum. Ad okuyarak yoklama yapılacaktır.

(Ad okunarak yoklama yapıldı)

KÂTİP - Toplantı yeter sayısı vardır Sayın Başkan.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; toplantı yeter sayısı vardır.

Şimdi Program 07, Ulaştırma, Bayındırlık ve Turizm Bakanlığı Bütçesinin görüşmesine geçiyoruz. Ödenekleri okuyun lütfen.

KÂTİP - Program 07, Ulaştırma, Bayındırlık ve Turizm Bakanlığı. Alt Program 01, Yönetim Hizmetleri.

Personel giderleri	:	96.662.000.-TL
Cari giderler	:	73.400.000.-TL
Alt Program Toplamı	:	170.062.000.-TL

Alt Program 02, Plânlama ve İnşaat Dairesi:

Personel giderleri	:	4.880.286.000.-TL
Cari giderler	:	92.500.000.-TL
Yatırımlar	:	40.000.000.-TL
Alt Program toplamı	:	5.012.786.000.-TL

Alt Program 03, Karayolları Dairesi:

Personel giderleri	:	9.188.550.000.-TL
Cari giderler	:	9.546.950.000.-TL
Yatırımlar	:	41.190.000.000.-TL
Alt program toplamı	:	50.736.950.000.-TL

Alt Program 04, Posta Dairesi:

Personel giderleri	:	2.382.754.000.-TL
Cari giderler	:	984.855.000.-TL
Transferler	:	250.000.-TL
Alt Program toplamı	:	3.367.859.000.-TL

Alt Program 05, Telekomunikasyon Dairesi:

Personel giderleri	:	8.551.312.000	.-TL
Cari giderler	:	706.100.000	.-TL
Yatırımlar	:	13.450.000	.-TL
Alt Program toplamı	:	22.707.413.000	.-TL

Alt Program 06, Limanlar Dairesi:

Personel giderleri	:	1.667.069.000	.-TL
Cari giderler	:	353.000.000	.-TL
Yatırımlar	:	1.500.000.000	.-TL
Alt program toplamı	:	3.520.000.000	.-TL

Alt Program 07, Sivil Havacılık Dairesi:

Personel giderleri	:	3.830.740.000	.-TL
Cari giderler	:	4.148.660.000	.-TL
Yatırımlar	:	550.000.000	.-TL
Alt program toplamı	:	4.698.660.000	.-TL

Alt Program 08, Meteoroloji Dairesi:

Personel giderleri	:	834.987.000	.-TL
Cari giderler	:	166.200.000	.-TL
Yatırımlar	:	30.000.000	.-TL
Alt program toplamı	:	1.031.187.000	.-TL

Alt Program 09, Turizm Tanıtma ve Pazarlama Dairesi:

Personel giderleri	:	910.542.000	.-TL
Cari giderler	:	73.100.000	.-TL
Yatırımlar	:	-	
Alt program toplamı	:	983.642.000	.-TL

Alt Program 10, Turizm Planlama Dairesi:

Personel giderleri	:	440.170.000	.-TL
Cari giderler	:	14.000.000	.-TL
Yatırımlar	:	-	
Alt program toplamı	:	454.270.000	.-TL

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; Ulaştırma, Bayındırlık ve Turizm Bakanlığı bütçesi üzerinde söz isteyen var mı?. Buyurun Sayın Vehbi.

MUSTAFA ERBİLEN (Lefkoşa) (Yerinden) - Salamis de var işin içinde tabii sen de konuşacaksın.

ERGÜN VEHBİ (Lefkoşa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Salamis'le ne alakası var Kenan Akın'ın.

MUSTAFA ERBİLEN (Yerinden) (Devamla) - Var.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Yok, bana söylemiyor da Salamis Bay diyor.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Ergün Vehbi.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Ulaştırma, Bayındırlık ve Turizm Bakanlığının Bütçesini de böylece idrak ediyoruz, bugün onu da konuşacağız ve geçireceğiz. Ulusal Birlik Partisi'nin oyları ile tabii. Bizim getirdiğimiz komisyondaki eleştiriler konusunda şimdiye kadar hiç olmazsa bazı ışıklar görseydik biz de bazı bütçeler için durumumuzu düşünürdük yeniden. Fakat tabii hiçbir gelişme yok. Devamlı vurguluyoruz, devamlı anlatıyoruz. Sayın Başbakan'a da söylemiştik. Bu pas biletler konusunda da hala daha karşımıza bir cevap gelmedi, yanıt gelmedi. İnşallah Sayın Bayram doğru dürüst bir yanıt verir. O yönetmeliği mi tüzüğü mü ne yapacaklar, onu da söyler. Artıracaklar. Mesela Sayın Başbakan'a da verilebilir budan sonra, ben onun ismini görmedim. Ama sayın Başbakan'a da pas bilet verilebilir ailesi ile birlikte.

BAŞBAKAN DERVİŞ EROĞLU (Yerinden) - Öyle birşey kullanmadık biz.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Siz kullanmıyorsunuz ama

biçok kişi kullanıyor Sayın Başbakan. Bir örnek vereyim. Yani Yönetim Kurulu Başkanı diye bir sayfa açıyorum. Geçen defa gözüme ilişmedi onun içi söylemedim. Sadece biz Hilmi Aka'dan Tayyareci'den, Tayyareciler Başkanı Hilmi Beyden bahsettik. Erdoğan Kani'yi sorduk.

KENAN AKIN (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Ne iş yapıyor.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) Ne iş yapmak üzere, ne iş yapacak diye.

MUSTAFA ERBİLEN (Lefkoşa) (Yerinden) - Fazladan gidip gelenlere ekstradan bir bilet verilirmiş.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - O zaman sana da verilmesi lazımdır. Senin ismini de görmedim, görseydim. Çünkü maşallah leyleği havada gördün. Bir Londra, bir Ankara bir İstanbul. Hiç burda durduğun yok. Onun için...

MUSTAFA ERBİLEN (Yerinden) (Devamla) - Kendi paramla gittim.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Tamam canım onun için fazla seyahat edenlere veriliyorsa sana da verilmesi lazımdır. Ama listede görmedik. Fakat Özel Tahsin maşallah bir sayfa, arkadaki sayfa devam eder. Yani Yönetim Kurulu üyesiydi o zamanlar.

MUSTAFA ERBİLEN (Yerinden) (Devamla) - Görevidir, görevi.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - 28 tane görev mi olur? 28 tane karısına, kızına da görev nasıl?

ÖMER DEMİR (Gazi Mağusa) (Yerinden) Uçak almaya gitti, iki tane uçak aldı.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Yani görevi ben anlamadım. On aylık şeyde, Özel Tahsin, Özel Tahsin, Özel Tahsin, Servet Tahsin, Saniye Tahsin, Özel Tahsin. Tekrar devam eder. Özel Tahsin, Özel Tahsin. Tekrar devam eder. Özel, Özel, Özel Tahsin.

ÖMER DEMİR (Gazi Mağusa)(Yerinden) - Özel bilettir.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Ve geçer arka sayfada da Özel Tahsin, Saniye Tahsin, Emine Tahsin, Fatma Tahsin, Servet Tahsin ve biraz sonra bir seri daha aynı şekilde, Özel Tahsin, Saniye Tahsin, Emine Tahsin, Fatma Tahsin, Servet Tahsin, Emine Tahsin, Özel Tahsin ve devam ediyor.

Yani arkadaşlar; lütfen bu kamu kuruluşlarını ciddiye alacak sak alalım. Almayacaksınız, hani ben kapatalım diye öneri yaptım da, Sayın Coşar da diyor ki, nasıl olur, yani siz kamu kuruluşlarına karşısınız? Hayır. Kamu kuruluşlarının çöplük olmasına, çiftlik olmasına karşımız. Kamu kuruluşlarının partizan amaçlarla kullanılmasına karşımız. Şimdi sen bu kadar pas bilet dağıtacaksın, bu kadar maliyetli bir Kıbrıs Türk Hava Yolları çalıştıracaksın, sonra da iki günde bir bilet parasına zam yapacaksın ve bu memleketin altın yumurtlayacak tavuğunu Kıbrıs Türk Hava Yollarının makası ile keseceksin, boynunu vuracaksın. Oteller boş. Yılbaşında da dolduramayacaksınız belki de bu sene. Oteller boş.

TAŞKENT ATASAYAN (Gazi Mağusa)(Yerinden) - Biz gideceğiz.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Evet, maşallah doğru, hep kapatmışınız Ulusal Birlik partili milletvekilleri.

TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden)(Devamla) - Sen de gel benim misafirim ol.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Ulusal Birlik partisi milletvekilleri Salamis Bay'ı kapattığı için Londra'dan gelecek olanlar yer bulamıyor şeyde, Salamis Bay'da yer bulamıyor.

TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden)(Devamla) - Seni de çağırırım.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - 34 milletvekili, Özel Tahsin de yönetim kurulunda bir kişi ama kaç pas bilet aldığını görüyoruz yani.

TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden)(Devamla) - Ergün Bey benim davetlim, 35 etti.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ben tabii bu konuyu ikide birde vurguluyorum. İstiyorum ki bir istikrara bağlansın. Evet, belli ölçülerde pas bilet de uçak şirketleri dağıtır, verir, ama bunun bir ölçüsü var, bir limiti var. Sayın Konuk da maşallah, o da leyleği havada görmüş, pas biletlerle habire uçmuş. Nejat Konuk, Nejat Konuk. Ne ise ki o bekar olduğu için, onun çoluğu, çocuğu yok, o yönden biraz tasarruflu gitti. O da her sayfada var. Bu konuda ciddi tedbir alındığını gerçekten görmek istiyoruz.

Şaşkent Atasayan ((Yerinden))(Devamla) - Orhan Üçok da var Ergün Bey.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Neden görmek istiyoruz? Bu böyle devam ederse zannedirim yarın, öbür gün Denizcilik Şirketi de feribotlar için dağıtacak, dağıtmaya başlayacak.

BAŞBAKAN DERViŞ EROĞLU (Yerinden) - Yoktur, hiç yok.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Bilmiyorum onlar veriyor mu pas bilet, öyle bedava tarafından? Feribotlar vermiyor.

KENAN AKIN (Gazi Mağusa)(Yerinden) - Meclisi bile tanımıyor, indirmiyor, tanımıyorlar.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Meclisi tanımayan kim?

KENAN AKIN (Yerinden)(Devamla) - Denizcilik Şirketi vermiyor.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Yönetmelik meselesidir, tüzük meselesidir, verilmemiş.

Sayın başkan, değerli milletvekilleri; sözlerime bu konu ile başlamak istedim, önemine binaen. Çünkü aynı konuya geçen sene değindik. Hiçbirşey olmadı değerli arkadaşlar.

- 2210 -

1285 bilet de geçen sene vardı ve o bedava biletleri dağıttı, adı birtakım görevi kötüye kullanmaya çıkmış ve kendi müdürlüğünden de öylece ayrılmış. Bize öyle söylendi. En azından tam kanıt olmadığı için elimizde adamı itham etmek istemiyorum. Ama bize burada öyle söylendi. İşte onun birtakım şeyleri oldu da falan, onun için ayrıldı kendi müdürlükten, yani bir nevi kovuldu gitti. O da maşallah, pas bilet kullanıyor o da. Onun adı da var yani buradan ayrılan eski...

KENAN AKIN (Yerinden)(Devamla) - Gümüşdere mi?

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Evet Gümüşdere. Fikret Gümüşdere, İzmir-Londra-İzmir. Yani Kıbrıs bacağı bile yok onun. O, oradan alıyor, oradan. Buradan talimatla mı gidiyor? Eski genel müdür de, ki onun zamanında 1285 pas bilet dağıtılmıştı geçen sene. Aynı şekilde buradan bu meclisten konuşmuştuk. Hiçbir şey değişmedi. Lütfen bu konuya ciddiyetle eğilin. Eski genel müdür İzmir-Londra-İzmir bileti niye alsın, niye kullansın? Dahası da var tabii. Eski Yeni Doğu parti Başkanı Sayın Orhan Üçok'un da var bedava bileti. O da alıyormuş meğerse.

GÜLİN SAYINER (Iefkoşa)(Yerinden) - O da Ankara'ya alıyordu.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - E, onun kısa mesafe. Ama yani prensip eğer varsa, onun için de o prensibi her yere uygulayacaksınız. Şimdi gelmiş geçmiş bütün yönetim kurullarına, bütün ilgililere, bütün personele bu uçak şirketi bedava bilet dağıtılacaksa, tabii ki fiyatlar da habire tırmanacak ve bu fiyatlar habire tırmandıkça giden gelen de doğal olarak baltalanmış olacak, azalmış olacak.

../2211.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Ulaştırma, Bayındırlık ve Turizm Bakanlığı doğal olarak akla birtakım kamu kuruluşlarını da getirmektedir. Bunların başında da Kıbrıs Türk Turizm İşletmeleri vardır. Kıbrıs Türk Havayolları vardır. Kıbrıs Türk Denizcilik Şirketi vardır. Nedense bu sene hiçbirinin ne geçmiş uygulamalarını, sarflarını aldık, ne de yeni bütçelerini aldık. İşte bütçe dönemi bitiyor. herhalde gelecek sene, Haziran'a doğru veya yeni bütçe dönemine doğru bu seneki bütçeler gelecek. Halbuki gelmesi gerekirdi bütçeyle birlikte gelmesi gerekirdi. Sadece bu üçünün değil, diğer kamu kuruluşlarının da gelmesi gerekirdi. Merak etmesin yöneticiler hepsi elbirliğiyle maşallah bu işi ertelemiş oldular. Ve Meclis de ne Hükümet olarak, ne Meclis olarak maalesef bu işin peşine düşemiyor. Göremedik. Göremediğimiz için sadece istediğimizden dolayı, bu pass biletleri aldık, ne faaliyetleri var, ne yaparlar, ne ederler, neresini eleştirelim, ne yeni öneri getirelim onu da bilmiyoruz.

Dr. MUSTAFA ERBİLEN (Lefkoşa) (Yerinden) - Ergün, birer de bize versin bu Mehmet Bayram da listeye birer defa olsun girelim.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Bilet? Bedava?

Dr. MUSTAFA ERBİLEN (Yerinden) (Devamla) - Birer defa yahu.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Yok, gelecek senenin listesinde de bizim adımız da çıksın. Sonra da burda konuşmayalım. Eksik olsun. Kıbrıs Türk Turizm İşletmelerinin de aynı sıkıntısı vardır. Aynı tüzük, aynı yönetmelik orda da oteller konusunda çalışmaktadır. Onun da değişmesi lâzım. Belli oranda dünyanın her yerinde tenzilat tüzükleri var. Bir tenzilat yaparsınız. Bir maksada yönelik olarak. Ama kim isterse olsun,

bakan da olsa böyle bir otelde bedava yatıp, kalkıp, yeme, içme yapmaması gerekir. Geçen sene bu konuyu da eleştirdik. Bu konu hâlâ düzeltilmemiştir. Bu konuya da el atmak lâzım aynen uçakta olduğu gibi, turizmde de aynı durum mevcuttur. Bütün bu yönetmelikler, bütün kamu kuruluşları açısından, kurum kuruluşları açısından yeniden ele alınmalı, hepsinin bu bedava, angarya, avanta düzeni değiştirilerek makul sınırlar içerisine getirilmelidir. Belli oranda bakanlara görevleri dışında, görevli olmadıkları zaman gittiklerinde, belli oranda tenzilat verebilirsiniz ama bedava kalırlar diye bir kural koyarsınız bunu mantıklı kabul etmek mümkün değildir.

Kıbrıs Türk Turizm İşletmelerini de yine görüyorum, verdiğiniz bilgilerden bakıyorum, kendi elimizle sabote ediyoruz. Hâlâ bir sisteme oturtamadık. El altından Salmis Bay'lar alınıyor, sahip değiştiriyor, ondan sonra tekrar dönüp dolaşıyor, devlet tarafından satın alınıyor, tekrar turizme veriliyor. O arada da bir kumarhanesi var o Salmis Bay'ın, o kumarhane de habire bizim kulaktan duyduğumuz şekilde bir biçimde el değiştiriyor. Nasıl değiştiriyorsa, Zattı Sungur misali hop yaptım, aldı şeklinde el değiştiriyor. Nasıl değiştiriyor? Kim satıyor, kim veriyor. Hava parasıyla mi devrediliyor? İhale mi yapılıyor? Bunu bilmemizde yarar var. Şimdi ne durumdadır? Birtakım söylentiler var. Kim aldı, kime verdiniz. Yoksa Salmis Bay'ı satın aldık da otuzdört milyar lira geçirdiniz burda. Karpaslı'ya bile el kaldırttınız, ödediniz otuzdört milyarı. O otuzdört milyarı ödediniz de kumarhanenin dışındaki bölüme mi ödediniz. Ben anlamadım. Yoksa...

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Girne) (Yerinden) - Sayın Vehbi, Sayın Karpaslı UBP'den ayrıldı mı yani?

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Hayır, yani onu gördüm de, siz de verdiniz tabii Sayın Hacıahmetoğlu, o kanunsuz yapılan, önceden usulsüz yapılan harcamayı yasalaştırmak için hepiniz o otuzdört milyara oy verdiniz. Kumarhanesi dışında mı kaldı ki şimdi bir kumarhane laflarıdır gidiyor, şu oldu, bu oldu, buna devredildi, bu işletecek.

Eğer ihale yaparsanız, boşta ise, eğer gerçekten işletmek gerekirse, o zaman ihale yaparsınız. İhale ile en iyi şartlarda kim işletecekse, ona verirsiniz. El altından onun bunun işarı ile, onun bunun ahbablığı ile kumarhaneleri veya diğer imkanları sağa sola verme yetkiniz olmasa gerekir. Turizmin elinde zaten bakıyoruz çok az olanak kalmış. Bir Salamis Bay, bir Dorona Oteli. Diğer ortak işletmecilik biçiminde işletilen konular hâlâ yıllar geçti çözümlenemedi. Ne olacak? Mahkemeler niye bu kadar uzuyor? Evkaf'a bile değişik yasa geçirdik, kamu kuruluşları kullansın diye, kiracıları adına kullansın diye, rahat kiracıyı çıkarabilsin diye, anlayamadığı zaman koşullarını uygulayabilsin diye yasa geçirdik en azından. Kiracılar için. E, kamu kuruluşu olduğuna göre turizm işletmeleri niye bundan istifade edemiyor? Girne liman çevresindeki flatlar, daireler daha önce bize, işte alacağız da onları değişik bir biçimde kullanacağız denmesine rağmen hiçbir işlem yapılmamış. Eşdeğere sayacağız denildi, o ne durumdadır? Bakıyorum ben hâlâ kiracılar ellerinde o limanın çevresini tutmaktadır.

Sayın başkan, değerli milletvekilleri; Turizmi Teşvik diye yasa geçirdik. Turizmden açtığımız için bu konuyu konuşalım. Teşvik veriyoruz. Ben dediğim zaman işte, bütün kendi adamlarınızı teşvik ediyorsunuz, Sayın başbakan, yok efendim isterse CTP'li, isterse TKP'li gelsin onlar da alır. Baktığım zaman da kimsenin aldığı göremiyorum. Hep maşallah yakınlar, hep Ulusal Birlik Partisinin yakınları. İşte meşhur arkadaşımız Sayın Latif Ahmet & Sons Ltd. Bir milyar lira beş yıl süreli olarak kredi almış. Düşük faizle bu kredi de de değil, yani faiz farkı bu sağlanıyor. teşvik...

ULAŞTIRMA, BAYINDIRLIK VE TURİZM BAKANİ MEHMET BAYRAM (Yerinden) - Faiz farkı.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Doğrudan doğruya kendisine faiz farkı mı ödeniyor?

- 2214 -

MEHMET BAYRAM (Yerinden)(Devamla) - Bu kredinin faiz farkı. Bir milyarın faiz farkı.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Bir milyarlık faiz farkı ödediniz?

MEHMET BAYRAM (Yerinden)(Devamla) - Bir milyar kredi aldı, biz faiz farkını deruhte ediyoruz.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Bir Sayın bakan bir milyar bize verin de kredi miktarı diyor.

MEHMET BAYRAM (Yerinden)(Devamla) - Faiz farkı...

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Kredi miktarı bir milyar...

MEHMET BAYRAM (Yerinden)(Devamla) - Faiz farkıdır.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Tamam. Celebrity Otel, o da sizin adamınız. Baş destekçiniz. O da Latif gibi. Ona da vermişiniz, ona da üç tane 500 milyon var. 1,5 milyar da ona vermişiniz. Bir tanesini atladım...

MEHMET BAYRAM (Yerinden)(Devamla) - Davet ederim sizi bu bahsettiğiniz kişilerin yaptıklarını gidelim, davet ediyorum sizi götürüyüm. O zaman az verdiniz diyeceksiniz. Tavsiye ederim.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Şimdi Sayın bakan tam bam teline dokundunuz. Bu şahısların yaptıkları yatırımları da o zaman gündeme getireceğim. Ben çoğunu gördüm, görmediklerim de var ama çoğunu gördüm ve bu gibi yatırımlara nasıl kredi verdiğinizde de hayret ediyorum. Bir listeyi tamamlayalım, ondan sonra onu da konuşalım.

MEHMET BAYRAM (Yerinden)(Devamla) - Tabii.

../2215.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Bir tanesini atladım, geçtim Erit development Ltd. İlçe Başkanınız. Bu da sizden. 340 ve 250 milyon üzerinden de o almış. Sanpa Turizm, o da adamınız. Has adamınız. Çağın Kollektif. Asıl yürü ya kulum dediğiniz ilçe başkanlarınızdan. Yani senelerdir her çeşit desteği alarak yürü ya kulum dediklerinizden. O da evvel Allah 500 bin, 500 bin.

BAŞBAKAN DERViŞ EROĞLU (Yerinden) - İki sene evvel ilçe başkanı oldu bu adam.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - E, sizdendir Sayın Başbakan. Yani iki sene evvel daha ileri derecede bu krediyi herhalde almak için onu da ilçe başkanlığı mı istedi ne yaptı. Daha önceden aldı o. Yani ben şimdi söylemiyorum. Şimdi Çağın Kollektif Ünal Çağınel. Bu memlekete geldi aldı. Sahibi bütün Lefkoşa'nın Rum, Türk bütün yükünü çeken plajı verdiniz. 6 1/2 mili kumsal ile beraber verdiniz, tesisi ile beraber. Yani yukarıdaki lokantası, bu taraftaki binası hamamı, duşu ve kumu ile hepsini verdiniz.

Yamacını da verdiniz. O da yetmedi, yukarı kadar, bütün Lefkoşa'nın yükünü, Girne dahil çeken bir turistik plajı verdiğiniz. Bir de gittiniz İhtiyat Sandığından da kredi verdiniz. O zamanın parasıyla çok büyük krediydi. İlk yaptığınızdır. Yani bu kişiye verdiğiniz ilk destek. Ben inceledim hepsini. İhtiyat Sandığından bugüne kadar başarıp da özel ferdi kredi almış nadir insanlardandır Günay Çağınar. Yani denizi ver, yamacı ver, binaları ver, kumu ver, duşu ver, bir de kredi ver al ve bunun adı da yürü ya kulum olmayacak. İşte yürü ya kulum. Ve devam etti. Sonra da Sayın Mehmet Bayram, yukarı kadar acaip acaip hep doldurdu kardeşim. Bir de Çin Seddi gibi duvarlar da çekti. Aman kimse içini de görmesin, uzanıp denizi de görmesinler, onu da kapattı Çin Seddi gibi. Yani bir insaf da dinin yarısıdır denir. Biraz daha insaf, açsın hiç olmazsa halk sahilinden olsun istifade etsin. Maraş'ı görüyorsunuz, Maraş'ta kumsalın serbest olduğunu hepiniz biliyorsunuz. Koskoca oteller yapıldı. Koskoca turistik tesisler yapıldı ama denizi herkese açıktı. Bedavaydı. İnsanlar istifade ediyordu. Bizde öyle olmuyor. Öyle tesis yaptırıyorsunuz. Bu şekilde halka kapattırıyorsunuz. Sahilleri de kapattırıyorsunuz. Girne Güzelyalı turistik tesisleri o yolun bu tarafına yapıldı, yolu da saymadan şimdi önündeki denizi de kapatıyor o, kesiyor. Bir-iki açık yer kaldıydı. Onlar da kapatılıyor. Yani dünyanın hangi yerinde bu tür uygulama var. Ha şey Celebrity gittik, gördük. İçinde Otello Kalesi gibi tesisler, taşlar, giriş kapıları, Osmanlı surlarına benzeyen mimari, bilmiyorum pek de değeri olmaması lâzım gelen, çevreyle de uyum içinde olmayan birtakım binalar. Yani turistik bir ülkede...

ULAŞTIRMA, BAYINDIRLIK VE TURİZM BAKANI MEHMET BAYRAM
(Yerinden) - O kadar anlan zaten.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Turistik işte şimdi de öyle oldu, o kadar anlan zaten. E, eczacı senin kadar anlarsa, ben de makine mühendisi olarak o kadar anlarım.

MEHMET BAYRAM (Yerinden) (Devamla) - Makineyi hal-
lettin, bitirdin de kaldı iktisadiyi bitiresin.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - E, bitirdim.

MEHMET BAYRAM (Yerinden) (Devamla) - Onu mamur ettin.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Gördün Sayın Bakan kızıyor.

MEHMET BAYRAM (Yerinden) (Devamla) - Beraber okurduk
İstanbul'da.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Bir turistik memlekette
arkadaşlar ben bunu anlatmaya çalışırım. Benim ne Aziz Kent'le,
ne sizinle bir alıp vereceğim yok. Ben diyorum ki...

MEHMET BAYRAM (Yerinden) (Devamla) - Mimar olsaydın
amenna.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Turistik memleketlerde büyük
yani futbol sahası gibi düzeltip buldozerlerle bütün çalı çırpıy-
la da beraber ağaçları da kesmeyi evinin pancurunun rengine
bile karışır hükümet. Karışır. Eğer turistik yerse rengine
karışır pencerenin, beyaz yapacan der arkadaş, gri yapaman.
Yeşil yapmalı. Yok ki isteyen istediği yere kemer yapacak,
yolun iki tarafına Kuveyt şeyhlerinin evleri gibi duvarlar
örecek, milyonlarca liralık sadece duvarlara atılacak tuhaf
tuhaf kale arkası birtakım şeyler. Olmaz. Bizim bu memleket...

MEHMET BAYRAM (Yerinden) (Devamla) - Vallahi anlaman.
Söyleme de gülerler sana.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Derli toplu, küçük ve doğayla
içiçe turistik tesisleri kaldırın.

MEHMET BAYRAM (Yerinden) (Devamla) - Komedi olun vallahi. Anlamadığın işe karışma hiç olmazsa.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Bunu bileceksiniz. E, anlamazsan sen, ben ne yapayım?

MEHMET BAYRAM (Yerinden) (Devamla) - Anlamadığın şeyi konuşma.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Sadece bunun için senelerdir söyleriz söyleriz...

MEHMET BAYRAM (Yerinden) (Devamla) - Anladığın şeyi söyle hiç olmazsa.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Duvarlar cevap verir, siz vermezsiniz. Ve yaktınız bitirdiniz.

MEHMET BAYRAM (Yerinden) (Devamla) - Eleştirme anlamazsan.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Neyi eleştirme. Gecekonduya döndü o Celebrity'nin etrafı. Gecekondu. Turistik bölgeymiş de onunla övünecek bana. Kime sorarsanız sorun. Köylüler bile bugün gidiyor. Köylüler, kültürsüz köylüler, bu ne biçim oldu? Burası da panayır yerine döndü diyor.

MEHMET BAYRAM (Yerinden) (Devamla) - İşte o kadardır senin de kültürün.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Panayır yeri, gecekondu. İsteyen istediği gibi barakadan etrafını çevirdi, lamarna damlı oraya lokantalar kurdu da bu da turizm, kalkmışız da bir de faiz farkı da veriyoruz ha, kredi farklarını, para da veriyoruz. Al da doğayı berbat edin. Kimisi kumsalı kesti, kumsalın üzerine efendim loveboat, bilmem ne gemisi, aşk gemisi veya bilmem ne gemisi yaptı kumsalın, denizi o şekilde kapattı. Yani biri değnek koydu, sopa koydu, kapattı. Öteki Loveboat bilmem lokanta yaparak kapattı, beriki lamarınadan tuhaf tuhaf kulübeler, gecekondu türünde şeyler yaptı, kapattı. Tam bir gecekondu görüntüsü. Yahu o yöreye gitmiyor artık kimse. Gitmiyor. Gidilir mi oraya, ne göreceksin kardeşim. Biraz daha ötede zaten bir çadır şeyi vardır. O da başka bir panayır yani. Neresini metediyor Sayın Bakan, ben anlamadım. Biz de bekliyoruz ki Sayın Bakan desin ki, eh yahu, geçmişte birtakım ihmaller oldu da bundan sonra daha radikal üstüne gideceğiz. Binaların

Ağaçları kesmelerini, önleyeceğiz, denizi kapatmalarını engelleyeceğiz, yurttaşın da, turistin de çevre ile uyumlu, doğal koşullarda ve tarihsel, anıtsal, yapısal yapılar içerisinde dolaşmasını, barınmasını sağlayacak hiç böyle birşey yok. Bize şimdiki durumu methetmeye çalışıyorlar. Nerede? Ne Mağusa'nın sahilinde hayır bıraktınız, ne Girne'nin sahilinde hayır bıraktınız. Elden çıktı.

Bitti, yoktur. Karpaz'da kaldırı, bakir birtakım yerler, onu da işte Eski meska diye uydurma birtakım şirketler getirdiniz, vurdu kazmayı, deldi, yardı, sonra bıraktı gitti. Sonra İsviçre geldi, o da yapamadı, o da bıraktı gitti. Polly-Peck geldi, şimdi Polly-Peck'ten kim alacak o da belli değil. İşte böyle turizmi kalkındırıyoruz.

Neyi kalkındırıyoruz? Oteller boş. Sizin yine verdiğiniz Bakanlar Kurulu kararları yıl programında var, düşüyor. Sürekli döviz turizmi düşmektedir. E, şimdi bahane Kuveyt Krizi. Vay bu Kuveyt Krizi de çıkmaz olsaydı. Her şeyin bahanesi o. Konfeksiyonda kriz Kuveyt Krizi. Turizmde kriz, Kuveyt Krizi. Polly-Peck'te kriz eh, bu Kuveyt çıkmaydı o da. Bankalarda kriz. Niçin. E, bankerler paraları saklıyorlar, olmaya harp çıkar Kuveyt Krizi. Orada da Kuveyt Krizi. Herşeyde Kuveyt Krizi, memleket batıyor. Süratle büyük bir bunalımın içine girdik. Nereye gideceğimiz belli değil.

Sayın başkan, değerli milletvekilleri; asıl maskaralık en büyük turizm şirketi olması lazım gelen bizim Kıbrıs Türk Turizm İşletmelerinin yatırımı da buradan görünüyor. Bu kadar özel sektör faiz alırken, teşvik alırken arada bir tane de bizimki var, o atladığımdır. O da yarım milyarlık almış, o da. 500 milyonluk. Halbuki Turizm İşletmeleri en büyük olanağa sahip bu memleketin bir şirketi, sürekli yatırım içinde olması lazım. Yatak sayısını artırır girişimlerde olması lazım, hizmeti yükseltir, düzeyi, seviyeyi yükseltir girişimlerde olması lazım gelirken hiç böyle bir girişim yok. Yeni açtığı Boğaz'ı birisine bıraktı.

Martı başkasına kirali, diğler Rebeke başka birisi ile ihtilafli. Bu tarafta Gordon Otel mordon otel bilmem ne otel hepsini yine kişilere kiraliyor. Biz, Turizm işletmelerinin bir tek işte salamis Bay, onu da kaptırdıydı ya. Dorona Oteli, Mare Monte bununla kalmış. Yani yatırım yok, yani girişim yok. Bu otelelerin de işte arkadaşların dediği gibi bakanlar, milletvekilleri kapatıyor, ondan sonra Londra'dan gelecek olanlar yer bulamıyor.

Sayın başkan, değerli milletvekilleri;... Niye gülüyorsunuz Sayın Emin Uzun?

EMİN UZUN (Lefkoşa)(Yerinden) - Milletvekilleri nerede kapattı oteli? Hangi otelleri?

ERGÜN VEHBİ (devamla) - Nasıl kapatma? İşte bak, Başbakan Ulusal Birlik partisi ısmarlıyormuş size yılbaşılık. Öyle dediler.

BAŞBAKAN DERViŞ EROĞLU (Yerinden) - Sen de yabancı değilsin.

ERGÜN VEHBİ (devamla) - Ben özendiğim için eleştirmiyorum. Yılbaşında gitmeyin diyorum. Böyle o bedava, o yönetmeliklere göre o bedava otelleri kullanacak olanlar, ya da tenzilatlı olarak kullanacak olanlar hiç olmazsa para getirecek günlerde o yılbaşlarında, o bayramlarda falan gitmesinler de...

ÇALIŞMA VE SAĞLIK BAKANI ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Yerinden)- Aksi değil, yılbaşlarında, bayramlarda falan...

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - O zamanlar biraz para toplasınlar.

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Girne)(Yerinden) - Otellerde kaldığında milletvekilleri vermez mi para?

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Yok, Turizm işletmeleri Müdürünün baktık o personel rejimine nisbeten uyan, yani barem 19+%30 tahsis. Yani o rejime nisbeten uyan. Yani o Tütün İşletmeleri Taşel gibi ya da diğler bir kaç tanesi gibi değil. Onlar 10 milyon üzerinde makam arabaları, makam tahsisleri ayrıca var. Denizcilik Şirketimiz de maşallah her geçen gün işte Hükümete göre birtakım faaliyetler yapıyor. Bize göre de daha gizleniyor, saklanıyor, küçülüyor.

Yani ne yaptığı belli olmuyor. Eskiden sorduğumuzda yahu, gemisi var mı. bu denizcilik şirketinin, yani gidiyor, geliyor. Olmaz olur mu derdi Sayın Mehmet Bayram, fırlar kürsüye, işte iki tane gemisi var, bir tanesi şu hatta çalışır, bir tanesi şu hatta girecek falan derdi.

TAŞKENT ATASAYAN (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Şimdi uçağımız var bu sene.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - O uçakları da söylemedik, unuttuk Sayın Bakan. Sayın Bakan o uçaklar hakkında da bilgi versin.

MEHMET BAYRAM (Yerinden) (Devamla) - Eksik kaldın.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - O uçaklar da Erzurum'a uçuyormuş galiba bizim Kıbrıs Türk Havayollarının diye getirilen uçaklar. Şimdi kardeşim şöyle bir iddia var. Deniyor ki siz Kıbrıs Türk Havayollarına habire zamları yaptınız yaptınız, topladınız. Sayın Bakan diyor ki ben o rezevlerimden, yani Kıbrıs Türk Hava Yollarının birikmiş parasından almış birinci uçağı. İkinci uçağı da bankadan kredi alarak ödedim. Nerden aldınız? ihtiyat Sandığından mı?

MEHMET BAYRAM (Yerinden) (Devamla) - Özel bankalardan.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Özel bankalardan, faizli olarak Dolar bazında.

MEHMET BAYRAM (Yerinden) (Devamla) - Evet.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - O da mı dokuz milyondur?

MEHMET BAYRAM (Devamla) - Evet.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - O da dokuz milyon. Dokuz milyon dokuz daha, onsekiz milyon. Şimdi iddia var.

EMİN UZUN (Lefkoşa) (Yerinden) - Milyar.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Milyon Dolar, Dolar. İddia var deniyor ki Türk Havayolları sizin ortağınız. %50'nin üzerinde ortak, söz hakkı olan bir şirket. Şimdi o şirket kendi malı olan Boing 727 iki tane uçağı zaten Kıbrıs Türk Havayolları seferlerinde zaten kullanıyordu. Biz kiraliyorduk, zaten kullanıyordu. Şimdi onlar miyadını doldurmuş. Bu sefer birikmiş rezervlerini Kıbrıs Türk Havayollarının almak için öyle bir yöntem buldunuz ve Türk Havayolları güya bize satmış. Dokuzdan iki tane on sekiz milyon Dolar bugüne kadar bu uçak biletlerinden bari anladınız mı Sayın Emin Uzun. İşte bu para biriksin diye. Bu para da birikti hop ortada gitti yine. %52, 51 ortak olan şirket bu parayı aldı, bütün rezervi.

BAŞBAKAN Dr. DERViŞ EROĞLU (Yerinden) - 50-50.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - 50-50 değil, Kıbrıs Türk Havayolları.

Dr. DERViŞ EROĞLU (Yerinden) (Devamla) - 50-50.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Peki 50-50. Yani en büyük ortak parayı aldı. Onsekiz milyon Dolar. Yabancı değil, yani Anavatan, işte Yavruvatan ilişkileri, yabancıya gitmedi. Ama bir de şu söyleniyor, deniyor ki, efendim eğer dünya piyasasında ihaleye çıkılsaydı aynı tür uçaklardan, hatta daha yenilerinden uçaklardan, hatta daha kaliteliyelerinden daha ucuza temin etmek mümkündü. Hazır paran var, peşin para, elinde peşin para. Bu peşin parayla Avrupa'da veya Amerika'da ihaleye çıkılsaydınız, ben soruyorum Sayın Bakan...

MEHMET BAYRAM (Yerinden) (Devamla) - Hangi uzman söyledi, fısıltı gazetesi mi?

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Fısıltı, bakın ne kadar açık söylüyorum, söyleniyor diyorum. Siz çıktığınız zaman dersiniz ki biz ihaleye çıktık. Efendim?

Dr. DERVİŞ EROĞLU (Yerinden) (Devamla) - Cevabını verecek.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Tabii yani ihaleye çıktık. Daha pahalı geldi teklifler ve bizim ortağımız ve dost, kardeş ülkemizin bir kuruluşu, kamu kuruluşu bize çok daha ucuza bu uçakları verdi, ondan aldık. Şimdi böyleyse tamam. Ama biz biliyoruz ki ihaleye çıksaydınız belki de dünya üzerindeki aynı tür uçaklardan, madem peşin paranız da var, daha ucuza alabilirdiniz. Acaba bu yol denendi mi? Bunu soruyorum. Yani denendi mi, denenmedi mi? Yanıtlar geldi mi, gelmedi mi? Arkasından bir feribot macerası var. Denizcilik Şirketi Yönetim Kurulu Başkanı, Limanlar Müdürümüz dolaşiyor. Benim duyduğum gidecekti sağa sola, görsün. İşte İtalya'daki feribotlar, işte İtalya'dan Mısır'a geçmiş olan, Mısır'daki feribotlar veya Hollanda'daki veya şey. Şimdi onu da soruyorum, feribot alındı mı, alınıyor mu? Hangi parayla alınıyor? Bir defa onu da bilelim önce, ihtiyat Sandığı parasıyla mı, Sigorta parasıyla mı, yoksa başka bir fonla mı? Ve kaç paraya alınıyor? Orda da ihale yapıldı mı? Araştırıldı mı? Çünkü ihalesiz böyle büyük alımlara gitme yetkimiz yok. Yani burda otuz milyonluk mübaayayı bile binbir formalite ihaleye çıkarırken otuz milyon Dolarlık tayyare alırsınız da ihale yapmışsanız ve bunda bir yanlışlık var. Onun için feribot için de lütfen teklif alındı mı? Alınmadı mı? Kaç teklif alındı, kıyas yapıldı mı? Yapılmadı mı? Yoksa ondan vaz mı geçildi? Bize anlatın bilelim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Ulaştırma, Bayındırlık ve Turizm dendiği zaman tabii ki Karayolları da akla gelir. Karayolları bugün Anavatanın, Türkiye'nin büyük yardımlarıyla Doğuya doğru, batıya doğru, Esentepe'ye doğru gidilmektedir.

Yollar yapılmaktadır. Bir Master Plân vardır. Bu Master Plân çerçevesinde yatırım yapılmakta. Ancak yöntemleri benimsememize olanak yok. Bunları ben defatle vurguladım, bir kez daha buradan vurgulamak istiyorum. Bu memleketin de bir karayolları vardı. Baktığınız zaman Sayın Mehmet Bayram geçmişte eski Bayındırlık Bakanlığı döneminde de bize demişti işte Girne yolunu yaparken aldığımız teçhizatı diğer yolların yapımında kullanacağız. Gerçekten teçhizat da var. Çok var. Yani loaderler, diğerler, buldozerler, kamyonlar, her şey var bütçede. Okuduk gördük, belki bir kısmı arızalıdır. Ama düzenlenebilir. Fakat nedense bunlar paslanıyor. Yalnız bunlar sadece köy yolları veya seçim maksatları için seçim dönemlerinde köy, tarla yolları için kullanılıyor.

KENAN AKIN (Gazi Mağusa) (Yerinden) - En geçerlisi de budur.

ERGUN VEHBİ (Devamla) - En geçerli de bu. Bu işte kullanılıyor. Yolların yapımı kamyonuna kadar doğrudan doğruya Türkiye'den geliyor. Müteahhitler geliyor, kamyonuna kadar getiriyor, mühendisine kadar getiriyor, teknisyenine kadar getiriyor, işçisine kadar getiriyor. Peki bizim karayolları niye devre dışıdır? Bizim karayolları niye hiç olmazsa bir ucundan tutup projelendirme safhasında, ihale safhasında, kontrol safhasında devrede değil? Bunu anlamak olası değil, mümkün değildir.

KENAN AKIN (Yerinden) (Devamla) - Beceriksizmişiz.

ERGUN VEHBİ (Devamla) - Yani niye olmuyor? Geçmişte tabii Ulusal Birlik Partisi Hükümetlerinin yaptığı hatalarının ceremesini çekiyoruz. O başka mesele. Ama hiç olmazsa bu yeni dönemde Türkiye'yle, Türkiye'deki yöneticilerle konuşun, biz konuştuk. Ben bu görüşü komitede de gündeme getirdim. Sayın Komite Başkanı bize kızdı. Yani Türkiye'yi vesayet altına mı alıyorsunuz? Niye vesayet altına alalım

efendim? Biz diyoruz ki, ihale yapılacaksa yerli müteahhitlere de önem verilsin. Proje yapılacaksa, uygulayacaksa yerli mühendislerle de pay verilsin. Kamyon getirilecekse yerli kamyonlar da bundan istifade etsin. İşsizimiz, teknisyenimiz varsa, yerli teknisyenlerimiz de bu projelerden istifade etsin. Yani bir yerde işin içinde Kıbrıs Türk toplumu da, Bayındırlık Ulaştırma Bakanlığı da ve karayolları da payını alsın ve girsin. En azından öğrensin, kapsın. İşsizliğe de katkı olsun. Biz bunu söylediğimizde Türkiye'nin yöneticileri kızıyor. Yani Türkiye'deki yöneticilere, Türkiye'nin bakanlarına bunu rahatlıkla söylüyoruz, teklif yapıyoruz, e, haklısınız düşünelim bu konuda diyorlar en azından. Yani arkadan belki düzelmüyor iş ama en azından düşünelim diyorlar. Biz onlara söylediğimiz rahatlıkta size söyleyemiyoruz. Size söyleyince hain edebiyatı başlıyor. Türkiye'yi istemiyorsunuz da onun için bu yönteme karşı çıkıyorsunuz. Yok kardeşim. Onunla onun alakası yok. Bu Türkiye'yi istememek değil. Türkiye pek tabii ki bizim yollarımızı yapacak. Pek tabii ki karayolları bize yardımcı olacak. Türkiye'de 777,000 km²'lik memlekettten bizim işte 3,400 km²'lik memleket bir mi? Onun deneyimi ile biz bir miyiz? Onun finansal olanakları ile biz bir miyiz? Tabii ki o yardım edecek, yapacak. Ama biz de işin içinde olalım. Biz de dahil olalım diyoruz. Durum bu değil. Maalesef bütün teçhizatına, bütün malzemesine, bütün kadrolarına rağmen karayollarımız bugün master plânın içinde değil. Olmayınca da birçok sorunlar çıkıyor. Yeri yurdu bilmeyen kanunları, yasaları bilmeyen müteahhitler trafiği perişan ediyor. Bütün eski eser meski eser, ne bulursa vurup yıkıyor. Kamulaştırma kanunlarına, yasalarına uyulmadan evleri dozerlerle yıkıyor, geçiyor. İnsanlar birdenbire kendilerini sokakta bulabiliyor. E bütün bu aksaklıkları hükümet gideremiyor. E nasıl olur? Bir Master Plân yapılmışsa, nerde, hangi tarlayı, hangi bahçeyi, hangi evi kamulaştıracağınızı bilmeniz, yoluyla yordamıyla bunu yapmanız gerekir. Nedir yolu? Daha önceden gideceksiniz, konuşacaksınız, askıya alacaksınız, pazarlık yapacaksınız. Kabul etmezse mahkemeye gideceksiniz, mahkemeden sonuç alıp o binayı, tarlayı, bahçeyi kamulaştıracaksınız. Bizdeki kanun bu. Ama bu kanun Türkiye'den gelen karayollarını yapan müteahhide geçmiyor.

Trafik kuralları da geçmiyor. İsteddiği gibi yolları istediği yerden geçiriyor, işaretleri koymuyor, uymuyor. Bu olacak gibi değil. Bu usulü, bu yöntemi kesinlikle değiştirmek gerekmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Karayollarından Plânlama ve İnşaat Dairesine kısmen dokunmak istiyorum, değinmek istiyorum. Bütçe altında böyle bir daire görüyoruz. Ancak bu daire nerdeyse ortadan kaldırılmış bulunmaktadır. Eskiden bir fonksiyonu vardı, raporları yapardı, gerçekleştirdi, fiilen de yükümlenirdi, hatta müteahhitliğini de yapardı ve çok da yararlı olurdu geçmiş dönemlerde. Nedense bu yönetim işi biraz serbest piyasa modeli uygulayan bir hükümetiz zihniyetiyle terkedildi. Terkedildikten sonra da kadroları azaltıldı ve Plânlama, İnşaat Dairesi bugün sadece bazı projeleri denetleyen bir müessese haline getirildi. Bunca mühendis var, bakkalık yapan mühendis var, devlette hiç mesleğiyle bağdaşmayan işler yapan mühendis var ama bu Plânlama, İnşaat Dairesi nedense devreye sokulup da hiç olmazsa meselâ sosyal konut inşaatlarında fiilen aktif hale getirilmiyor. Getirilse bize göre çok daha düşük maliyetlerle, çok daha yararlı işler sonuçlar alınabilir. Ama ille ki siz devlet eliyle birtakım müteahhitleri zengin edeceksiniz. Meselâ devlet bu Plânlama, İnşaat Dairesinin yaptığı keşiflere paralel olarak istediği biçimde malzeme de ithal edebilir. İstese malzemeyi de ithal edebilir. Demirini de, çimentosunu da, kerestesini de, tuğlasını da ama hayır, keşfi sen yapacaksın, ihaleye çıkacaksın ama malzemeyi de gideceksin ille piyasadan alacaksın devlet olarak, sonra da sosyal konut yaptım diye öğüneceksin. Sosyal konut marifet devlet eliyle en ucuza, en düşük fiyata mal etmektir. Bunu yapamıyor. Neden? Çünkü daireler sürekli devre dışı. Yani teknik daireler sürekli devre dışına çıkarılmaktadır. Bu nedenle olmuyor.

Telekomünikasyon işlerimiz de eskiye nisbeten bir ilerleme kaydetmiş olmasına rağmen tatmin edici düzeyde değil. Dikkatinizi çekerim, biz gittikçe daha da gerilere gidiyoruz. Türkiye bile çok daha büyük bir ülke, çok daha kısa süre önce bu telekomünikasyon işlerinde atılım yapmış olmasına rağmen, en modern biçimde teşhis olmak üzeredir. Köylere kadar servisleri uzatmıştır, otomatik telefonları götürmüştür ve dünya tabii bu konuda, bu iletişim konusunda çağ atlamaktadır sürekli. Yani siz daha dıigital sisteme geçmeden, onlar görüntülü telefon sistemlerini dünyada uygulamaya başlamışlardır. Bu nedenle bu konuda yaptığımız yatırımları da süratlendirmek ve gerçekten telefon, teleks ve haberleşme sistemlerini çağdaştırmak zorundayız. Turistik bir ülkeysek, turizmde iddialıysak ki iddialıyız, iddialı olmak mecburiyetindeyiz. Öyle yazıyor Sayın Bayram adına buraya yazılı olarak şeyde de, gütücü sektör diye, itici sektör diye.

ULAŞTIRMA, BAYINDIRLIK VE TURİZM BAKANI MEHMET BAYRAM
(Yerinden)- İtici sektör.

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Girne)(Yerinden)- Lokomotif.

ERGÜN VEHBİ (Devamla)- itici sektör turizm sektörü.
E turizm çevre ile ilişkilidir. Yapılan binayla ilişkilidir, yatak sayısı ile ilişkilidir. Servisle ilişkilidir. Beş yıldızlı, dört yıldızlı, üç yıldızlı, temiz hizmet veren oteliyle ilişkilidir. Aynı zamanda ulaşım ile ilişkilidir. Aynı zamanda haberleşme ile ilişkilidir. Şimdi yasa geçirdik biz burdan süratle, efendim neden o kadar süratle geçirdiğinizi de anlayamadık. Hatta eleştirdik, dedik biraz daha inceleyelim, yasalar getirelim örnek, Amerika'yı yeniden keşfetmeyelim. Hayır efendim hemen geçecek. Ne? Off-Shore Banking sistemi. Off-Shore Banking dendiği zaman ne anlama gelir?

İşte iletişimde korkunç ultra modern sistem anlama gelir. Eğer Off Shore Banking Sistemini bu memlekete getireceksen, burda çağ atlaman lâzım. Burayı göreceksin. O insanlar geldiği zaman doğrudan doğruya teleksi ile faksı ile, otomatik telefonları ile dünyanın en uçra yerine en kısa sürede olabilecek bir sistemi bulacak. Bulmak mecburiyetindedir ki gelsin. Serbest bölge için de aynı şey vardır da işte serbest bölgenin halini görüyorsunuz ne hale geldi. Hiçbir atılım yapamadık. Atıl halde, atılım yapacak yerde atıl halde bıraktık böyle. . Sorma gir hanına döndü. Serbest bölge dediği için de herkes serbestçe girip çıkıyor. Yani o hale geldi. Rahat bir yer haline getirdik. Oysa serbest bölgenin anlamı başkaydı. Aynen Off Shore Banking Sisteminde de. Dolayısıyla bu konuyu halledemezsek biz, telekominikasyon işini kısa sürede daha büyük yatırımlara, daha modern yatırımlara yönelip halledemezsek, yani Lefkoşa ile Haspolat hâla bu memlekette 15 sene sonra doğru sonra doğru dürüst konuşamıyorsa, yetersizse sistemlerimiz bu memlekette ileri adım atmakta mümkün olmayacaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yine Sayın Bakanın bütçesinde Limanlar Dairesi vardır. Girne limanının kaderini öğrenmek istiyorum. Sayın Bakan bize anlatsın. Yani bir turizm limanı olarak yapıldı. Biz de geçmişte büyük, ağır yüklerin, büyük kamyonların, treylerlerin ordan çıkmasını, TIR'ların ordan çıkmasını istemedik. Yine de ben şahsen istemiyorum. Ama o limanın da faal hale geçebilmesi için, yani turistik bir liman haline gelebilmesi için de belli oranda kullanıma açılması gerekir. Yani daha önce de konuşulduğu gibi hani en azından bozulabilen malların, sebzenin, balığın, etin kısa sürede ve süratli biçimde gidip gelmesi büyük yükler getirmeyecek tarzda olduğu takdirde gidip gelmesi acaba düşünülebilir mi? Böyle bir izin sözkonusu mudur? Girişimler var mıdır?

KENAN AKIN (Yerinden) (Devamla) - Mağusa limanı işçileri vermez.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Yani sebebini de herhalde ben anlayamıyorum. Yani o mudur? Çünkü ağır yük gerçekten o turistik bölgeye, Girne'ye zarar verebilir. TIR'ların gidip gelmesi zarar verebilir. Ama yani küçük kamyonlarla .prigofridge küçük türdeki taşıma araçları ile balık, sebze falan taşınması pekala sanırım Girne limanı ile Taşucu veya Mersin arasında mümkün olabilir. Çünkü bu halk...

KENAN AKIN (Yerinden) (Devamla) - Maliyeti de düşürür.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Evet maliyetli. Bu halk ordan yapılan ithalatta kazık yemektir. Niye? Maliyet yükseliyor. 10 gün, 15 gün, 1 hafta en azından, en azından en iyi rüşvet veren bir haftada binebiliyor Mersinden şeye, feribota.

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Girne) (Yerinden) - 500.000 lira rüşvet alırlar.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - E işte en yükseği, en yüksek rüşveti veren 1 haftada biniyor. Az rüşvet veren 15 gün orda bekliyor. Peki bunun maliyetini halk çekiyor. Gelen elmayı biz burada 3.500'den yiyorsak ve Türkiye'de bu elma 600 liraysa bu maliyet artışını hesaplamanız lazım. Yoldur, feribottur, kamyonudur, rüşvettir bunları azaltma yönünde tedbirler getirmeniz lâzım. Kamyonlar beklemesin, kısa yoldan memlekete girebilsin. Bu konuda acaba bir girişim var mı?

Diğer bir konu bildim . bileli Liman Dairesinin uğraşı içindedir. O Girne yat limanı elden çıkmak üzeredir. Girne Yat Limanı yeterince temizlenememektedir. Yeterince tahsis konmadığı için işte arada sırada temizlik yapılabilir hale geldi. Dibi doluyor. Mağusa da aynıdır. Kokmaya başladı ve elden çıkmak üzeredir. Tabii buna paralel balıkçı barınakları da gitmiştir. Yani bir kısmı zaten çıktı elden. Fakat bütünü ile bu balıkçı barınaklarının da sürekli temizlenmesi, kontrol edilmesi gerekir. Bu Bakanlığa bağlı bir şey. Tabii bütçeye baktım, her seneki gibi yine sadece işte Girne Limanının içinin biraz temizlenebileceği bir para kondu. Başka bir girişim yok. Yani balıkçı barınakları da yazıyor o fasılda. Ama onlara ulaşamayacağız bu para ile. Eskiden aldığımız bilgiler ışığında açıktır. Demek ki bu konuda gene işte bir Alsancak balıkçılık barınağı için, bir Erenköy balıkçı barınağı için, ya da Yeni Boğaziçi balıkçı barınağı için Mağusa'daki herhangi bir tedbir yok.

Efendim?...

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Girne)(Yerinden)- Alsancak barınağı için uğraşın Girne'liler de...

ERGÜN VEHBİ (Devamla)- Alsancak barınağı tamamdır, o tertiplendi bitti, onun yarından çoğu açık deniz dahiline geldi, diğer kapalı kısmı da doldu.

ULAŞTIRMA, BAYINDIRLIK VE TURİZM BAKANI MEHMET BAYRAM (Yerinden)- Yanlışın var.

ERGÜN VEHBİ (Devamla)- E nasıl yanlışım var Sayın Bakan? Çok uzun zamandır gidip görmediniz galiba o barınağı?

MEHMET BAYRAM (Yerinden)(Devamla)- Yeni yapıldı.

ERGÜN VEHBİ (Devamla), Yahu yeni yapıldı ne, iki tane kayık bağlanacak, öteki taraf dolu.

MEHMET BAYRAM (Yerinden)(Devamla)- Gemikonağı yapılıyor şimdi.

ERGÜN VEHBİ (Devamla)- Gemikonağı Evkafın su meselesine benzedi.

MEHMET BAYRAM (Yerinden)(Devamla)- Yapım çalışmaları devam ediyor.

ERGÜN VEHBİ (Devamla)- Yani su işlerini nasıl konuşurken Sayın Bakan Serdar Denктаş da o da güldü, yani su işlerinde ne deyim kabilinden. Çünkü Evkafın su meselesine döndü. O Gemikonağının balıkçı barınağı da o da Evkafın su meselesine döndü. Senelerdir dinliyoruz, söylüyoruz, yapıldı yapılacak... Efendim?...

MEHMET BAYRAM (Yerinden)(Devamla)- Sayın Vehbi bitti o iç. O hikâye bitti.

ERGÜN VEHBİ (Devamla)- İnşallah bu gidişimizde, yani üç ay önce gittiğimizde daha devam ediyordu, görürüz.

MEHMET BAYRAM (Yerinden)(Devamla)- Bir görün de izlenimlerinizi dinleyelim.

ERGÜN VEHBİ (Devamla)- Sayın Başkan, değerli milletvekilleri;

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Girne)(Yerinden)- Hade bitti artık, enerjin bitmesin.

ERGÜN VEHBİ (Devamla)- Enerjim nasıl olsa yarına gene toplayacağız. Yarına kadar vaktimiz var. Onun için zararı yok şu anda.

Arkadaşlar sabırsızlanıyor, haklıdırlar, yoruluyorlar. Yani bütçenin incelemesi uzadıkça konuşanlar değil de dinleyenler usanmaya başladı.

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Yerinden)(Devamla)- Yok, sizi dinlemekten usanmayız Sayın Vehbi.

ERGÜN VEHBİ (Devamla)- Bazı arkadaşlar haklıdır, çünkü defaatle dinliyorlar. Hayır, defaatle dinlemek lâzım. Şimdi bazı komite üyesi arkadaşlarım bana diyor ki; e ikini şey oldu. Orda dinledik diyor komitede, burda dinliyoruz. Tabii dinlenecek. Yani buraya eğer orda söylediklerimizi gün ışığına çıkarmazsak hiçbir anlamı yoktur. Gerçi burdan da yansıtamıyoruz, ben onu söyledim.

KENAN AKIN (Gazi Mağusa)(Yerinden)- 15 senedir söylüyoruz.

ERGÜN VEHBİ (Devamla)- 15 senedir, 10 senedir söylüyorum. Yani gündem burdan dışarıya çıkamıyor. Sarayönüne gidemiyor.

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Yerinden)(Devamla)- Sayın Mehmet Bayram kaale alır ama almayanlar da var. Mehmet Bayram yüzde yüz kaale alır. En disiplinli arkadaşımızdır.

ERGÜN VEHBİ (Devamla)- Ben bakanlar almıyor demiyorum. Bizim burdan maksat, konuşmamızdan maksat kamuoyu yaratmaktır. Yani şimdi bazı arkadaşlar var, efendim BRT'yi eleştiriyorsunuz. Niçin? Sizi göstereyim, işte söylesin falan da onun için.

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Yerinden)(Devamla)- Doğal değil mi yahu söylediğin. Söyleycen tabii.

ERGÜN VEHBİ (Devamla)- Tabii ki söyleyecek. Niçin söylemesin. Yani ben onu anlamıyorum. BRT'yi tabii ki eleştiriyorum. BRT o amaçla kurulmuş zaten. Eğlence arasında, yani eğlence verirken halkın haber alma hakkını da verecek. En tarafsız, en geniş biçimde, en doğru haberi de verecek BRT ve o yasasına da yazılmış. Meclisi de nakledecek. Neden Meclisi nakledecek? Çünkü Meclis yasaları yapar, sorunları konuşur, hükümeti denetler, araştırma soruşturma yapar, ülke sorunlarını tartışır. Eğer bu tartışmalar halka ulaşmayacaksa bunun anlamı yoktur. Bunun ulaşmasının da yolu işte BRT'dir, TAK Ajansıdır ve basındır. Tabii ki aksetmesi lâzımdır. Onun için komitede söylediklerimiz burda tabii ki tekrar ediliyor ve zabıtlara da geçiriliyor.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu teknik bakanlıkta şimdilik benim en azından söylemek istediğim bunlardır. Beni dinlediğiniz için hepinize teşekkür eder, saygılar sunarım.

BAŞKAN- Teşekkür ederim Sayın Vehbi. Buyurun Sayın Hacıahmetoğlu.

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Girne)- Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Ulaştırma, Bayındırlık Bakanlığı ve bakanı geçmiş dönemlerde de görev yapmış başarılı bir arkadaşımızdır. Ben de kendisine bazı hususları bilgisine getirip ileri yıllarda bunların da kaale alınması açısından söz almış bulunuyorum.

Bir defa buradaki arkadaşlarımız hepsi genç insanlar. Hiçbir şey yapılmadı dendiğinde 1963'le,1960'la, 1990' yılı arasında Türk köylerinin, karayolları açısından konuşacağım iptida,baktığımızda dağlar kadar mesafeler olduğunu , büyük işler yapıldığını eskiden beygir arabası ile dahi gidilemeyen yolların %90'ının asfalt olduğunu görmekteyiz. Hakikaten karayolları bu memlekete çok ciddi çalışmış ve muaffak olmuş bir kuruluşumuzdur. Onu vurgulamak isterim. Ama bazı, bence bazı eksik noktaları görürüm. Şimdi bütçe görüşmelerinde de söyledim. Girne kazasının, Esentepe köyü ve Harça köyleri var.

TAŞKENT ATASAYAN (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Harça hangisi o?

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Devamla) - Ha Karaağaç köyleri. Bu iki köyümüz, Girne'nin doğusundaki köyler, askerimiz, ben askere karşı değilim. Askerimiz daima tatbikat yapar, bizim buradaki özgürlüğümüz için. Ordan çıkar bu vatandaşlar gelsin,bir hasta düşünelim. Hasta gelir ta ki Değirmenlik'e kadar askerin tatbikatı var derler, gerisin geriye dönecek, tekrar bu tarihle gelecek. Bitti o hasta öldü. Hasta ölür. Biter. Bunu geçen dönem de söyledim. Hükümetin imkânlarını da biliyorum. Bunu hiç olmazsa makûl tanıdığım Sayın Bakanım birkaç senede, 5 senede o arkadaşlarımızı düzeltelim. 5 senede, 4 senede diyelim bunları kısa büyük bir para istediğini de öğrendim. Miktar büyük bir tutarmış orası, o yol büyük bir mesafe diyorlar. Gerek Karaağaç'ın gerekse Esentepe'nin bu bakımdan bunu askerlik vatandaşı karşı karşıya getirmektedir. Can hayfı var orda kardeşlerim. Bir defa bilhassa hastaların can hayfı var. Gelir te şeye kadar, gerisin dönme-ye. Bir de yolun saptığını ve dağ yolu olduğunu düşünün. Bu Meclis zabıtlarına geçsin. Kimin haklı olduğunu bir zaman inşallah ben yalancı çıkarım ve ne söylediğim sağlam

çıkma. Bir kaza ile de karşı karşıya geleceğiz. Gayet viraçlı, yılankavi viraçlı bir yoldur. Yolcuların o yoldan halkın gitmesi normal değildir. Bu müstaceliyet kesmeden kuzeydeki yollarımızdan birisidir, birinciliği alır. Kuzey Kıbrıs yollarından kimse demesin ki Hacıahmetoğlu bunu siyasi yatırım olarak konuşmuştur. Katiyetle söylemiş değilim. Varsa Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde böyle müstacel: bir yol daha, onu da ben bilmezsem saygıdeğer milletvekilleri; lütfen Sayın Başkanımın şeylerine, bilgilerine getirsinler.

KENAN AKIN (Yerinden) (Devamla) - Tatlısu köyü...

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Devamla) - Şimdi bunu böyle geçiştirdikten sonra telefon sorunu hakikaten büyük bir sorun oldu. Benim anlamadığım bir husus var. Evet bütçe görüşmelerinde de söyledim. Bu telefon işi büyük bir başarı oldu. En küçük Trabzeza, Teknecik köyüne kadar dahi telefon koyma çabası içerisinde oldu hükümet. Güzel. Ama bu telefonlarla konuşmak zor. Onu da ben suçlamıyorum. Benim başkadır düşündüğüm. Sizin için, devlet için, hükümet için gelir kaynağıdır bu. Yani hükümetimiz bunu düşünecek ve geliri olan şeylere yatırımlar yapacak. Brakacağına onu konuşsun, sen yazsın parayı, topla.

TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden) (Devamla) - Tak tak tak.

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Devamla) - Obür taraftan Taşkent konuşsun, kardeşim konuşsun, sen parayı topla.

TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden) (Devamla) - Tak tak tak.

MUSTAFA HACIAHMETOGLU (Devamla) - Telefon devletin en büyük gelir kaynağıdır. Dolayısıyla biz buna öncelik vermek mecburiyetindeydik Sayın Bakanım. Bunu gelecek yıllarda, ben tekrar ederim, senin hakkındır, muaffak olmuş bir arkadaşımızsın. Bunun üzerinde durun. Bu bir gelir kaynağıdır. Ben cumhuriyetin yaşamasını isterim. Gelir kaynaklar bedava. Bir defa Hacıahmetoğlu telefonu koydu daima parayı toplan sen. Bundan daha güzel ne var? Onun için bunun üzerinde duralım. Ben onun ayrıntılarına geçmeyeceğim. Birçok yerlerde keser, bilmem asker konuşur, para alır, vatandaşın durumları. Onları biliyorum. Onlara inmeyeceğim.

Konuşamalarının da nedenini biliyorum, santrallerin hatların bozuk, yanlışlığından... Dolayısıyla bunu yeni sisteme geçerkenden mutlaka erken geçmesi lâzım. Bir kişi bile iptida ben ölü yatırımı varlığım için yapmam. Bana kâr getirecek bir yatırıma bakarım. Bu bakımdan devlette de mutlaka bu telefonu artık böyle ucuz, derhal konur bir şekilde, dirayetli bir de müdürümüz var, onunla beraber bakanımın mutlaka kısa bir dönemde bunları efendim başarmasını temenni etmekteyim.

Havayollarında öyle enteresan işler görürüm ki ben bu işin sırrına eremedim. Maalesef eremedim ve recek da değilim. Bir milletvekili olarak değil, ben zaten buna sevinmedim hiçbir zaman. Çünkü bu memleketin hali böyle. O da soru işareti kalsın daima. Efendim bir Hacı-ahmetoğlu olarak yer isterim havayollarından, yoktur diyor. Evet, Fikret Çavuşoğlu'na telefon ederim derhal, Fikret Çavuşoğlu tamam bakalım der. Genel müdürü isterim, dur bakalım der, bakalım sana bulursak yer der, giderim bakarım uçak boş. Giderim dört defa denedim bunu, gider bakarım uçak boş. Bu ne biçim, ben deneyim de koyayım kimi isterse. Kim isterse gidebilecek. Ben deneyeceğim, yarın seni havalalanında isterim diyeceğim kendisine, saatiyle. O saatte göresin boş. Ben bunu anlayamadım. Nedir bu adamların yapmak istediği? Vatandaşa cefa. Evet Bakanlar sağolsunlar, birçok hastalara kontenjan ayırmaları da büyük başarı oldu bakanlarımızın. Orda acil hastalara bu kontenjanı veriyorlar. Boş olmalarına rağmen hâlâ daha efendim vatandaşa eziyet çektirmektedirler.

Girne limanına, birkaç kelime de Girne limanı için konuşarak sözümü bitireceğim.

GÜNAY CAYMAZ (Lefkoşa)(Yerinden)- Nejat Konuk vardı o şeyde o zaman.

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Devamla)- Ha şimdi...

E Nejat Konuk Başbakanlıktan taltif edilsin diye havayollarına başkan edildi.

Evet şimdi Girne limanını Sayın Mehmet Bayram kardeşimle beraber rahmetli Çağatay'ın zamanında geçirdik. Turizm limanı olarak, hakikattir. Bu bir hakikattir. Ama şimdi toplumun menfaatına olan işler için bazı işleri de cesur yapmak lâzım kardeşlerim. Ben Maliye, Bütçe, Plân Komitesi olarak Türkiyede dim arkadaşlarım, a bir hafta Sheraton'da baktım, ne ben köylüyüm, iftihar da ederim. Küçük gören görsün beni. Nedir köylünün yediği? Böğrölce. Nedir yediği? Efendim bakla. Nedir? Nohut, fasulye. Bir baktım Sheraton'da kapot bezinden bir numune torbacığın içaerisinde 3000 lira kilosu diyor. Bunda baktım 9500 lira okkası böğrölce nin. Şimdi domates sayın milletvekilleri gördü. 1200 lira kilosu domatesin, 1400 lira salatalığın. Bu Girne limanını açalım kardeşim. Girneliye açmayalım. Bunu Girneli olarak açmayın. Ben onu Girneliye açılınsın diye istemiyorum. On tane kamyon bu memlekette domates, haklıdır adamlar pahalıya satmada. Ben daima doğruyu söylerim. Domatesi koydun kasanın içerisinde erken erir kardeşim. Meyve gelirken erir. Halbuki Ankara'ya gitmezden evvel altı saatta, dört saatta Girne'ye çıkar. Dolayısıyla bu mesafeyi kısaltalım ve toplumun meyve ihtiyacı zamanında... Bu sene 4,000 lira, 5,000 lira domatesi, tarla domatesini yedi bu halk. 5,000 liraya yediniz hepimiz de domatesi. Bu domates parası bu 5,000 lira olamaz be kardeşim. Bir okka hellim 12,000 lira, 14,000 lira, bir okka domates 5,000 lira. Günah ve yazıktır. Bu yolu biz kısaltacağız saygıdeğer milletvekili, sayın Başkan. Bu yolu kısalttığımız anda bu sebze işi bu memlekette birden düşecek. Birden bu meyve şeyi düşecek.

Armudu da öyle gördük. Karpuz Türkiye'de iki yüz lirayken bunda bin beş yüz lira karpuzun okkası.

ULAŞTIRMA, BAYINDIRLIK VE TURİZM BAKANI
MEHMET BAYRAM - Gültekin duymasın seni.

ÇALIŞMA VE SAĞLIK BAKANI ERTUĞRUL HASİPOĞLU -
E tabii yahu sen köylünün emeğine diyorsun pahalıdır.
Olur mu yahu?

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Devamla) - Onun için ben köylünün ordaki köylünün sattığı fiyata domates beş bin lira olmaz Sayın Hasipoğlu kardeşim. Olmaz be kardeşim beş bin liraya domates.

TAŞKENT ATASAYAN (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Nasıl Çiftçiler Birliğindesin?

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Devamla) - Onun için bu domatesi değil söylediğim, meyve Kıbrıs'ta yok. Hiç olmazsa meyve açısından kirazi siz on bin liraya yediniz burda saygıdeğer milletvekilleri; biraz kibarsınız, on bin liraya yediniz şeyi, nedir o sen söyledin ne kiraziydi o?

İSKAN BAKANI HASAN YUMUK - Napolyon, Napolyon.

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Devamla) - Türkiye'de kaçaydı ya Sayın milletvekilleri? İki bin lira. İki bin lira ben gittim gördüm Ankara halinde.

KENAN AKIN(Gazi Mağusa) (Yerinden) - Ankara daha pahalıdır Hacı dayı.

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Devamla) - Dolayısıyla bunları koymayalım.

OMER DEMİR (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Kooperatif ne getirmez?

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Devamla) - Ben hükümetinden şeyim, ben uyum sağlarım, beni kaale alsınlar sözümü ben yine hükümetin doğrultusunda. Ama bunu düzeltsinler. Bu meyve işini beş tane kamyon her gün meyve getirirsen iznin var, korsak bu ucuzluğu getirecek bu toplumun da yakışığı budur. Bu toplum değerli bir toplumdur, sizi buraya çok çok ümitlerle getirmiştir bizleri bu toplum buraya. Orda Mersin limanında yalan değildir beş yüz bin lira rüşvet alınmaktadır sıraya girsin de alınsın. Akla karayı seçmektedir ordaki şeyler. Onun için bunu mutlaka düzeltelim. Beni dinlediğiniz için teşekkür eder saygılar sunarım.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Hacıahmetoğlu.
Buyurun Sayın Akın.

KENAN AKIN (Gazi Mağusa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; konuşacak birşey bırakmadı Hacı dayı.

İSKAN BAKANI HASAN YUMUK - Sen de konuş yahu Allah Allah.

BAŞKAN - Konuşun efendim.

KENAN AKIN (Devamla) - Çünkü Hacı dayımı gerçekten yürekte kutluyorum yani yaptığı konuşmadan dolayı.

ÖMER DEMİR (Yerinden) (Devamla) - Hacı dayıyı **teyit** et de ertele en güzeli.

KENAN AKIN (Devamla) - Etmek elde değil.

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Girne) (Yerinden) - Beni teyit ettiğinizde bir yere vermezsiniz. Ben bir hiçim.

TAŞKENT ATILSAYAN (Gazi Mağusa) (Yerinden)- Kağıttan heykel.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Akın.

KENAN AKIN (Devamla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Ülkeye hizmet vermesi gereken bakanlıklar içerisinde en büyük, en geniş faaliyette bulunması gereken Ulaştırma, Bayındırlık ve Turizm Bakanlığı. Hizmet alanına baktığımız zaman gerçekten en büyük payı, en büyük yeri almaktadır. En büyük payı alması gerektiğini vurgularken maalesef hizmet açısından bizlere muhalefet milletvekili olarak değil, gerçekten yapmış olduğu hizmetler çerçevesinde...

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Yerinden) (Devamla) - Ortaliği mahvetti, ne yaptı?

KENAN AKIN (Devamla) - Yok eferdim var denecek birşey görmek mümkün değildir. Hele hele bu 91 yılı bütçesinde de pek olumlu birşey görmemekle beraber aynı olumsuzluklar 1987, 1988, 1989'da söylediklerinizi 1990'da da aynıısını söylemek mümkündür. Yurt içi, yurt dışına ulaştırmaya baktığımızda halen bir başıboşluk, halen bir vurdumduymazlık vardır. Yani esasında bir muhalefet milletvekili olarak bizim burada konuşmamıza gerek yok. Ulusal Birlik Partisinin saygıdeğer milletvekili Hacı beyi takdir etmemek elde değildir. Her şeyi açık yüreklilikle bir takım eksiklikleri en iyi şekilde vurgulamaya çalıştı. Eğer biz bugüne kadar muhalefetin söyledikleri hep yanlış, muhalefetin söyledikleri muhalefet olsun diye söylemişse biz bilemiyoruz artık bizim söylediklerimizi Ulusal Birlik Partisinin iyi düşünen milletvekilleri de söylemeye başlamıştır. Kaldı ki ülke yararına halkını seven milletvekilleri vurgulamaya başlamıştır, bizden öne geçmeye başlamışlardır artık.

TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden) (Devamla) - Ha yalnız Hacı sever halkı?

KENAN AKIN (Devamla) - O yorum size aittir.

TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden) (Devamla) - Yalnız Hacı sever halkı.

KENAN AKIN (Devamla) - O size aittir. Ben onu bilemiyeceğim. Gerçekten hizmet açısından halkın beklediklerine

Biz onları devamlı bu eksiklikleri devamlı bu kürsüden söylemeye çalıştık ve söylüyoruz. Biraz evvel bir iktidar partisinin milletvekili, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti vatandaşının Mersin Limanından kendi ülkesine gelmesi için şayet kapıyı bulabiliyorsa o 500 bin liralık rüşveti verdiğini söyleyebiliyorsa ne bir Başbakanın ne de bir Bakanın buraya gelip halka iyi hizmet verdiğini söylemesi mümkün değildir. Bunlar acı ama çok acı gerçektir. Mersin Limanında Sayın Bakan.

İÇİŞLERİ, KÖYİŞLERİ VE ÇEVRE BAKANI SERDAR DENKTAŞ
(Yerinden) - Orayada mı el atalım artık?

KENAN AKIN (Devamla) - Kendi gemini al o zaman. Kendi gemini al. Bir tek firmanın vicdanına bırakmayalım bu işi. Yıllardan beri bu usule gelen, yıllardan beri söylediğimiz olaydır. Kaldı ki bu tıkanıklık Girne Limanı açılmış olsaydı ulaştırmaya baktığımızda yani Girne Limanı dar çerçevede, gıda maddeleri çerçevesinde açılmış olsaydı bugün Girne Limanına turistik liman diyoruz. Hani turistik gemi? Turizme hizmet verecek, turizm amaçlarına uygun bir gemi söyleyin Türkiye ile Kıbrıs arasında sefer yapan bir gemi deyin ki şu dört dörtlük turizm amaçlı bir gemidir deyin bana. Hangi gemiden bahsediyoruz biz? Hangi turizmden bahsediyoruz? Hangi turisti taşıyor Türkiye'den veya üçüncü ülkelere gelen bir gemi var mı Girne Limanına? Turizm Limanına. Turizm ve yat limanı. Hani yatımız. Kaç tane yatımız var Girne Turizm Limanında demirlenmiştir? Bir Girne Sultanı vardı onun da Yunanistan'a satılması için her türlü çabayı gösterdik. Birtakım politik çıkarlar diyorum artık bunu eğer yanlışsa benim vurgulamam siz onu düzeltirsiniz. Bir Mağusa Limanı işçilerinin baskısına maalesef bugünkü Ulusal Birlik Partisi Hükümeti dikilemiyor. Liman işçileri 3-5 kuruş daha fazla benim bölgemdir Mağusa bölgesi, ama Mağusa limanı işçileri 3-5 kuruş fazla para alsın, liman işçilik ücreti oradaki akan musluk Girne'ye akmasın diye siz bu ülkede yaşayan insanların, çoluğun çocuğunb meyveye hasret kalmasına sebep veriyorsunuz. Ki Sayın Hacı Bey rakamları vurgularken Ankara İstanbul'un rakamlarını vurguluyor. O meyvelerin üretildiği ... rakamları Mağusa rakamlarından çok daha düşüktür. Bir Akdeniz

bölgesindeki meyveler Ankara'ya, İstanbul'a giderken iki katla daha fazla arttığı halde Akdeniz bölgesindeki meyveler Kıbrıs'a geldiği zaman en fazla yüz lira, iki yüz lira oynasın. %100 oynasın. Biz iki bin liralık kirazı burda on bin liraya yediğimiz zaman ve halâ biz Girne Limanını açmamaya diretiyorsak burada bir yanlışlık vardır. Yıllardan beri bakıyoruz bu ülkenin ekonomisi maalesef bugünkü ölçülerde turizm diyoruz, tarım diyoruz ama tarımda Allahın verdiği nimet diyecek bir şey yok. Tarımda pek fazla verimlilik olmadığı için turizmin şu mevsimdeki ölülüğünü zaten biliyoruz ama bir valiz turizmi vardır bu ülkenin esnafını, bu ülkenin çarşısını canlı tutmaya çalışan bir valiz turizmi vardır,. o valiz turizminin ülkemizdeki sokaklara vermiş olduğu çirkinlik olayını da gözardı etmemiz mümkün değildir. Vermiş olduğu zararı ziyanın, o insanların vermiş olduğu zarar ziyanları da gözardı etmemiz mümkün değildir. Bir potansiyel var, bu ülke maalesef diyorum üzülerek o valizinin içerisinde karnını doyurmaktadır bugünkü ölçülerde. Küçük esnafından tutun birtakım yerlere kadar Yeşil Ada veyahutta bugünkü Bandırma seferini yapan gemiyle Kıbrıs çarşısı canlanmakta, Kıbrıs esnafı para görmektedir maalesef bugünkü ölçülerde. Üzülerek söylüyorum ama o insanların gidiş gelişinde ve limanımızd abırakmış olduğu üzülerek söylüyorum insanlık dışı birtakım izler, üzülerek bu kürsüden açıklayamıyorum bir tuvalet olayı yok Mağusa Limanında. Tam elverişli, o yolcu sayısına hizmet verebilecek ne bir lavabo ne de acil ihtiyaçları giderebilecek bir olay yoktur. Bunlar yabancı turistler tarafından görülerek nefretle kpnanmaktadır Mağusa limanı içerisinde. Benim şahit olduğum olaylar budur ve kulağını çekerek burda bu iş yapılmaz dediğim kişiler de çoktur. Ben kendim bu olayları yaşadım Mağusa Limanında. Günde ortalama bugün bile gemi listesine baktım ben 623 tane yolcu vardır. 623 tane yolcuya hizmet verebilecek sadece ve sadece ki ihtiyaçtır bu, bugünkü ihtiyacı görecek iki tane tuvalet vardır.

O tuvalet zaman zaman da kapalı olmaktadır. İşte insanlık hali diyoruz ama o limanımız çöplük haline gelmektedir. En kısa zamanda bu imkânları, bu hizmetleri verebilecek olanakları yaratmak mecburiyetindeyiz. Bunları söylerken biz muhalefet yapmıyoruz. Ülkenin çevreciliği konuştuk sabahleyin, ülkenin çevresinin temiz olması lazım. Çevreye korkunç hastalık verebilecek olaylar yaratılmaktadır bunlar. Maalesef Mağusa turizme diyelim, ticarete diyelim açık bir limanımızdır. Belirli yerlerden yürümemiz geçmemiz mümkün değildir. Bunları söylerken biz en kısa zamanda daha güzel görünüm, daha iyi hizmet vermesinden yanayız. Böyle bir olayı yaptığı zaman gelip bu kürsüden, Sayın Bakana ve Ulusal Birlik Partisine, hükümetine teşekkür ederiz biz. Biz bu olayları en kısa zamanda iyi hizmet vermesini bekliyoruz.

Hava limanlarında da aynı sıkıntı var. Gecede üç dört tane uçak geliyor aynı söylediğin şikâyetler orda da mevcut. Bırakın orada görev yapan polis memurları birtakım olumsuzluklar içerisinde iyi hizmet vermemekte, bu iyi hizmet vermeme, gelen turistleri olumsuz yönlerde bize kanaat notu bırakmaktadır. Bir yabancı turist geliyor, saatlerce kenter içerisinde pasaport kuyruğuna giriyor. Şimdi biraz daha rahatlama olmuştur ama yaz aylarında değil gelen turistlerin polisin sanki bir duş almış bir insan halinde hizmet vermeye çalışmaktadır. Oranın bu şekilde ülkemizin iklimini gözününe alarak daha iyi şekilde teşkilatlandırması gerekmektedir. Kaldı ki oraya gelen, orda hizmet yapan polis memuru arkadaş, ülkemize gelen insanın sakıncalı olup olmadığını araştırmak mecburiyetindedir. Ama o sıkıntıda da çok rahat hareket ettiğini de söylememiz maalesef mümkün değildir.

Çıkıyoruz köy yollarına, Yürünemeyecek kadar bozuk maalesef. Yani canlı örneği bugün bir milletvekilimizin çıkmış olduğu bir Korkuteli köyü 1990 yılı bütçesinde vardı, şurada on yedi gün kaldı 1990'a halen 90 yılı bütçesinde, programında Korkuteli köy içi yolları olduğu halde maalesef köy içi yolları yirminci asırda bir köy denemeyecek kadar çirkinliklere bırakılmıştır. Nasıl bırakılmıştır? Köy içi içme suyu boruları çürük olduğu için, bütün köyün içindeki yollar köstebek yuvası gibi kazılmıştır. Ama kendi kaderine bırakılmıştır. Kaldı ki o köy insan sağlığı açısından yolların bozuk olduğu için hayvancılığı köylü kendi köyü içerisinde yapmaya çalıştığı için, birtakım olumsuz, sağlığa uygun olmayan koşullarda yaşamaktadırlar. Biz bir köy böyle kendi haline, kendi kaderine bırakmamız mümkün değildir. Böyle köy olduğu zaman bu ülkede bir Korkutelini örnek vermek gerçekten hükümetin köylere vermiş olduğu hizmetin veya önemin ne olduğunu vurgulamış oluruz.

Haberleşme konusuna bakıyoruz. Gerçekten iyi hizmet verilmeye çalışılmaktadır. Ama milletvekili sıfatına değil, kişisel arkadaşılığımızdan dolayı birtakım yetkili arkadaşla telefon ediyoruz. Sayın arkadaş, Sayın abi, Sayın kardeşim bu insana neden telefon bağlanmıyor? E, kablomuz yok. Kablon yoksa bu bütçe ile bu memlekette yani kablo yok denilemez. Bir ulaşımda yirminci yüz yılda Sayın Hacıahmetabimin dediği gibi yani ülkeye devletin gelir kaybına uğruyor bu yirmi metrelik, elli metrelik, yüz metrelik kabloyla ve Anadolu mahallesi ismini de örnek vereyim, isin verdi bir arkadaşımız, Telefon Dairesinde kendi cebinden kablo alıp kendi telefonunu bağlamıştır. Telefon Dairesinin çekmesi gereken kabloyu. Nasıl iyi hizmet ulaşımda, haberleşmede çok iyi hizmet verdiğimizizi iddia edemeyiz. Bu eksiklikleri de gözardı etmemiz mümkün değildir. Bu ülkede biz beklerken ki Teşvik Yasaları, teşvik fonundan da krediler tarıma olsun, hayvancıya olsun, turizme de olsun karşı değiliz turizmimize.

Ama Turizm Teşvik Fonundan alınan kredileri kimler kullanmıştır? Nasıl kullanmıştır. Aldıkları kredileri acaba bu ülkenin turizmine ne kadar katkıları olmuştur? Partizanlık dediğimiz zaman Sayın başbakanımız hemen kızıyor. Kredi dağıtımında partizanlığın daniskası yaşanmıştır. Turizm Teşvik Fonuna biriken o paralar tarıma da biriksin, hayvancıya, narenciyeye de biriksin, kırsal kesimde yaşayan insanlara da kredi vermek için bir fon oluşsun onu destekleriz. Ama turizmi de destekliyoruz. Turizm Teşvik Fonuna oy veren bir milletvekiliyim ben bu Mecliste, UBP-YDP Koalisyonu zamanında ama orada biriken paraları kimler almıştır? Nasıl almıştır? Turizme katkısı ne olmuştur? Koskoca bir sıfır. Mümkün değil. Olumlu turizm yapılıyor tamam, yatırım yapmış mıdır? Ne kadar yapmıştır ve turizme katkısı nedir? Bunu desteklememiz, bu teşviklerden dolayı alınan kredileri partizanca alınmamış dememiz mümkün değildir. Partizanca uygulamalardan dolayı almıştır bu insanlar. Ama turizme katkısı var mı? Mümkün değil. Salamis Konusunu gündem dışı konuşmalarda ve bütçe görüşmelerinde burda vurguladık. Çok cüzi miktarlarla ve birtakım yasal önlemlerle alınması gereken Salamis Bay bu ülkenin kasasından otuzdört milyara mal olmuştur. Niye daha önce önlemini almadınız? Salamis Bay Otelini satın alırken. Bir Asil Nadir'n bu ülkede mahvoilmasına sebepleri kim olduğunu, olmadığını ben yorumunu yapmıyorum. Salamis Bay'ı satın alırken, otuzdört milyarı verirken o şirketin bu ülkedeki işlevinin devamından yana düşünce vardı. Hani o da yok. İşte Uni-Pack kapandı. Narenciyeciler kara kara düşünüyor. Bu şirket benden aldığı narenciyenin parasını vermeyecek diye düşünüyor. Hani bu şirketi kurtarmak içindi? Sesimizi çıkarmadık bir Asil Nadir gibi şirketler ve yaşasın. Asil Nadir gibi şirketler bu memlekette yaşasın ama otuzdört milyarı bu ülkenin cebinden çekip verirken şirketin hangi borcuna karşı verildiği o beni ilgilendirmez ama bu ülkedeki işlevinin devam etmesi düşüncesi neydi? Hani o düşünce? O düşünce de gerçekleşmedi. Bugünkü Salamis Bay çok daha ucuza mal etmemiz gerekirken, birtakım önlemlere mal etmemiz gerekirken milyarlar gitti ve omilyarlar da bu ülkenin vatandaşına fatura edilecektir.

Sahilleri kimlerin kontrol ettiğini, kimlerin nasıl çalıştırdığını, sahillerden h alkımızın nasıl yararlandığını çok iyi biliyoruz ve o sahillerdeki insanların seçim zamanı hangi rozeti yakalarına taktığını da çok iyi biliyoruz. Bunları söylerken, Ulusal Birlik Partisinin yapmış olduğu partizanlığı vurgularken hemen infial ediyorsunuz. Böyle uygulamalar bu ülkeyi hiç de iyi yere götüreceğine inanmıyoruz. Eğer o güzelim sahillerimiz bu ülkedeki insanlarımızımıza parayla açılıyorsa, Ada olan bir memleketimizde denize girmek parayla oluyorsa, verilmeyen hizmet karşılığında parayla oluyorsa bu ülkede iyi bir hizmet verildiğini söylememiz mümkün değildir. Karayollarındaki başı bozukluk devam etmektedir. Sayın Ergün Vehbi arkadaşım güzel vurguladı. Bir yatırım vardır burda. Türkiye Cumhuriyeti Hükümetinin yapmış olduğu yatırımlar çerçevesinde master plân çerçevesinde yol yapılmıyor. Karayolları Dairesi Müdürümüzün müdahalesi nedir bu yollarda? Hiç. Bir hiç. Bu memlekette yol yapılacak ve o yolların yapımını daha önceki yine bütçelerde söyledim, bir yol yapılırken toprak sıkıştırma olayını ben teknik bir kişi olarak, tekniği bilen bir kişi olarak toprak sıkıştırma olayını bugünkü yapan şirkette görmem mümkün değil. Görmüyoruz ve yol bitene kadar sekiz defa tamir oldu. Yarın bu şirket gittikten sonra alelacele yapılan kırılenen deriz biz kaba tabir köy dili, kırılenerek yapılan bu yol yarın bozulmaya başlayınca Anavatan Türkiye bize demeyecek mi size yeni yol yaptık. Otuzüç milyardı. Bu yolları niye kontrol edemiyoruz? Sebep? Sayın Bakan her gün gidip geliyor, sabahleyin bakıyoruz yol çukur, akşam gidene kadar yol dolu, dümdüz. Yahu nasıl oldu bu yani sihirli değnek değil dök toprağı geç silindiri, yol tamam. Ama yol yarın araçlar geçtikçe, hele hele kontrolsüz 4-8 dingilli sekiz tekerlekli kamyonlarımız tamamen karayolları kontrolsüz taşımaması, o yollarda o kamyonları toprak taşımaması gerektiği halde toprak taşıyan kırk tonluk, elli tonluk toprak taşıyan kamyonlar olduğu sürece o yolların bu sıkıştırmayı ve bu yapılmaya karşı dayanması mümkün değildir.

Kaldı ki Değirmenliğin ordaki bir köprü kırk defa çöktü, yine çökmeye başladı. Belirli bir kasis var orda devamlı. Ne olacak bu başıboşluk, bu kontrolsuzluk? Benim ülkemde yetişmiş mühendisin yok mu? Tabii ki vardır. Ve yahu da varsa, veyahutta tecrübesi yoksa neden o grup içerisinde yerini almıyor, payını almıyor ve tecrübesini artırmıyor. Ömür boyu biz yollarımızı Anavatan Türkiye'ye gel yollarını yap mı diyeceğiz? Neden biz eleman yetiştirme yoluna gitmemekteyiz. Birçok taşıtlara bakıyoruz, TIR'lar maşallah gün gün çoğalıyor. O TIR'lar veyahutta toprak taşıyan yüksek tamperli kamyon bugünkü karayollarımıza uygun mudur? Uygun olmasını söylemek mümkün değil. Bir kamyonun kırk ton, elli ton yük taşıdığını gördüğümüzde mümkün olmasını da söylememiz mümkün değil. Üç aydır gitmiyorum, bunu üstünkörü söylemekle beraber geçmişte büyük tehlikeler yaratan Bafra Yeşilköy'ün kontrolsuz yol kazımı büyük tehlikelere yol açmıştır ve hala bitti mi, bitmedi mi bilmiyorum bu tip kontrolsuz kazılar devam etmektedir. Bu olumsuzluklar devam ettiği süre içerisinde biz ne Ulusal Birlik Partisinin icreatına, ne de Bayındırlık Ulaştırma Bakanlığının bu şekilde yapmış olduğu hizmetleri alkışlamamız mümkün değil. Bu eksikler inşallah 1991 yılında tamamlanır ve biz tamamlanmış hizmetlere kendi gördüğümüz değil, her şey bizim söylediğimiz gibi belki de güzel olmayabilir size göre ama bizim gördüğümüz eksiklikleri asgaride yaptığınız zaman inşallah 1991 yılı bütçesinde ömrümüz olursa teşekkür edeceğiz.

VIP salonuna bakıyoruz. Son onu da bağlıyorum. Girne ve Mağusa limanında bir VIP salonumuz yoktur, maalesef yoktur. Ercan'da var ama kimlere hizmet verdiğini bilmiyoruz. VIP salonlarının kimlere, nasıl, ne zaman hizmet edeceğini bilmiyoruz biz. Bunları da önemini parlamento mekanizmasına saygı açısından önemini vurgular beni sabırla dinlediğiniz için teşekkür eder saygılar sunarım.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Akın.
Buyurun Sayın Bakan.

BAYINDIRLIK, ULAŞTIRMA VE TURİZM BAKANI
MEHMET BAYRAM - Sayın Başkan, muhterem arkadaşlar;
gerçekten iki muhterem arkadaşım bakanlığım ile ilgili
tenkitlerde insaf ölçülerini fazla aşmamışlardır.
Her ne kadar da bazı konularda bilgi eksikliği
veyahutta tabii ki politika ve görüş farklılıkları
olması dolayısıyla tabii görüşlerini serdettiler.
Tabii ki her partinin, her kişinin, her grubun kendi
politik ve ekonomik görüşleri vardır. Tabii ki bu
görüşler doğrultusunda tenkitlerini yapacaklardır.

Şimdi her şeyden önce yüce Meclis'in muhalefet
ve iktidar, açık şekilde ifade edeyim; pas bilet konu-
sundaki hassasiyetine bakanlığımız özellikle önem
verecek ve bu konuda gerekli tedbirler mümkün olduğu
kadar ticari tedbirler ve ticari teammülleri de aşmamak
suretiyle ve tüm dünyada uygulamaları olan pas bilet
tüzüğü'nün bir an önce uygulanması ve şirketimizin
mümkün olduğu kadar pas bilet konusunda zarar görmeden
bir işlem içine girmesinin bütün tedbirleri alınacaktır.

Diğer KİT'lerle ilgili, bakanlığımıza bağlı
diğer KİT'lerle ilgili tenkitlerde bütçelerin Meclise
sunulmadığı konusu gündeme getirilmiştir. Bunlar tarafı-
mızdan bakanlar kurulundan geçirilmiş ve peyder pey
genel kurula ve yüce Meclise sunulacaklardır. Şimdi her
şeyden önce üzerinde durmak istediğim konu Sayın Ergün
Vehbi'nin ister Salaria konusunda, ister turizm konu-
sundaki söyledikleri konulara katılmak mümkün değildir.
Bir kere her şeyden önce bu ülkede Salaria konusundaki
gelişmeleri ben daha önceki Meclis toplantısında bu
müessesenin mahkeme kararı ile verilmesi ve arkasından
hükümetin bu müesseseyi satın alması konusu gündeme
getirilmiş ve tartışılmış ve bu konuda görüşler ortaya konmuştur.

Şimdi o sonuçlandıktan sonra Sayın Vehbi bugün ben de yerel basında gördüm tabii şaşırdım onu açık ifade edeyim. İşte kurmarhaneler el değiştiriyor, beş tane daha kumarhane izni verildi efendim işte Salamis'in Kumarhanesi elden ele geçti diye görüşler ortaya kondu. Bugün ülkede kaç kumarhane çalıştırılır? Kaç tane gazinoya izin verildiği bellidir. Ve bu izinler tahtında bunlar ne artırılmıştır ne de sayıları çoğaltılmıştır. Yalnız her yıl bu gazinolar gibi ücretler, imtiyaz ücretidir. Özden geçirilmekte ve genel görüşler içerisinde de, genel enflasyon içerisinde ki bunlar dolarla ifade edilen rakamlarla bu şeyler verilmektedir, imtiyazlar verilmektedir. O bazda incelenmek suretiyle kendilerine bu kadar artış verirsiniz çalışma, işletmeye devam edersiniz deriz eğer vermezseniz bırakırsınız gidersiniz diye bir görüşümüz var. Ve şunu ifade edeyim açık olarak gazinolar konusunda gazinoların sayısını artırma görüşünden yana değiliz Şu anda var olan gazinoların miktarının aynen devamından yana olduğumuzu belirtmek isterim.

Turizm konusunda verilen kredilerin ve...

ERGÜN VEHBİ (Lefkoşa) (Yerinden) - Salamis'in kumarhanesi ne oldu Sayın Bakan?

MEHMET BAYRAM (Devamla) - Salamis'in kumarhanesi kimdeyse Sayın Ergün Vehbi aynı firma bizim şartlarımızı kabul etmesi halinde biz kişilerle değil firmalarla dolayısıyla kimse gelip görüşülecektir eğer koyduğumuz ücreti kabul ederse işletmeye devam edecektir. Etmezse bırakıp gidecektir.

Turizm konusundaki görüşlerine Sayın Ergün Vehbi'nin katılmak mümkün değildir ve şunu ifade edeyim arkadaşlar. Sayın Kenan Akın da Turizm Teşvik Kredisi verilsin dendi, işte hayvancıya, tarımcıya, çiftçiye desteklensin dedi. Evet bugün gerçekten Hükümetimizin en büyük sübvansiyon kalemi orada var, teşvik verdiği ücretlerin başında kırsal kesimde yaşayan çiftçimize, köylümüze ve hayvancımızdır. Bugün turizm fonu nedir? Turizm fonu bu Meclisin, Yüce Meclisin Yasasıyla kurulmuş bir fondur. Yalnız tahmin ettiğim kadar çok büyük rakamlarla ve çok büyük rakamları

tutan bir fon değildi. Bu fonun 1990 yılı içerisindeki tüm gelirleri dört milyar civarındadır. Ayrıca bu fonun yalnız turizmi teşvik için ve turizm amaçları bakımından faiz farkı vermesi için kullanılmıyor. Bu bütün turizm faaliyetlerini dikkat etmişseniz bütçede, bütçede görmüşseniz turizm faaliyetleri için esasında ayrılan bütçe yalnız ödenekler, çalışanların maaşlarıyla ilgilidir. Diğer hemen hemen bütün turizmle ilgili pazarlama, tanıtma ve bir kısım altyapısıyla ilgili işlemler de bu parayla yapılmaktadır. Biz 1990 yılında Lâpta ve Karava Bölgesinde iki milyarı aşan bir elektrik projesinin fon tarafından karşılanmasına karar verdik. Biz yine aynı bölgede bir çok arkadaşımın bahsettiği Sayın Ergün Vehbi'nin...

ERGÜN VEHBİ (Lefkoşa) (Yerinden) - Hiç elektriği düşünülmeden yaptığınız tatil köyleri için de ceremesini...

MEHMET BAYRAM (Devamla) - Ceremesini değil Sayın Vehbi. Altyapı meselesidir. Altyapıyı götüreceksiniz.

ERGÜN VEHBİ (Yerinden) (Devamla) - Altyapı olmayan yerlere nasıl tatil köyü yaptılar? Önce yap sonra da arkadan gelsin.

MEHMET BAYRAM (Devamla) - İkincisi bunlar anayollar üzerindedir bunlar esas şeydedir. Dolayısıyla ikincisi o bölgenin deniz kirlenmesi, çevre kirlenmesinin önlenmesi için kanalizasyon şebekesinin yapılmıştır ve o yörede de aynı şekilde yine bu fondan karşılanmak suretiyle bu yörenin kanalizasyon meselesi de halledilmiş olacaktır.

ERGÜN VEHBİ (Yerinden) (Devamla) - Denizi verdiğiniz yetmedi şimdi kanalizasyonu da yapıyorsunuz kendilerine.

MEHMET BAYRAM (Devamla) - Sayın Vehbi burda siz de ifade ettiniz turizm sektörümüz itici sektördür. Devlet elinden gelen olanakları turizmin gelişmesi için kullanacaktır siz karşı olsanız dahi.

ERGÜN VEHBİ (Yerinden) (Devamla) - Biraz da onlar yapsın.

MEHMET BAYRAM ((Devamla) - Ve şunu da ifade edeyim zannederseniz ki turizm kredisini böyle üfürükçülükle yahutta yalan dolanla alabileceklerini zannediyorsanız çok yanılıyorsunuz. Bir kere herşeyden önce turizm kredisi ki turizm kredisi değildir aldığı kredinin faiz farkıdır onu da ifade edeyim doğrudan doğruya.

Çok aşamalardan geçtikten sonra ancak o da mümkün olabilir. Bugün o aşamaları geçtikten sonra, ki o aşamalar protokolün tarafımızdan onaylanması, Devlet Plânlama Teşkilâtı tarafından onaylanması, onaylandıktan sonra fiilen icraata girmesi ve harcadığı harcamaların ancak %50'sini, ki o da 600 milyonla sınırlandırılıyor. Yani, bir kişinin 600 milyon lira faiz farkı alabilmesi için 1,200,000'lük yatırım yaptıktan sonra ancak bu mümkün olabilmektedir. Diğer bir konu ise, turizm yatırımı yapan turizmcilerin yapmış olduğu projeler konusunda görüşleri serdettiniz. Tabii ki ülkede bu konuda otoriter kişiler vardır. Yapılan tesislerin bu ülkeye uygun olup olmadığını, yani bir turizm plânlamasıyla yeni müesseselerin nasıl kazandırılacağı konusunda ve ne tür turizm tesislerinin yapılacağı konusunda otoriteler var ve bu konuda şunu ifade edeyim ki, ister yerli, ister yabancı otoritelerin görüşleri gerçekten Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde turizm yatırımları yavaştır çama sağlıklı bir şekilde yapılmaktadır. Dolayısıyla bugün yapılan turizm yatırımları gerçekten evsafına uygun, o yörenin tabiatına uygun şekilde ve tabiatı bozmayacak şekilde müesseseler yapılmaktadır. Bugün burada isimlerini serdettiğiniz yatırımcılar, keşke, bu insanlar gibi, beş kişi, on kişi, yirmi kişi daha olsa ve devlet bu insanlara, bu kişilere, bu yatırımcılara bu imkânları iki mislisini sağlayabilse de ülkemizde turizm yatırımları daha da ilerlesin.

Bir soru sordular. Kıbrıs Türk Hava Yollarından niçin uçak alındı ve bu uçak niçin ihaleye çıkılmadı? Niçin yabancı şirketlerden de fiyatlar alınmadı da Kıbrıs Türk Hava Yollarıyla Türk Hava Yolları kendi arasında sanki, yani burada ifade ederken Sayın Vehbi sanki bir kaçkariko varmış gibi, böyle aralarında bir alış veriş var da, birbirlerini kandırıyorlar gibi ifadelerle...

ERGÜN VEHBİ (Lefkoşa)(Yerinden)- Acaba var mı Sayın Bakan?

MEHMET BAYRAM (Devamla)- Burda şüphe uyandırmaya çalıştılar.

Şimdi muhterem arkadaşlar; herşeyden önce kendisi de ifade etti. Kıbrıs Türk Hava Yollarıyla Türk Hava Yolları ortak iki şirkettir. %50, 50 ortaklığa sahip iki şirkettir ve bugün Kıbrıs Türk Hava Yolları varsa ve yaşıyorsa, Kıbrıs Halkına, Kıbrıs Türk Halkına ve gelen giden turiste hizmet veriyorsa, Türk Hava Yollarının desteğiyle ve Türk Hava Yollarının sonsuz katkılarıyla var olmaktadır. Eğer Türk Hava Yolları olmasa Kıbrıs Türk Hava Yollarının varlığı sözkonusu olamazdı. Bu şekilde bir işbirliği ve bu işbirliğinin sonucu olarak da bu şirketin kâr etmesi suretiyle kendi uçağını satın alma durumuna gelmiştir ve bu yapılmıştır. Sayın Vehbi eğer uçak piyasasını, biraz olsun makine mühendisi olarak incelerler ve araştırırlarsa, göreceklerdir ki uçak fiyatları, satış fiyatları yalnız uçağın yaşıyla ilgili değildir. Uçağın yaşıyla beraber bakımıyla ilgili, bakım A, bakım B, bakım C diye bakımları vardır. Eğer bir uçak çok yeni olabilir ama bakım C'ye girmiş olabilir. Fiyatı ucuzdur. Bir uçak 5 yaş daha büyüktür ama bakım A'dan çıkmıştır. Onun fiyatı daha yüksektir. Bize satılan uçakların modeli 1975 727 200 modelidir. 727'lerin 1975 modellerinin fiyatları dünya üzerinde araştırılır ve bulunur ve bunlar da yapılmıştır. Bunların fiyatları 9, 10, 11 milyon civarındadır ve bizim almış olduğumuz fiyatlar da gayet uygun fiyatlardır. Dolayısıyla biz, bu alımda hiçbir şekilde Kıbrıs Türk Hava Yollarının mağdur edildiğini veya zarara uğradığını kabul etmek mümkün değildir.

Feribot konusunda ise çalışmalar devam etmektedir. Yalnız yapılan çalışmalar sonuç vermemiştir. Çünkü gerçekten bulunan feribot çok pahalı bir feribot olması dolayısıyla çalışmalarının devam edilmesi konusunda gerekli talimatlar verilmiştir. Eğer bizim alabileceğimiz evsafa uygun ve parasını da ödeyebilecek evsafa uygun bir feribot bulunursa mutlak surette bu da alınacaktır.

Yalnız çok orijinal birşey söylediler. Feribot konusunda diyor, ihaleye çıktınız mı diyor?

Şimdi arkadaşlar; dünyayı tekrar tekrar keşfetmeyelim. Uçak alımı olsun, feribot alımı olsun, bu ben uçak alacağım, feribot alacağım diye gazeteye ilân verir de bundan şey edemez. Bunun dünyada usulleri var. Eğer feribot almak isterseniz bunların özel şirketleri vardır. Bu özel şirketlerle yazışmalar yaparsınız, ne ise varsa komisyonları onları da ödersiniz, size onlar dünyanın neresinde neyin satılık olduğunu, kaçta satılabileceğini ve uzmanlarınızla beraber gidip görüp de fiyatını isterseniz beğenirsiniz alırsınız, beğenmezseniz almazsınız diye size açık opsiyon verir. Yani bu ne elma almaya benzer, ne de armut almaya benzer. Dolayısıyla feribot alımı konusu yazılmıştır, bir fiyat verilmiştir ve hesabı ortaya konmuştur. Arkadaşlar gidip görmüştür. Gerçekten güzel bir feribottur.

ERGÜN VEHBİ (Lefkoşa)(Yerinden) - Bir tane buldunuz dünyada?

EMİN UZUN (Lefkoşa)(Yerinden) - Elma ile armut mu alacak?

MEHMET BAYRAM (Devamla) - Güzel bir feribottur. Yalnız şimdi Sayın Vehbi bizim araştırmamız olmuştur.

ERGÜN VEHBİ (Yerinden)(Devamla) - Bula bula bir tane buldunuz.

MEHMET BAYRAM (Devamla) - Biz açık söyleyelim. Tabii ki biz...

ERGÜN VEHBİ (Yerinden)(Devamla) - Yok anlayamadım.

MEHMET BAYRAM (Devamla) - Hem bize uygun olacak Sayın Vehbi. Hem bize uygun olacak, hem ucuz olacak...

ERGÜN VEHBİ (Yerinden)(Devamla) - Gene fotoğrafını koydunuz feribotun.

MEHMET BAYRAM (Devamla) - Hem ucuz olacak, hem de bizim istediğimiz şartlarda satılacak. Tabii ki sen o kadar hazır istediğin bir lokma gibi istiyorsan ki dünyada bulmak mümkün değil.

ERGÜN VEHBİ (Yerinden)(Devamla) - Öyle birşey söylemedim.

MEHMET BAYRAM (Devamla) - Onun için mutlak surette bazı şeyleri yerinde görüp, yerinde incelemede büyük fayda vardır. Çünkü bu toplumun malıdır. Toplumun parasını verirken özellikle dikkat etmek lâzımdır.

ERGÜN VEHBİ (Yerinden)(Devamla) - Dikkat edesiniz diye biz söylüyoruz. Sen bana ne söylen?

MEHMET BAYRAM (Devamla) - Biz aynı görüşteyiz. Bak onu ifade ediyorum. Demek ki aynı görüşteyiz, toplumun, devletin malını...

ERGÜN VEHBİ (Yerinden)(Devamla) - En az 5-6 tane teklif gelmiş olması lâzım size. O da bir çeşit ihaledir.

MEHMET BAYRAM (Devamla) - O ihale değildir.

ERGÜN VEHBİ (Yerinden)(Devamla) - Kıyas yapacaksınız. Hangisi iyi ise onu alacaksınız.

MEHMET BAYRAM (Devamla) - Şimdi o ihale değildir. Teklif alma başkadır, yazıp da fiyat istemek başkadır, ihale etmek başkadır.

Diğer bir konu ise Sayın Vehbi'nin karayolları konusundaki yapmış olduğu tenkitlerdir. Şimdi eğer master plan incelenirse görecektir ki master planda, master plan ikiye ayrılmıştır. Bunun bir kısmı doğrudan doğruya Ankara'ya ihale edilmiş olandır ve o yöntemlerle yapılan yollardır.

Diğeri ise; Karayollarımızın kendisinin üstlendiği yollardır. Bu iki yöntemde bu öngörülen master plan içerisinde bu yolların bitirilmesi için çalışmalar devam etmektedir. Sayın Vehbi bana eski birşeyi hatırlattı. Evet doğrudur. Girne yolu yapılırken o zaman ifade etmiştim, alınacak araç-gereçle ilerde Kıbrıs Karayollarını güçlendirmek suretiyle, ilerde karayollarımızın yapımında kullanılacak demiştim. Şu anda o alınan araç-gereç ve ayrıca bu master plân programı çerçevesinde verilen diğer araçlar da bugün bizim kısmımıza düşen kısmını yapmaktayız. Diğer kısımları ise demin bahsettiğim yöntemlerle Ankara'ya ihale edilmek suretiyle oradan gelen firmalar tarafından yapılmaktadır. Şimdi burada sanki Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin Karayollarının yapmış olduğu yollar denetleniyor, kontrol ediliyor da Türkiye Cumhuriyeti tarafından ihale edilene ve oradan ihalesi yapılan yollar kontrol edilmiyormuş gibi bir imaj yaratılmaya çalışılıyor. Bu tamamen yanlıştır. Aynen nasıl ki Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Karayolları bir yol yaparken denetleniyorsa kendi mühendisleri tarafından denetleniyorsa, bugün Türkiye'den ihale edilen yollar da aynı şekilde, aynı hassasiyetle denetlenmekte ve gerekli olan denetim sonuçları ortaya çıkmaktadır. Bunun en güzel misalini Sayın Kenan Akın kardeşimiz burada ifade ettiler. Devamlı bazı yollarda tekrar, tekrar yapılma var dediler. Eğer denetim yoksa tekrar tekrar yapmanın anlamı nedir? Demek ki denetim yapılmakta ve denetime uygun olmayan yollar tekrar sökülme suretiyle, tekrar yapılmaktadır. Dolayısıyla o konuda bizim hiçbir endişemiz yoktur. Gerçekten ben şunu size ifade edeyim. benim endişem bu tüm master plan bittikten sonra bu yolların bakım, onarımını idame ettirebilmenin yollarını nasıl bulacağımız konusudur.

Esas konu odur ve mutlak surette karayolları yeni bir teşkilâtla daha da bölgelerde bakım onarım etütleri yapmak suretiyle bu yolların bakım onarımını üstlenmesi lâzımdır. Dolayısıyla, bu süre içerisinde mutlak surette gereken tedbiri alacak ve sonuçları da en kısa zamanda Yüce Meclisin huzuruna getirilecektir.

Bir başka konuyu gündeme getirdiler. Kamulaştırma ile ilgili. Bir kere, bu ülke bir hukuk devletidir. Hukuk devletinde yaşıyorsak, mutlak surette hukukun emrettiği kurallar içerisinde kancak bir kişinin mülküne el konabilir ve bu konuda da hükümetimiz en hassas olarak bu konuya eğilmekte ve hiçbir şekilde hiçbir vatandaşın malına veyahut kda evine veya mandırasına veya havuzuna dokunmamak suretiyle, gerekli yasal işlemleri yaptıktan sonra ancak karayolları oraya girmektedir. Dolayısıyla hukuk devletinin öngördüğü, yolların yapımıyla ilgili kamulaştırma gerekli yasal tedbirle yerine getirilmektedir.

Diğer bir konu ise Plânlama İnşaat Dairesi ortadan kaldırılmak istenmektedir veyahut da o yöne gidilmiştir diye ifade bulundular ve Sayın Vehbi burada Plânlama İnşaat Dairesinin bunları bunları yapması icabeder diye görüşler koymuştur. Ben Sayın Vehbi'ye burada teker teker okumak istemiyorum. Ama, kendisine başka zaman takdim ederim. Yalnız şu anda Plânlama İnşaat Dairesinin takip ettiği, fiilen yaptığı, fiilen projelerini tahakkuk ettirdiği ve diğer müesseselerin yapmak istediği projelerle ilgili listesini kendilerine vereceğim ve göreceklerdir ki Plânlama İnşaat Dairesi kendilerinin bahsettiği gibi atıl değil, aksine faal bir faaliyet içinde olduğudur. Dolayısıyla biz Plânlama İnşaat Dairesini geçmiş yıllarda olduğu gibi kve ifade ettiğim gibi doğrudan doğruya, fiilen bazı inşaatların içerisinde görmek görüşündeyiz.

Bunun dışında projeleri yapan, plânları kontrol eden ve yaptığı kontrollerle devletin en iyi şekilde, en ucuz şekilde ve en süratli şekilde müesseselerine sahip olmasını sağlayan bir müessese olarak düşünmekteyiz. Dolayısıyla bizim politikamız Plânlama İnşaatla ilgili bu yöndedir.

Telekomünikasyon işlerinde arkadaşlar, tabii ki en mükemmelini istemek herkesin hakkıdır. Tabii ki en mükemmelini verme çalışması yapmak da bizim görevimizdir. Yalnız gerçekten Türkiye Cumhuriyeti'nin yardımlarıyla telekomünikasyon hizmetleri bir noktada geliştirilmiştir ve bugün Sayın Vehbi'nin bahsettiği gerçekten, en çağdaş sistemler kurulmuştur. Yalnız eksiklikler vardır. Eksikler nedir? Alt yapıyla çalışmalar ve alt yapı, kablo çekimleri bitirilmediği için birçok hizmet maalesef anında verilememektedir. Dolayısıyla bu önümüzdeki günlerde temelde...

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Girne)(Yerinden)- Yağmur yağacak mı Sayın Mehmet Bayram. Yağmurdan bahset.

MEHMET BAYRAM (Devamla)- Temelde, meteoroloji size bilgiyi verecek. Temelde, bu alt yapılar da bittikten sonra tüm vatandaşların istifadesine vermek suretiyle imkânlar sağlanacaktır.

Bir de 1991 yılında yine öngörülen Kuzey Kıbrıs ile Türkiye Cumhuriyeti arasında bağlı olan fiber-optik projesi vardır ki bu haberleşmenin en sağlıklı ve en iyi şekilde yapılmasını sağlayan bir sistemdir. Bu da gerçekten gurur kvericidir. İnşallah o sonucu da hep beraber görürüz. Kuzey Kıbrıs ile, Türkiye Cumhuriyeti'nin fiber-optik'e bağlanması demek, haberleşmenin en mükemmel doruğa ulaşmış olması demektir.

Diğer bir konu ise yeni Girne Limanından bahsettiler. Girne Limanının kullanımıyla ilgili konuyu ortaya koydular. Tabii ki bu hükümet politikasıdır. Bu konu hükümete götürülür. Eğer hükümet, tabii ki eğer politikasında bir

değişiklik öngörmüşse, mutlak surette bizim Bakanlığımız bunu uygulamakla mükelleftir. Yalnız şu anki uygulamamız eskiden, var olan görüşümüz olan turizm limanınının turistik bir liman olarak devamıdır. Tabii ki eğer bir hükümet görüşü değiştirilirse mutlak surette o konuda gerekli girişimler yerine getirilecektir.

Diğer bir konu ise, Mağusa Limanı kesinlikle dolması sözkonusu değildir. Her bir, iki yılda bir ölçümleri yapılmakta ve o ölçümleri neticesinde...

ERGÜN VEHBİ (Lefkoşa)(Yerinden)- Kirlenme.

MEHMET BAYRAM (Devamla)- Mağusa Limanının gerekli tedbiri alınmaktadır.

Diğer bir konu ise, elden geldiğinde ve ödenekler nisbetinde balıkçı barınakları temizlenmekte ve hazır duruma getirilmektedir. Sayın Vehbi son zamanlarda geçmişse, Gemikonağı balıkçı barınağının da bittiğini ve teslim edildiğini göreceklendir.

MUSTAFA ERBİLEN (Lefkoşa)(Yerinden)- Gemikonağı yoluna terstir.

ERGÜN VEHBİ (Yerinden)(Devamla)- Süründürdünüz. Oraya gidecek benzini ...

TAŞKENT ATASAYAN (Gazi Mağusa)(Yerinden)- Meteorolojiden de bahset Sayın Bakan.

Diğer bir arkadaşımız yine yapmış olduğu tenkitler içerisinde hava alanlarında olan VIP'in deniz limanlarında da yapılması konusunda bir görüş serdetmiştir. O konuda eskiden beri Mağusa'da bir oda ayrıldığını biliyorum ben ve onun teşvik edilmesi için gerekli şeyi biliyorum. İnşallah önümüzdeki günlerde Mağusa'dan başlamak suretiyle giriş çıkışlarda...

GÜLİN SAYINER (Lefkoşa)(Yerinden) - O hazırdır.

MEHMET BAYRAM (Devamla) - Hazır değil mi? İnşallah sonucunu beraber görmüş oluruz.

ERGÜN VEHBİ (Lefkoşa)(Yerinden) - Mağusa'dan başlıyor yine?

MEHMET BAYRAM (Devamla) - Evet. Şimdi arkadaşımız gene hava alanında giriş çıkışlarla ilgili bir konuyu gündeme getirdiler. Gerçekten bu arada yolcu salonu giriş çıkışında, turistlerin giriş çıkışında bazı güçlükler olduğunu biz de müşahade ettik ve...

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Girne)(Yerinden) - Bize cevap vermez.

MEHMET BAYRAM (Devamla) - Ercan Hava Alanınının Geçitkale'ye taşınması sırasında gerekli tadilatlar yapılmış ve mümkün olduğu kadar yolcunun daha rahat giriş çıkışının sağlanması yerine getirilmiştir.

Sayın Mustafa Hacıahmetoğlu; ben bu arada şahsım için söylediğin şeylere, övgü sözlere teşekkür ederim. Zaten görevimizdir. Bu görev için buraya geldik. Eğer bu görevi yerine getirmeyecek bir düşünceye ve duruma düşersek mutlak surette geldiğimiz gibi gitmesini de bileceğiz.

TAŞKENT ATASAYAN (Gazi Mağusa)(Yerinden) - Karaağaç yolunu söyle.

MEHMET BAYRAM (Devamla) - Şimdi gerçekten bu Esentepe-Karaağaç yolu yılların getirdiği bir konudur. Bu tabii ki her tatbikatta o yöre halkının herhangi acil durumda ulaşımı kesilen bir husustur. Tabii çeşitli defalar girişimler yapılmış ama tabii ki bir tatbikatı o anda durdurmak da mümkün olmadığı için bu güçlükler devam etmektedir. Bizim düşüncemiz 1991 yılında bu orman yolu dediğimiz yol stabilize çalışması başlatılırsa uzun bir vade, birşey içerisinde bunun bütçeye konmasına lüzum yok. Kendi araç-gereç ve kendi imkânlarımızda stabilize çalışmasını yaparsak ilerde tahmin ederiz ki tabii tatbikatların devam edip etmeyeceğini bilmediğimiz için gerekli yatırım yapıp ve bu vatandaşlar da bu sıkıntıdan kurtulmuş olurlar.

TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden)(Devamla) - Asfalt da yapacan. Yani yapacaksın Sayın Bakan?

MEHMET BAYRAM (Devamla) - Telefon sorunu ise, gerçekten Sayın Hacıahmetoğlunun söylediği doğrudur. Yapılan yatırımlar sonuçlarını vermeye başlamıştır ve gerçekten bugün devletin bir gelir kaynağıdır ama halâ daha telefon yatırımları gerçekten bitmemiştir. Dolayısıyla tam olarak telefon, telekomünikasyon hizmetlerinin tam bir gelir getiren mekanizmanın dışında ayrıca yatırım da isteyen, halâ daha yatırıma ihtiyacı olan bir saha olarak durmaktadır. Dolayısıyla önümüzdeki günler de yine yatırımlar yapmak suretiyle bu konular geliştirilecektir.

TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden)(Devamla) - Fota sırada mı Sayın Bakan?

MEHMET BAYRAM (Devamla) - O bütçede konmuştur.

Beni sabırla dinlediğiniz için hepinize teşekkür ederim.

- 2262 -

ERGÜN VEHBİ (Lefkoşa)(Yerinden) - Sayın Başkan; söz istiyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Bakan. Buyurun Sayın Ergün Vehbi.

ERGÜN VEHBİ (Lefkoşa) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri...

TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden)(Devamla) - Kısa olsun.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Merak etmeyin yani yeniden bir konuşma yapacak değilim. Yalnız birkaç hususu aydınlığa kavuşturmak lâzım, zabıtlara geçti. Feribot alımı konusunda veya uçak alımı konusunda ihaleye çıkma falan mümkün değil, falan gibi birşeyler söylemeye çalıştı Sayın Bakan.

Biz o usulleri çok iyi bilen bir kişiyiz. Yani bir makine, bir cihaz, bir alet ya da nasıl satın alınır, tabii ki teklif alınma. İhale teklif alınma anlamında söylendi. Ama ille ki bu dünyada arayıp arayıp da bir tek feribot bulmuşsanız bunu benim anlamama olanak yoktur. Yani sizin istediğiniz evsafa uygun bir tek feribot bulundu ise bu dünya üzerinde bunu...

BAŞBAKAN DERVİŞ EROĞLU (Yerinden) - Paramıza da uygun.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Paranıza uydun, denizinize uygun zannederim ki en az aranırda sekiz on tane feribot da bulunabilir ve bunlar arasında da tercih de yapılabilir. Gidip de bir tane görünmez. Bir taneye bağımlı kalırsanız bunu bana kabul ettiremezsiniz. Neden ille de o bir tanede ısrar edildiğini anlamam mümkün değil. Gelir Sayın Bakan derse ki, altı tane teklif aldık, altı feribot var, iki tane Uruguay'da, bir tane İtalya'da, bir tane de Mısır'da ve de gittik, gördük, inceledik de, fiyat olarak, yapı olarak, yenilik olarak şuydu en müsaiti, evet o güzel onu kabul edelim.

../ 2263..

Ama saydınız saydınız, bir tane feribottan bahsettiniz. Bu dünyada da yani bize uygun satılık bir feribot varsa...

ULAŞTIRMA, BAYINDIRLIK VE TURİZM BAKANI MEHMET BAYRAM (Yerinden)- Daha bir tanesini gördük. Daha var.

ERGÜN VEHBİ (Devamla)- Bunu anlamam. İnşallah bundan sonra daha göreceğiz. İşte biraz süratlendirelim o görüşü de, bu feribot işini de, Şimdi birincisi bu. İkincisi; ben, yollar yapılıyor ve denetim yok demedim.

MEHMET BAYRAM (Yerinden)(Devamla)- Sayın Kenan Akın söyledi.

ERGÜN VEHBİ (Devamla)- Türkiye master plân çerçevesinde karayollarını burada yapıyor.

MEHMET BAYRAM (Yerinden)(Devamla)- Tabii.

ERGÜN VEHBİ (Devamla)- Pek tabii ki Türkiye'nin karayollarının da bir denetimi vardır. Mühendisleri geliyor, denetliyor ama sizin yoktur. Önemli olan budur. Benim söylediğim şu: İster tecrübe bakımından, bilgi kazanmak, ister gelecekte o bakımı nasıl yapacağınızı öğrenmek bakımından proje safhasından tutun, ihale safhasından tutun, aplikasyona, yapılmasına kadar bizim karayollarımızın mühendisleri de devrede olmalıdır. Benim söylediğim bu. Yoksa, ötekiler yapar, Türkiye'ninkiler yapar demedim ben. Olmayacak da demedim, olmasın da demedim. Tabii ki olacak. Orada ihale edilecek gelecek ama, ihale aşamasından tutun, uygulama aşamasına kadar da bu memleketin mühendisleri de, yetkilileri de bu projelerin içinde olmalıdır. Bunu sağlamakla yükümlüsünüz. Bu bir görevdir, size düşen bir görevdir. Benim kastedtiğim budur. Bakımı nasıl yapılacak bu yolların? Eğer, şimdiden onu da plânlamamışsanız o da bir suç. Yani, hükümet olarak sizin suçunuz. Lütfen oturun plânlayın ve gelecekte Türkiye bize bu alt yapıları teslim ettikten

sonra bu yollara nasıl bakacaksınız, idame ettireceksiniz, bunun yolunu da bulun. Bunu da bana sormayın.

İstimplâk konusunda Sayın Bakan, biz hukuk devletiyiz dedi. İnşallah. Yani, inşallah hukuk devleti olma yönünde bundan böyle adımlar atarız. Yani, belki bugünden itibaren öyle çolacağız demek istediniz ama, geçmişte hiç de bu ülke hukuk devleti görüntüsü verecek yapıda değildi. Ben söyledim, çıktım, iddia ediyorum halâ. Halâ iddia ediyorum. Girne Yolu yapılırken, yapılan istimplâklarda ödenmemiş bedeller vardır. Halâ ...

ULAŞTIRMA, BAYINDIRLIK VE TURİZM BAKANİ MEHMET BAYRAM (Yerinden)- Yoktur.

ERGÜN VEHBİ (Devamla)- Halâ derivasyon, vardır efendim, getireceğim size.

MEHMET BAYRAM (Yerinden)(Devamla)- Yoktur. Yoktur Sayın Vehbi. Hiçbirinin alacağı yoktur.

ERGÜN VEHBİ (Devamla)- Getireceğim insanların beyanlarını. Halâ derivasyon konusunda bile. Kaldı ki şimdi yapılan yollar, efendim, usullere uyuyoruz falan demek kadar komik kaçıyor. Günlerce gazetelerde insanlar evlerinden çıkmamak için direniş yaptılar. Köyde buldozer dayandı. Evin yıkılacağından haberi yok. Bırak hukuk devletine uygun olarak istimplâğı veya yeni ev temin etmeyi veya bir yer vermeyi, adamlar, buldozer dayandı, yıkacak da haberleri yok, ne olacağından haberleri yok. Nasıl? Günlerce gazetelerde yazıldı bu. Nasıl hukuk devletiyiz ya da biz kurallara uyarız? Olur mu öyle şey? Lütfen gerçekleri de saptırmayalım. Bir yanlışlık yaptığınızı kabul edip, bundan böyle öyle olmasın. Bundan böyle kabul ediyorum, hukuk devletine uygun yapın işlemlerinizi, girişimlerinizi. Biz de burada en azından o işlere yönelik eleştirileri getirmeyelim. Teşekkür eder, saygılar sunarım.

BAŞKAN- Teşekkür ederim Sayın Vehbi.

Sayın milletvekilleri; Ulaştırma, Bayındırlık ve Turizm Bakanlığı üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır. Şimdi bu bütçeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Sayın efendim? Etmeyenler?... Çekimser?... Oyçokluğuyla kabul edilmiştir efendim.

Sayın milletvekilleri; bugünkü program gereğince bütçe üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır. Görüşmelere program gereğince yarın saat 10.00'da devam edilecektir.

GÜNDEM:

I. Başkanlığın Genel Kurula Sunuşları,

II. Özel Gündemde Yer Alacak İşler:

1. Program 08 Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı Bütçesinin görüşülmesi.
2. Program 09 Tarım ve Orman Bakanlığı Bütçesinin görüşülmesi.

Birleşimi burada kapatıyorum. Teşekkür ederim.

Kapanış Saati: 16.45

DÖNEM: II

YIL: 1

CUMHURİYET MECLİSİ
26'ncı Birleşim
13 Aralık 1990, Perşembe
Saat: 10.00

GÜNDEM:

- I. BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI.
- II. ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER:
  - (1) 1991 Malî Yılı Bütçe Yasa Tasarısının (Y.T.No:28/1/90)
Saptanan Program Çerçevesinde Görüşülmesi:
    1. Program 06, İçişleri Köyişleri ve Çevre Bakanlığı
Bütçesinin Görüşülmesi.
    2. Program 07, Ulaştırma, Bayındırlık ve Turizm Bakanlığı
Bütçesinin Görüşülmesi.